

edin olanovic

dodir
ljubavi

EDINOKANOVIĆ

DODIRLJUBAVI

3. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

autor

Edin **Okanović**

roman

Dodir **ljubavi**

lektor

Vesna **Šafar**, prof.

(uz veliku zahvalu na pomoći, podršci i
vjeri u moj rad i mene)

4. stranica

Dodir **ljubavi** | Edin **Okanović**

5. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

6. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

Posvećeno Mariji Bolievac

Život za trenutak

Dao bih cijeli život svoj
samo za još jedan trenutak uz tebe
da ti kažem koliko volim te
i na tvom licu ugledam slatki osmijeh.

Uvijek tvoj, Edo

Prva riječ

Život je ponekad kao savršen dar. Očarava nas svojom veličinom, oduševljava raznobojnim svjetlucavim papirima kojima je omotan i šarenim mašnama kojima je ukrašen i mi se duboko nadamo i očekujemo da mnogo obećava onim što je u njemu i onim što nam to može pružiti. No on je zatvoren. Preljep, prekrasan, veličanstven, potpuno savršen. Ali je zatvoren. I dalje zatvoren.

Ima nas. Ima, priznajem. Neki od nas, rekao bih, oni odvažni i dostojni života, polako otvaramo dar. I doista, ponekad se u njemu nalazi ono što smo u svojim najljepšim snovima mogli zamisliti i poželjeti. I sretni smo. Manje ili više to cijenimo, manje ili više smo time zadovoljni, pogotovo kad tijekom života to oduševljenje njime prođe, ali smo sretni. Sve u svemu, sretni smo.

S druge strane, ima nas. Ima nas koji s istim oduševljenjem i željama otvaramo isti dar, no u njemu pronalazimo ono što u tom trenutku baš i ne želimo. Opet, ima nas odvažnih i dostojnih života da i taj dar učinimo jednako oduševljavajućim i željenim. Naučimo se živjeti i doista zavolimo takav život. Manje ili više to cijenimo, manje ili više smo time zadovoljni, pogotovo kad tijekom života to oduševljenje njime prođe, ali ga volimo. I sretni

8. stranica

smo. Jesmo, možda i više nego oni koji, kako bih to ja rekao, dobiju sve od života na pladnju.

I s treće strane, ima nas. Ima nas, ništa manje odvažnih i dostojnih života, koji ostajemo izvana mirni, iznutra se razdirući, i samo promatramo taj dar očekujući od njega sve ono što ljudi oko nas imaju. Ali ga ne otvaramo. Ne. Sprječava nas strah. Nemojte mi, molim vas, reći ono: "Tko ne riskira, ne profitira." Nemojte, molim vas. Ovdje je ipak prevelik rizik.

I što sad? I što učiniti? Život prije svega je dar. Definitivno je dar. Tu se svi moramo složiti. Niti smo ga platili, niti smo ga zaradili, niti smo ga zaslužili. Jednostavno, dobili smo ga na dar. Od Boga, nije važno kako mi tog Boga zovemo, već je važno da on postoji i mi u njega vjerujemo, ili smo ga pak dobili kao nebeski dar, svemirski, igrom sudbine, nekom drugom silom, nekim čudom... zapravo nije ni važno. **Važno je samo da smo ga dobili.** Ja znam. Vjerujte mi da znam. Znam kakav život može biti. Ponekad je toliko lijep da biste jednostavno pukli od sreće i časti da živite i uživate u svemu ovome, a ponekad je pun boli i patnje da biste ponekad jednostavno željeli samo sklopiti oči, umrijeti i zaboraviti na okrutan život. **No, upravo tu trebamo shvatiti da život ni u kojem trenutku nije okrutan prema nama, okrutni**

smo mi sami prema sebi ili su drugi okrutni prema nama. Život nije.

Ljubav, sreća, radost, veselje, osmijesi, mržnja, tuga, bol, žalost, suze; sve je to život. Sve je to dar. Na kraju je ona treća skupina nas koji ne otvaramo životni dar jer osjećamo strah. Taj strah. Taj strah nije strah od ljubavi, sreće, radosti, veselja ili osmijeha, niti od mržnje, tuge, boli, žalosti, suza; nije od života. To je strah od nas samih. Da. Bojimo se sami sebe. **Bojimo se da nikad nećemo otvoriti taj dar. Ono što mislim da mi dugujemo životu, tom daru koji smo dobili, je otvoriti i živjeti ga.**

Ovaj roman upravo govori o tome da ne možemo dopustiti da život, taj dar, ostane zatvoren, da moramo imati hrabrosti od života, od tog dara, uzeti sve što nam pruža, i dobro i loše, jer se upravo na kraju svega nalazi ono što zapravo je dar i zbog čega vrijedi živjeti.

Do sljedećeg puta. Pozdrav.

Autor

10. stranica

Dodir**ljubavi** | Edin**Okanović**

11. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

Dodir ljubavi

Ukratko, ja sam dosta jednostavan čovjek. Zato volim pisati jednostavno. Zato je i ovo jednostavna priča.

Ovo je kratka i jednostavna priča o dvoje jednostavnih mladih ljudi koji se na jednostavan način bore za život i za sebe: **vole se.**

Muškarac i žena srednjih dvadesetih godina, izgubljeni u okrutnosti ovog svijeta, hladnoći i nerazumijevanju ljudi koji ih okružuju te nepoznatim putevima pronalaska sebe u ovom životu. Bogatstvo, društveni položaj, vjera, nacionalnost, državljanstvo, roditelji, prijatelji, pa čak ni zdravlje... Ništa nije važno dok su im životni ciljevi isti, a oni su zapravo vrlo neodređeni, kriju se u jednoj rečenici: **bez obzira na sve, uvijek slušaj svoje srce.**

Priča je izmišljena, njena poruka nije. Na vama je da pročitate priču, shvatite tu poruku sami za sebe i onda odlučite je li priča, kao i poruka, istinita, stvarna ili naivna.

Autor

12. stranica

Dodir**ljubavi** | Edin**Okanović**

13. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

Jednostavna priča

Ponekad ono što pročitamo, neka knjiga, roman, priča ili pjesma, snažno djeluje na nas, na naša razmišljanja i na naše osjećaje. Odjednom počinjemo razmišljati o nečemu na što do tada nismo obraćali pažnju, u nama se javljaju osjećaji za koje nismo znali da postoje ili smo na njih jednostavno zaboravili. Osobito u današnje vrijeme kada ljudi postaju sve više usamljeni i zatvoreni unutar sebe, podižući oko sebe zidove koje nitko ne može porušiti, kada ljudi kao da su zaboravili voljeti jedni druge ili to čak smatraju nebitnim, jednostavno je lijepo pročitati roman koji nas potiče na razmišljanje, ali i pobuđuje naše osjećaje; roman u kojem dvoje ljudi koji su jedno drugom zapravo stranci odjednom ruše taj zid između njih, a osjećaji koje tada osjete zaista su pravi dar života, najuzbudljiviji i najljepši doživljaj; roman u kojem glavne junake motivira ljubav i daje im hrabrosti i snage da se bore za tu istu ljubav koja ih motivira i za koju žive; roman koji nas podsjeća da *“Ljubav nije čudo, ali čini čuda.”* I zaista su nam potrebna ta čuda koja čini ljubav, potrebno je uvijek ponovno podsjetiti se da su osjećaji koje čovjek nosi u svom srcu ono najvrjednije, kao i trenutci provedeni s onima za koje imamo te osjećaje. Jer, što nam

14. stranica

je svima zajedničko kao ljudskim bićima? Nije li to upravo čežnja za ljubavlju, za toplinom koje nalazimo u drugima, koje dajemo drugima, koje želimo podijeliti s nekim? Nije li osjećaj da volimo i da smo voljeni baš onaj za kojim svi čeznemo, pred kojim nestaju sve druge bitne i nebitne stvari? Ne čeznemo li svi za ljubavlju kojom će nas netko zagrliti samo zato što jesmo, samo zato što postojimo? Nije li najveća prepreka naš strah, strah da nam ljubav neće biti uzvraćena, a zapravo je bit svega u davanju, a ne u primanju, u samom voljenju bez postavljanja uvjeta, bez očekivanja? Tako teško, a zapravo tako lako... i jednostavno.

Već samim naslovom najavljena je tema ovog romana: ljubav, tema koja je bezbroj puta ponavljana, ne samo u romanima, već i uopće u umjetnosti, ali tema koja je neiscrpljena i vječan izvor inspiracije u umjetnosti i u životu. Čežnja za ljubavlju, potreba za toplinom, iskrenost, snažni i duboki osjećaji – o svemu tome govori ovaj roman. Ima li uopće veće sreće nego kad osjećamo bliskost s osobom koju volimo? Ima li uopće ljepše i zanimljivije teme nego što je ljubav i sve ono što ona donosi i kako nas mijenja i potiče da budemo hrabriji i bolji? Ovaj roman nudi jednostavnu priču o dvoje mladih ljudi različitog načina života, o dvoje ljudi koji su naizgled razdvojeni međusobnim razlikama i čini se da nemaju ništa zajedničko. Ali ljepota ove priče je u tome što

se oni upoznaju i zavole, pa iako je između njih bezbroj razlika, ljubav je ona koja ih povezuje neraskidivo i neizbježno, i to je najvažnije: ovo je priča o dvoje mladih ljudi koji se vole bezuvjetno. Osim što je ovaj roman prije svega dirljiva priča o velikoj i iskrenoj ljubavi, on se bavi i nekim drugim životnim pitanjima kao što su to pronalaženje svog mjesta u svijetu u kojem živimo, prihvaćanje samog sebe i drugih sa svim različitostima i posebnostima, vjera u život kojemu mi sami dajemo smisao i u ljude koji svojim odlukama i postupcima, voljom, snagom i hrabrošću ostvaruju ono što se ponekad čini nemogućim. Roman je napisan u prvom licu kao osobna priča glavnog junaka romana. Sve gledamo i doživljavamo njegovim očima. Čitajući dijelimo sve osjećaje i misli izravno s Ervinom, dijelimo njegova nadanja i neizvjesnost, a sve to čini čitanje romana zanimljivim.

Glavni likovi ovog romana su Maristella i Ervin, a njihova priča ispričana u ovom romanu je nježna i topla, romantična. Maristella je drag lik pun dobrote, ljepote i naivnosti – one naivnosti koje bi trebali svi ljudi imati više da bi imali hrabrosti prihvaćati druge ljude otvorena srca. Maristella je ona rijetka osoba koja smatra da ljubav nije slijepa, već da vidi samo ono što je važno. Maristella je ona rijetka osoba koja voli iz jedinog razloga koji za ljubav na svijetu postoji – jednostavno zato. Razlike koje

postoje između nje i Ervina ne samo da se čine nepremostive, već bi se reklo da gotovo i ne postoji razlog zbog kojeg bi se oni zavoljeli jer gotovo da i ne postoji nešto što im je zajedničko, osim onog najvažnijeg – ljubavi koju su u sebi otkrili jedno za drugo. Inače ih dijeli sve što se može zamisliti, od različitih roditelja nadalje, ali glavnu ulogu u ovoj priči preuzelo je srce, ljubav. *“Uvijek slušaj svoje srce.”* misao je koja se provlači kroz cijeli roman, samo slušajući svoje srce možemo postati sretni, samo na taj način možemo postići sreću na koju svi imamo pravo i za kojom svi čeznemo. Sve razlike između ljudi i vrijednost materijalnog nestaju zbog ljubavi, zbog osjećaja koji su ono najvrjednije što čovjek ima i što može dati i podijeliti s drugim ljudskim bićem. Vrijednost tih osjećaja je neprocjenjiva i beskrajno dragocjena. A onaj tko ima sreću da pronađe takvu ljubav, da u sebi pronađe osjećaje ljubavi, nesebične i neproračunate, prave i iskrene, i da ima još i toliko sreće da mu osoba za koju ima te osjećaje, isto tako iskreno uzvraća te osjećaje, taj je uistinu sretan, a da bi došao do te sreće treba imati hrabrosti otvoriti svoje srce i priznati iskreno svoje osjećaje, čak i ako postoji rizik boli i odbijanja, jer samo onaj koji ima hrabrosti i pokazati svoje osjećaje zaslužuje uživati u sreći koju oni pružaju. Iako Maristella na jednom mjestu u romanu spominje da su njihove razlike mogući problem, ona ipak vjeruje u

snagu njihove ljubavi. Bitno je istaknuti i njen osjećaj nepripadanja, prije svega svojoj obitelji i krugovima u kojima se kreću, te stoga pomalo i njeno nesnalaženje u vlastitom životu. Ipak tražeći sebe, svoje mjesto u svijetu i smisao u životu, ona pronalazi ljubav.

U središtu priče ovog romana je Ervin. Tko može ako ne osoba koja je nesebična prije svega u ljubavi, jer samo je nesebična ljubav prava i iskrena, tri godine tugovati za izgubljenom ljubavi, kao Ervin za Lejlenom? Tko može, ako ne takva osoba koja vjeruje u ljubav, smoći hrabrosti voljeti ponovno bez obzira na mogući rizik i bol koju ona može uzrokovati? Tko može, ako ne osoba koja prije svega sluša svoje srce, imati mišljenje da je u ljubavi najvažnije da voljena osoba bude sretna bez obzira na to jesi li ti ta osoba s kojom je sretna? Sve to je Ervin koji zna da je, bez obzira na strah od neuspjeha, bolje i pokušati pa ne uspjeti, nego ne pokušati uopće. Ervin kao glavni lik zastupa ideju ljubavi kao najveće životne vrijednosti koja ne samo da mijenja ljude i njihove živote nabolje, već se može tumačiti i kao smisao života, jer Ervin kaže da je sve što je postigao u životu, iako je to postigao sam, mukotrpno i svojom zaslugom, manje vrijedno ako nema ljubavi: *“Upoznavši Stellu shvatio sam da sam zaboravio na nešto vrlo važno, zaboravio sam na ljubav. A sve borbe s invalidnosti, sva postignuća i sve što*

vjerujem da jesam, bez ljubavi propada. Jer nema života bez ljubavi; (...)"

Dakle, ljubav daje smisao životu jer svatko od nas sam traži i daje životu svoju ideju o njegovom smislu. Jesu li to ljubav, posao, prijatelji, materijalne vrijednosti, umjetnost, novac, karijera – svatko odlučuje sam za sebe i prema tome ocjenjuje vrijednost i smisao svog vlastitog života. Za Ervina je to ljubav: *"(...) cijeli svoj život govorim da je ono što čovjek čuva u svom srcu najvažnije i da to nikad ne smije iznevjeriti jer bi u protivnom nestao i smisao njegovog življenja (...)"*

Kroz glavni lik, Ervina, uveden je i motiv invalidnosti kao jedne od prepreka na putu ostvarenja ljubavi Maristelle i Ervina, ali ne prepreke za njih same već kod Maristellinih roditelja. Maristellini roditelji su zatočeni u svom svijetu predrasuda i straha od prepuštanja osjećajima zbog čega se prema ljudima različitima od njih samih odnose hladno i s prezirom. Oni su zaboravili na to da smo svi prije svega ljudska bića jednaki u potrebi da budemo voljeni i poštovani. Maristellini roditelji se nalaze na potpuno suprotnoj strani gdje se ljubav smatra jednom od *"mušica"* te za nju nema mjesta u životima ljudi, a u vezi se ne smatra bitnom ljubav, već *"stanoviti trenutci i sigurnost u životu"* koje *"takva"* osoba, dakle osoba s invaliditetom, prema mišljenju Maristellinih

roditelja, ne može pružiti. Međutim sigurnost nije nešto što nam bilo tko može pružiti, sam život je niz rizika i odluka koje donosimo i kojima mijenjamo svoj život i živote drugih ljudi, namjerno ili nenamjerno, nabolje ili nagore, ali tu nema sigurnosti niti garancija. Jednostavno ne znamo kamo nas život vodi, svaki novi dan donosi bezbroj novih mogućnosti, čitav život je poput otvaranja vrata na kojima piše "rizik", a što je iza njih, to doznajemo tek kada smo ih otvorili i više nema povratka.

Svoju osobnu poruku autor upućuje kroz Ervinove riječi koje izriče vrlo jednostavno i jasno: *"Ljubav nije čudo, ali čini čuda."*, *"(...) uvijek slušaj svoje srce."*, *"(...) uvijek ima ljudi u mom životu koji me vole, koji računaju na mene i na koje se ja mogu osloniti."* ujedinjujući ih u poruku da život ima smisla upravo zbog ljubavi, a neposredno i da je najveća zapreka u ostvarivanju naše vlastite sreće nedostatak osjećaja, odnosno nedostatak pokazivanja osjećaja i da je ono zaista bitno u životu toplina i ljubav onih koji nas vole i koje volimo i koji nam pomažu u teškim životnim trenucima.

Vječnu ljudsku potragu za smislom života i onime što je bitno u životu možemo svesti na zaključak da pojedinci ne mogu promijeniti ljude i svijet, ali mogu same sebe i prihvatiti život i sve

ono što on nudi, i ljubav i sreću, i tugu i suze. Ovo je roman koji nam govori da svijet i život imaju smisla.

"Dodir ljubavi" je dirljiv roman o ljubavi, o dubokim osjećajima, o važnim životnim odlukama, i ono što je najvažnije: o tome da ne samo da uvijek treba slušati svoje srce, već da za to treba imati i hrabrosti, a upravo jedino tako se možemo osjećati slobodni i sretni, jedino tako možemo voljeti i biti voljeni, kao što kaže i sam Ervin: *"Sva borba u životu treba biti posvećena samo jednom cilju: da budeš sretan. A samo te ljubav može učiniti uistinu sretnim."*

Nakon što pročitamo ovaj roman možemo razmišljati o tome što bismo mi učinili na mjestu glavnih likova, možemo pokušati razumjeti njihove osjećaje, a toplina ovog romana ostaje u nama i nakon što smo pročitali i zaklopili knjigu i ostaje u srcu čitatelja kao i njegova poruka koja je upućena svima koji žele otvoriti svoje srce da bi je čuli i shvatili: dopustite da vas dodirne ljubav.

Vesna Šafar

I. poglavlje

Spuštala se još jedna topla ljetna večer. Blijedi odsjaji zlatno-žutog sunca polagano su se uvlačili u plavetnilo širine otvorenog neba i pokojeg prozirno-bijelog oblačića što su se u raznolikim oblicima prostirali po njemu. U zraku se osjećala teška sparina tople ljetne večeri razbijana tek blagim neprimjetnim povjetarcem što je širio osvježavajući miris slanog mora pušući iz smjera plaže. Plaža od sitnih kamenčića i lijevanog smeđkastog pijeska prostirala se dužinom pogleda, ostavljajući tek obrise svojih krajeva. U plićaku su maleni valovi udarali o sitne oble kamenčiće ostavljajući bijele pjenušave mjehuriće i puštajući tihi zvuk povlačenja vala unutar mora...

Desetak metara iznad plaže nalazila se duga betonska staza široka oko dva metra. Stazom se prometovalo u oba smjera, no bila je dovoljno široka tek za automobil iz jednog smjera, tako da su je za promet koristili samo obližnji stanovnici koji su do svojih kuća dolazili automobilom. No, staza je uvijek bila natrpana kupaćima u potrazi za kojim od obližnjih kafića, *fast food* i *snack-barova* ili slastičarnica, slučajnim prolaznicima na putu do obližnje plaže, obližnje kuće ili već nekog mjesta kamo su se u šetnji

22. stranica

zaputili, i vozačima bicikala i rola koji su vožnjom mamili barem malo svježeg zraka i povjetarca koji bi barem nakratko rastjerao sparinu vrućih ljetnih dana. Pokraj staze, uzastopno svakih desetak metara, nalazilo se dosta maleno, natkriveno hladom krošnji obližnjih drveća, ukrivljenje sa smeđom drvenom klupom i starinskom, zelenom rasvjetnom lampom u kutu. Navečer bi takve lampe svojim blijedim žućkastim svjetlom osvjetljavale stazu s mnogobrojnim prolaznicima u večernjim šetnjama... Većinom bi to bili mlađi ljudi, šecući se u nekom veselom društvu ili pak poneki zaljubljeni par, sami, zagrljeni i nasmijani s tihim šapatima namijenjenim samo njima dvoma, i pokoji stariji par s nasmijanim staračkim licima držeći se za ruke u besciljnim šetnjama tijekom mirnih ljetnih večeri.

Kad je već pala noć i sve se smračilo, odlučio sam izaći iz kuće i napraviti krug oko plaže. Izašao sam na terasu i par trenutaka promatrao vedro nebo, bez ijednog oblačića koji bi ulijevao nadu u koju kap kiše koja bi rashladila vrući asfalt, zemlju i kamenčice s plaže. Shvativši da ni ove noći neće pasti kiša i da neće doći do toliko željenog rashlađenja od teško izdržljive ljetne sparine, odmakao sam pogled s neba i uputio se prema silaznoj rampi pokraj stepenica u kutu terase koje su vodile prema prizemlju. Spustivši se u dvorište izašao sam na malenu cesticu

koja je vodila dolje prema plaži. Iza mene ostala su otvorena malena ogradna vrata iz dvorišta i tamno svjetlo iz jedne od soba u prizemlju. Kako se već bližila ponoć, tako je i sve bilo utihnulo. Vjetar se pojačao i svojom hladnoćom polagano je rastjerivao nekako neugodnu večernju sparinu tople ljetne večeri. Sišavši sa staze i spustivši se na plažu, lagano sam gurao pokraj plićaka, a iza mene ostajali su udubljeni tragovi invalidskih kolica koje je par trenutaka nakon toga prekrivalo more nanošeno svakim novim valom. Dubokim pogledom promatrao sam sve veće valove na pustoj plaži. Valovi iz mračne vode pjenasto su udarali o kamenčice u plićaku, a sam glasni šum koji je tada nastajao prodirao je tišinom i stvarao neku jezu od koje se koža na mojim rukama naježila. Ipak, bilo mi je vrlo ugodno... Večer se činila prilično uobičajenom, otprilike istom kao i sve večeri koje sam provodio šećući se i promatrajući ljepotu i mir ljeta. Bilo je ugodno tijekom ljeta. Čovjek bi možda rekao da je ljeti nekako dosadno, na trenutke sve izgleda opušteno i prilično isto, rekli bi neki i dosadno. I doista, to je dobrim dijelom i bila istina. Mislim, pogotovo način na koji sam ga ja provodio, he-he. Ali ja sam ipak volio ljeto. Punim plućima uživao sam u miru i tišini, oslobođen svakidašnjih obveza i ljudi s kojima sam radio i živio. Ajde, da budem iskren, ponajviše oslobođen osjećaja da sam kao izgubljen u vremenu i prostoru, i

kao da se sve više skrivam iza svojih strahova i sumnji u sebe, a najveća mi je bila da ne znam što ću sa sobom i svojim životom. Ipak, kao da je takav osjećaj praznine, odnosno crnih misli i sumnji, zatomljen prije spomenutom dosadom, kad se budiš kad hoćeš, izležavaš se u krevetu do kada želiš, jedeš kad i što želiš, radiš što hoćeš; po cijele dane se izležavaš po kauču u dnevnom boravku, gledaš televiziju i ispijaš nekakvo piće s puno leda koje te rashlađuje, a uz to otvoriš i sva balkonska vrata kako bi stvorio barem malen propuh i unio malko svježeg zraka u toplu prostoriju... Jednostavno, na trenutke čak uspiješ zaboraviti i na ono što te u životu najviše muči. Čudno, misliš kako se dosada ne može ubiti dosadom, ali nikad ne pomisliš, ako si se navikao na dosadu, kako si i ti postao dosadan. No, najgore je kad se čovjek pomiri i s tim. Tako i ja, prepušten mirnoći i tišini, uvijek sam razmišljao kako bih svoju dosadu ubio nekom još većom dosadom. Tako sam se odmarao, relaksirao, "punio baterije" za sve ono što će me idućih godinu dana mučiti. Ili, drugačije rečeno, dosađivati mi, he-he... A, htio ja to priznati ili ponekad ne, bilo je dosta stvari koje su me u to vrijeme mučile. Ili, opet drugačije rečeno, s kojima sam si dosađivao... Ne, ozbiljno, čak i da sam ih poricao, pravio se da ne postoje i da ih ne vidim, one bi i dalje bile tu i svaki trenutak iznova me podsjećale da one postoje. Zato sam volio ljeto. Ono mi je

doista trebalo... Njegov mir i tišina činili su moju dosadu podnošljivijom, ili su bar mene činile dosadnijom osobom kojoj dosada baš i nije neki problem...

Nakon otprilike petnaestak minuta ugledao sam nekoga kako sjedi ispred mene, uz plićak. Iz daljine nisam vidio ni tko je to, a ni što radi sjedeći sam. Bilo mi je pomalo čudno što sjedi pored plićaka, a ne na jednoj od onih uvučenih klupa s lijeve strane staze kako bi to radili ostali noćni šetači. Tempo mog guranja ostao je isti sve dok se nisam približio otprilike na metar udaljenosti. Tada sam gotovo stao jer osoba je sjedila ravno uz kraj plićaka kojim sam i ja išao. Nakon što sam stao, usmjerio sam pogled na osobu. Po pripijenim plavim hlačama i tankoj crnoj vesti mogao sam naslutiti da je osoba ženskog spola. Glava joj je bila oborena među koljena, a crvena kosa spuštala se do vrata. Nogavice njenih hlača bile su mokre od vode kojom je more špricalo prilikom dolaska svakog novog vala, no to njoj očito nije smetalo. Zastao sam na par trenutaka i nepomično stajao u tišini, čekajući da podigne glavu, ali ništa. Predomišljao sam se da li da nastavim dalje, ili da joj se obratim.

- Hej... je li vam dobro? – upitao sam spuštajući ruku na njeno rame, onako da je dodirnem ne bi li digla glavu.

Nakon manje stanke podigla je glavu usmjerivši pogled na

moju ruku. Oči i čelo joj nisam vidio od, naizgled mokre, crvene kose što je padala sve do njenih blijedih obraza.

- Tko ste vi... što želite? – usmjerila je pogled prema meni, rukom odmičući kosu ispred velikih plavih očiju.

- Ništa. Mislim, prolazio sam ovuda i vidio sam vas pa sam pomislio... da vas upitam da li vam je dobro – odgovarao sam dok je ona pogledavala moja invalidska kolica.

- Dobro mi je. Hvala... - na trenutak je izravno pogledala moje lice, a zatim usmjerila pogled ravno prema plaži. Nakratko je nastala tišina.

- A vi ste... ?

- Ervin - odgovorio sam pružajući ruku.

- Maristella, drago mi je - odgovorila je sa smiješkom i pružila mi ruku.

- Vjerujte, zadovoljstvo je na mojoj strani. Vrlo je rijetko pronaći nekoga kako ovdje sjedi sam...

- Vi... živite ovdje? - upitala me dižući glavu i opet usmjeravajući pogled prema meni.

- Ovdje imam kuću, ali ne živim ovdje. A vi?

- Ja? ...Ne, ne! Ja sam ovdje... tako, na odmoru... s obitelji - brzim, dubokim, onako tajanstvenim pogledima razgledavala je plažu ispred nas.

- S obitelji?
- Moji roditelji... I sestra.
- Znači, niste sami... Pitam jer sam vas našao samu... ovdje, kako sjedite. Ma znate.
- Ah, kako se uzme, i jesam i nisam... sama... - lice joj se rastužilo, a zatim se lagano nasmijala. - A zašto vam je tako čudno što sam sama?
- Ma nije čudno... Mislim, ovdje sam po noći samo ja... - gledao sam njeno lice pokušavajući shvatiti što se krije iza tog osmijeha koji je u čovjeku budio nekakav neopisiv osjećaj tuge.
- Čovjek treba malo uživati u ljepoti. I u tišini samoće, tada je najugodnije promatrati ljepotu...
- A vi ste turist?
- Da.
- Iz Hrvatske ili?
- Iz Austrije, Beč...
- ... Onda je važno da vam je lijepo ovdje - nasmijao sam se.
- To je. Mislim, lijepo, ovdje je jako lijepo. Umirujuće... - lagano je odvajala crvene usne, a oči su joj svjetlucale živahnim mladenačkim pogledom.
- Da. Volim doći tu i potpuno sam razmišljati okružen mirnoćom i ljepotom ovog pogleda - odgovarao sam ne mičući pogled s njenih

plavih očiju.

- Puno vremena provodite tu... sami?
- Prilično. Ali kako ste rekli, vrlo je lijepo pa se tu osjećam ugodno.
- Ne osjećate se usamljeno, ponekad? – oborila je pogled, samo na trenutak.
- Rijetko. Čovjek se navikne...
- Na samoću? – na njenom licu ocrtao se malen osmijeh prikrivan, mislim, pristojnošću.
- ... I na ovaj mir – nasmiješio sam se i ja, kako bih razbio ozbiljnost i osjećaj nepoznanstva.
- A tu je uvijek ovako mirno?
- Pa tako... Hoćete da vam kažem tajnu?
- Može! - uzbuđeno me pogledala.
- Ali ne smijete nikome reći - nasmijao sam se.
- Dobro – pogledala me pomalo čudno, ali i znatiželjno.
- Morate obećati...
- U redu, obećajem - i ona se nasmijala meni.
- Ovaj dio, to vam je ono, kako da kažem, "bogataški kvart"...
- Molim? Bogataški, što?
- Kvart. Dio naselja.
- Bogataški? A to znači...? - još se jače nasmijala.
- Pa da tu žive bogati, snobovi... Tu je dosta mirno, dolje pri kraju

staze počinje jedno turističko naselje. Tamo je malo življe, opuštenije... Ma znate...

- A kako znate da je netko bogataš, ili kako kažete "snob"?
- Pa znate ono, drže se malo ukočeno... Znate, red i mir... - na ovo zadnje sam je pogledao nasmiješenog lica.
- A i vi ste bogataš? Snob? - uzvratila je osmijeh.
- Ma ne... - nasmijao sam se na to. Imao sam osjećaj da me zafrkava, ali mi je to odgovaralo. Imala je prekrasan osmijeh.
- Pa zar ne živite tu?
- Ma živim... Opet ću vam reći jednu tajnu; ja sam vam skupio sve do zadnjeg novčića da bih ovdje kupio kućicu i sad se na sav glas hvalim kako živim u bogataškom kvartu!
- Ma sad vi mene malo zezate, jel' da?
- Zapravo, ne ni cijelu kuću nego samo etažu na katu – i dalje sam je gledao smiješeći se njenom pogledu. Gledala me pomalo kao čudaka, kao "Ma o čemu ovaj priča!?"
- Ma dajte... Ma vi mene zezate?
- Malo... Pa to vam je kao revanš, na ono pitanje maloprije.
- Je? Ono za snoba? Ha-ha... Ajde, pošteno - tako se slatko nasmijala.

Nastala je tišina. Ona je imala zamišljen pogled prekriven tajanstvenom ozbiljnošću, a lagani osmijeh pokazivao je da

promatra mir ovog mjesta. I ja sam jednako šutio. Promatrao sam njen pogled, tako nevin i sladak. Bilo mi je pomalo neugodno zbog nastale tišine, nisam znao što bih rekao, a njen pogled mi je ograničavao izbor riječi. Bojao sam se da će, ako nešto kažem, nestati njen duboki pogled i da ću prekinuti tišinu koja je govorila više od naših riječi.

Tišina je trajala kratko vrijeme, ali činilo mi se kao cijela vječnost. Više nisam mogao šutjeti, a nisam znao kako bih ponovno započeo razgovor.

- Joj... - prekinuo sam tišinu.
- Što? – pogledala me.
- Ma ja vam moram nešto reći... - nasmijao sam se.
- A da? Ajde, recite!
- Ali nemojte se naljutit...
- Ma dajte... Neću, ne brinite...
- Ma okej je to, al' ja bih ipak da vi meni obećate.
- Obećam?
- ... Da se nećete naljutit.
- A dobro, obećajem – uzdahnula je i nasmijala se.
- Maristella, imate vrlo lijep pogled - rekao sam onako iznenadno.
- Molim? Ma vi mene opet zezate? - rekla je uzbuđeno, ali s nasmiješenim pogledom.

- Ne, ozbiljno... Oprostite ako vam smeta što sam to rekao, ali čovjek mora govoriti što vidi... A ja sam vam jako iskren i otvoren čovjek – ponovno sam se nasmijao.
- A da? Ne, ne morate se ispričavati... Nije baš istina, ali hvala - rukom je dodirnula moju ruku i nasmiješila se s predivnim pogledom, onakvim kakvim majka ohrabruje nevino dijete kad učini neku stvar za koju misli da je loše.
- Što nije istina?
- To o pogledu – nakratko se uozbiljila.
- Ne znam, svatko ima pravo na svoje mišljenje... A eto, po meni imate najljepši pogled koji sam ikad vidio.
- Ma dajte... - na lice joj se ponovno vratio osmijeh.
- ... Osim, naravno, moje majke – pogledao sam je, smiješeći se.
- Ah... Baš znate s riječima... - i ona je pogledala mene.
- Evo, rekao sam vam - rekao sam pokazujući očima.
- Ma što... što? - još se više nasmiješila.
- Vaš prelijepi pogled... i osmijeh - i ja sam se nasmijao.
- Joj... Hvala... doista hvala - pogledala me, a njen je osmijeh polagano nestao. - Već dosta dugo vremena nisam čula tako nešto lijepo, upućeno meni - pogled joj se rastuživao.
- Teško je povjerovati da se tako lijepoj osobi ne poklanjaju jednako lijepe riječi... jer znate, ljepota ljepotu krasi, a vi ste doista

- lijepi - moj se pogled uozbiljio baš kao i njezin.
- Hvala na lijepim riječima - pogled joj se još više rastužio, no na licu joj je zablistao malen, tako lijep i sladak osmijeh.
 - A mogu sad ja vas nešto pitati? Pošto sam ja bio ovako iskren i pričljiv dosad...
 - A da? Ha-ha... pitajte.
 - Da li bi bilo previše ako pitam zašto ste tu sami?
 - Promatram ljepotu ovog mjesta... - uozbiljila se.
 - Ovo mjesto je lijepo, priznajem, no ipak se na vašem licu vidi da ste pomalo tužni... Imam li pravo?
 - Vidite? Kako to? - nasmijala se, čini mi se kako bi promijenila temu.
 - Pa moglo bi se reći da sam vam ja svojevrsan stručnjak za tugu.
 - A jeste? Kako to? - tad je prvi put izravno pogledala moja invalidska kolica.
 - I zbog toga, da.
 - Ne, ne... oprostite, nisam mislila ništa loše.
 - Ma ne, ne... nemojte se brinut - ponovno sam se nasmijao. - A znate, ja sam vam stručnjak i za tužne ljude!
 - Ma da? A kako sad to? ... Pa vi ste pravi poznavatelj ljudi, vas je dobro imat uz sebe - nasmijala se.
 - Hvala, hvala... Ali nećemo o meni, radije mi recite zašto ste tužni

i kako da vas pokušam malo razvedriti?

- Ha-ha-ha... Eto, vi ste mene već razvedrili.

- Pa nego šta sam vam rekao!

- Baš ste mi dobri! ... Slušajte, ja bih sada morala polako natrag jer će moji dignuti uzbunu što me nema, ali bih vas u svakom slučaju voljela ponovno vidjeti pa ako vam se da, dogovorit ćemo se jednom za kavu pa ću vam pokušati objasniti svoju tugu... Okej? - rekla je polako ustajući i odlazeći laganim korakom.

- Okej. A kako ćemo se dogovoriti?

- Vidjet ćemo se već! - nasmiješila se i nastavila dalje stazom.

- Drago mi je što sam vas upoznala - okrenula se i viknula dok se njen lik polagano gubio u obrisima drveća koja su natkrivala stazu iznad plaže. Nisam joj uzvratio. Ostao sam tako gledajući plažu na koju je dotrčalo dvoje mladih ljudi. Ljubeći se, počeli su se svlačiti i obavijati ruke jedno oko drugog. Tiho sam se odgurao naprijed i nastavio dalje plićakom, ne razbijajući njihovu intimu...

Vratio sam se kući negdje oko dva sata iza ponoći. Ogradna vrata bila su jednako otvorena kao što sam ih na odlasku ostavio. Svjetlo iz obližnje sobe prizemlja je bilo ugašeno. U tišini sam prošao dvorištem i uzgurao se na terasu na katu gdje je i moj stan. Bilo je jako tiho, mračno s blijedim odsjajem upaljenog televizora iz dnevnog boravka. Još petnaestak minuta ostao sam

vani na terasi razmišljajući o susretu s djevojkom od maloprije. Po glavi mi se vrtio njen duboki pogled koji je imao nešto tako tajanstveno u sebi, a tek njene prekrasne plave oči koje su vrckasto pogledavale, čas mene, čas plažu ispred nas. Bio sam očaran njenim izgledom, ipak ne toliko ljepotom, iako je doista bila lijepa, već tom jednostavnošću i slatkoćom kojom je njen izgled zračio. S druge strane, možda me se dojmilo kako sam je našao samu dok sjedi kraj plićaka i valovi joj zaprskuju nogavice hlača, no nju to ni najmanje nije zabrinjavalo niti je ometalo u onome o čemu je razmišljala glavom spuštenom na koljena. Opet, možda me se dojmio njen polagani govor i tihe riječi, kao da razmišlja što će reći, a u tome je ometa prelijepi vidik plaže i šum valova koji su joj odvlačili misli. Na kraju, dojmilo me se i kako je primila moje komplimente te njen odlazak, kako se nasmijala kad je viknula da ćemo se još vidjeti. Susret s njom toliko me zadivio, no ipak jedino što sam o njoj znao bilo je samo njeno ime. Maristella...

Počelo je sve više puhati te se sparina s početka večeri polagano pretvorila u noćnu hladnoću pa sam ušao u kuću. U dnevnoj sobi na televizoru, kojeg sam ostavio upaljenog kada sam izašao van napraviti krug oko plaže, prikazivao se neki crno-bijeli kaubojski film. Pogledao sam ga na par trenutaka te sam u ruke uzeo daljinski s malenog staklenog stolića ispred kauča, prebacio

sam da vidim što je na par drugih programa i ne našavši ništa zanimljivo za gledanje, ugasio ga. Otišao sam u kuhinju i otvorio hladnjak pred kojim sam kratko ostao gledajući među njegove police. Zatvorio sam ga uzevši mlijeko iz tetrapaka. Sjeo sam za veliki kuhinjski stol i nalio si čašu. Na stolu su bile jutrošnje novine koje nisam bio pogledao. Otvorio sam prvih par stranica i počeo ih pregledavati dok sam ispijao mlijeko. Popivši mlijeko, odgurao sam se do sudopera i spustio čašu unutra. Okrenuo sam se i uputio se prema hodniku. Ušao sam u spavaću sobu. Odgurao sam se do staklenih balkonskih vrata i otvorio ih. U sobu je ulazio lagan vjetroć noseći ugodan svježi zrak. "Uh, konačno će večeras biti malo ljepše spavati", pomislio sam. Navukao sam mrežastu zavjesu bijele boje preko otvorenih vrata i okrenuo se. Približio sam se invalidskim kolicima uz rub kreveta te svukao majicu i skinuo tenisice. Prebacio sam noge na krevet i rukama se odupro o stranice na invalidskim kolicima te se prebacio na krevet. Legao sam glavom okrenut prema desnoj strani sobe gdje su bila staklena vrata s pogledom na terasu. Polako sam sklapao oči i razmišljajući zaspao.

II. poglavlje

Osjetio sam tople zrake sunca što su se probijale kroz stakla balkonskih vrata pored mog kreveta. Polako sam otvorio oči i par trenutaka nepomično ležao. Razmišljao sam, ne znam ni sam zašto, o jednoj pjesmi koju sam davno "negdje" čuo. Pjesma je ljubavna, lagana s nježnim stihovima. Ide ovako:

"Don't, don't close your heart
To how you feel
Dream and don't be afraid
The dream's not real
Close your eyes, pretend it's
Just the two of us again
Make believe
This moment's here to stay

Touch, touch me the way
You used to do
Oh, I know tonight
Could be all

37. stranica

Dodir**ljubavi** | Edin**Okanović**

I'll have with you
From now on you'll be with
Someone else instead of me
So tonight let's build this memory
For the last time

Hold me now, don't cry,
Don't say a word, just
Hold me now
And I will know
Though we're apart
We'll always be together
Forever in love
What do you say
When words are not enough

Time, time will be kind
Once we're apart
And tears, tears will have no place
In your heart
I wish I, I could say how much
I'll miss you

38. stranica

Dodir**ljubavi** | Edin**Okanović**

When you're gone,
How my love for you
Will go on and on

Hold me now, don't cry,
Don't say a word, just
Hold me now
And try to understand that
I hope at last you've found
What you've been searching for
And though I won't be there anymore
I will always love you

Hold me now and don't cry,
Don't say a word, just
Hold me now
And I will know
Though we're apart
We'll always be together
Forever in love
What do you say
When words are not enough

39. stranica

Dodir**ljubavi** | Edin**Okanović**

Oh, what can I say
When words are not enough" ¹

Eh, da "negdje"! Inače, pjesmu sam prvi put čuo prije gotovo tri godine, one večeri kada mi je jedina djevojka koju sam ikad volio rekla da... da je među nama gotovo. No bilo kako bilo, pjesmu od tada čuvam duboko u sebi, više kao neku uspomenu na najljepše trenutke koje sam u životu proživio kada mi je jedina djevojka koju sam ikad volio rekla da na prijateljstvo, da na ljubav, ali i kao uspomenu na nju, Lejlenu, jedinu djevojku koju sam ikada volio. Ali, kao što gotovo uvijek u životu dolazi nekakav "ali", i na nju, Lejlenu, djevojku koja mi je rekla da, da koje je značilo da je među nama gotovo. S druge strane, pjesma je kao neka asocijacija na ljubav. Ipak, ovo je možda prvi put da pjesmu vrtim u glavi pri pomisli na neku drugu osobu osim na Lejlenu. A istina je, iza stihova krilo se razmišljanje o djevojci od sinoć, o Maristelli... U tom trenutku shvatio sam da bezvezno ležim i glupo razmišljam o nekoj djevojci kao kakav zaljubljeni idiot. Nasmijao sam se sâm sebi: "E, jesam glup, ljubav nije za mene. Ne." Dignuo sam glavu i na polici iznad kreveta ugledao sat; bilo je 7.18 h. Ustao sam, izvadio

¹ Stihovi iz pjesme "**Hold Me Now**", izvodi **Johnny Logan**
40. stranica

majicu iz ormara i otišao u kupaonu. Izašavši iz kupaone otišao sam u kuhinju.

- Dobro jutro, Ela! - viknuo sam ulazeći u kuhinju.

- Dobro jutro i tebi, Ervine! - jednako veselo, nasmijanog staračkog lica odgovorila mi je Ela, Elizabeta. Ona je postarija gospođa koja s mužem živi u stražnjem prizemlju kuće. Oni su vlasnici donje, prizemne etaže kuće, dok je ova gornja odnedavno u mojem vlasništvu. Ja tu ne živim preko godine, već u stanu poduzeća u kojem radim, pa se Ela brine za cijelu kuću tijekom godine, kao i za mene za vrijeme ovih par tjedana ljeti ili zimi i pokojim vikendom što ih tu provodim. Ona i njen muž dvoje su predivnih ljudi s doista velikim srcem pa mi je vrlo ugodno provoditi ovo vrijeme uz njih. Njih dvoje su u mirovini, no njen muž ima privatnu prodavaonicu nekakvih suvenira za turiste dolje blizu plaže pa s time koliko-toliko zarađuju. No ipak, to nije dovoljno za visoke troškove održavanja velike, stare ali očuvane kuće u jednom kvartu gdje većinom inozemni bogataši imaju svoje kuće za odmor. Sve je to skupo. Ja sam prije godinu dana počeo raditi u jednom stranom poduzeću kao dipl. pravnik pa dio svoje plaće, koja i nije baš prevelika, izdvajam za uzdržavanje kuće. Novac dam Eli, a onda ga ona vrlo skromno troši na stvari koje nisu luksuz nego su ovdje potrebne. To s izdvajanjem novca je malo naporno jer na prvi pogled izgleda kao

da ulažete u veliku rupu bez dna, a da od toga baš kao da i nemate koristi. Neki bi rekli tako. Ja sam oduvijek sanjao o nečem ovakvom i, iako u kući provodim samo par tjedana mog godišnjeg odmora po ljeti ili zimi i rijetke vikende kad nemam puno posla, jako sam zadovoljan kućom i presretan što sam našao ljude poput Elizabete i njenog muža Valtera. Mnogi su mi rekli da mi je kupnja i posjedovanje mog dijela kuće glupost, a naročito jer živim u stanu poduzeća za kojeg radim, no kako se ponekad osjećam da uvijek živim i činim sve kako to drugi kažu i hoće, prihvatio sam ono "čovjek uči iz vlastitih grešaka" i učinio što sam ja htio. Danas, hvala Bogu, ne smatram da sam pogriješio i, baš zbog osjećaja ponosa i sigurnosti u sebe što sam "u svome", zadovoljan sam. Istina je da sam pomalo tužan i sve ogorčeniji samim sobom i životom, no to je već "druga strana priče"...

- Što ćeš za doručak? - upitala me otvarajući hladnjak.
- Nisam ni gladan... nešto samo malo, neki *juice*... - odgovarao sam gurajući se prema stolu.
- Sinoć si opet kasno došao? - upitala me stavljajući bijeli porculanski tanjur s dva tosta ispred mene.
- Hvala. Negdje oko 2.00 sata. Zašto? - nasmiješeno sam je upitao.

U trenutku iščekivanja Elinog odgovora, kroz staklena balkonska vrata koja vode do terase, u kuhinju je ušao Elin muž Valter.

- Dobro jutro, Ervine! Kako smo jutros? - uzviknuo je spuštajući novine i bijelu vrećicu s namirnicama na stol.

- Dobro jutro i tebi, Valtere. Dobro sam, hvala, sunčano je jutro, vruća Elina kava, doručak po želji i vaši osmijesi! Što bi više čovjek mogao željeti? - nasmijao sam se. - A kako si mi ti, Valtere?

- Žurno, moram do prodavaone jer danas primam novu prodavačicu - odgovarao je brišući znoj s čela.

- Opet nova prodavačica?! Bogme, tebi dobro ide! Svaka čast! - nasmijao sam se.

- Pa znaš kako je, ljeto, turizam... vrućine. Turista ima stvarno puno, idu tamo-amo, šeću se... A tu sam ja! I moji suvenir. A oni jako vole ponijet kući nešto što će ih podsjećat na ovo mjesto... Uostalom, nova radnica je djevojka koja će raditi za pultom, brinut se za kompjutor, posluživat piće, malo počistit i tako... - zadihano je objašnjavao. - Idem, idem! - mahnuo mi je, onako za pozdrav, i okrenuo se Eli koja je sjeckala povrće za kuhinjskim pultom te ju poljubio u obraz. Izašao je, Ela je nastavila sa sjeckanjem povrća za ručak, a ja sam završio s doručkom te sam izašao na terasu. Pred očima mi se ponavljao onaj poljubac u obraz, tek mali

pozdravni znak dugogodišnjeg bračnog para, ali ipak prizor koji je u meni budio divljenje prema tako jakoj ljubavi koja i nakon četrdesetak godina ostaje postojana. Predivno.

Dan mi je uglavnom prošao sporo i lijeno, pomalo dosadno. Predvečer, negdje oko 18.00 sati, dok sam u svojoj radnoj sobi bio za kompjutorom i preko *chata* razgovarao s jednim prijateljem iz Zadra, na vrata je pokucala Ela. Nakon što sam viknuo: "Naprijed!", otvorila je vrata i samo mi došapnula: "Došao je onaj tvoj prijatelj." Pogledao sam je, na što je odgovorila: "Ma znaš, onaj što uvijek jadikuje." Nasmijao sam se rekavši da ću odmah doći. Pozdravio sam se sa svojim prijateljem preko *chata* i ugasio kompjutor. Još jednom sam se nasmijao na Elin opis mog prijatelja i ugasivši svjetlo, izašao sam iz sobe. Krenuo sam prema dnevnom boravku gdje me čekao moj prijatelj Egon. Inače, Egon je bio moja generacija, imao je 26 godina, a i dalje se ponašao kao neki adolescent. Nije imao posao, živio je u iznajmljenom stanu, vozio je staru Alfu i, naravno, neprestano je mijenjao djevojke jer, kako je sam govorio, nije čovjek za ozbiljnu i dugu vezu.

- O, Egone, pa otkud ti tu!? - ulazeći u dnevni boravak, uzviknuo sam pruživši mu ruku.

- E, Ervine, kako si? - ustao je i pružajući mi ruku odgovorio.

- Ide, ide... A kako si ti? - približio sam se malenom stolu, a on je opet sjeo na naslonjač sa strane.
- Jebeno – uozbiljio se.
- Oho... To misliš u pravom smislu riječi, nadam se!
- Eh, da bar...
- To znači da nema riječi sa "j"? - pokušavao sam osmijehom odvratiti njegovu ozbiljnost.
- Ma znaš da to nikad nije bio problem – i on se nasmijao.
- Okej, sad ozbiljno. Šta, nešto nije u redu?
- Pa nije baš dobro... znaš... - pogledao je onako kao ozbiljno, a ja sam se neprimjetno nasmiješio sjetivši se Elinog opisa mog prijatelja maloprije kad je ulazila u moju radnu sobu.
- Reci, što je... - uozbiljio sam se.
- Mama mi je opet u bolnici, a tata je opet počeo piti... - objašnjavao je, a na licu mu je bio dubok, zamišljen pogled.
- A joj... A što ti je opet majci?
- Mama opet ima problema s bubrežima i jetrima, čini se da joj je sve gore... Te terapije i lijekovi samo je iscrpljuju i umaraju, ništa ne pomažu...
- Žao mi je...
- Ne znam što da učinim - pogledao me, onako tužno.

- Trebaš biti jak prijatelju, nemoj dopustiti da te bol svlada... Znam da nije lako, ali moraš...
- E, moj Ervine...
- Mogu ti kako pomoć?
- Pa, možda i možeš...
- Reci.
- Ma malo mi je neugodno, Ervine, uvijek od tebe tražim pomoć.
- Ma nema problema, vi ste svi bili uz mene kad je meni bilo teško i kad mi je trebala pomoć.
- Znam, Ervine, ali ti si onda stvarno imao ono prave probleme i ljudski je bilo od svakog kome je stalo do tebe da ti pokuša pomoći.
- Hvala, Egone, ali bitno je da ste bili uz mene, ma kakav problem bio.
- Pa zato i postoje prijatelji.
- Pa onda dopusti da i ja budem tvoj prijatelj. Uostalom, svakom su njegovi problemi najveći, koliko god se drugima činili bezveznim.
- Znam...
- Pa daj onda reci...
- Dobro. Imam veliki problem. Neku noć sam pijan lupio susjedov auto kad sam se parkirao ispred moje zgrade. Lik nije zvao policiju, ali traži milju maraka za popravak... - izgledao je jako potišten dok je pričao.

- Tvoji ne znaju za to?
- Ne. Lik mi je rekao da s tatom neće imati posla, a da mami ne želi reć za to jer ionako sama ima već dovoljno svojih problema, ali je rekao da će morati nešto poduzet ako mu do večeras ne dam novce.
- Lik je fer, s obzirom na to da nije rekao tvojoj mami. Imaš novce?
- To mi i je problem. Ervine, znam da nije u redu da opet tražim novce od tebe, ali ovaj put mi to stvarno treba... radi moje mame.
- Shvaćam, Egone, ali ja ti sad baš nisam najbolji s novcem...
- Molim te, Ervine...
- Ajde dobro, Egone, možda ti ja mogu nešto pozajmiti... tek toliko dok se ne snađeš - rekao sam nakon predomišljanja što da mu kažem.
- Super! - uzviknuo je. - Hvala ti, hvala, pravi si prijatelj!

Od tog trenutka Egon se naglo razvedrio. Više nije previše govorio niti o majci niti o ocu. S oduševljenjem mi je pričao o nekoj djevojci koju je nedugo prije upoznao na jednom *partyju* kod njegovih bratića u Opatiji. Znam da je bilo pomalo naivno što sam mu dao novac, no poznavao sam njegovu majku koja je imala predivan pogled pun ljubavi kad god me je vidjela. Pratila je moje probijanje kroz život, od dana kada sam završio u invalidskim kolicima, dana kad sam počeo voziti automobil, kad sam krenuo na

fakultet, pa do zaposlenja i useljavanja u stan, uvijek mi govoreći: "Sine, znam da ćeš ti uspjeti..." Jednostavno nisam mogao razočarati tu jadnu ženu koja bi učinila sve za svog sina i koja zna da je njen sin daleko od savršenog, ali vjeruje da njen sin ima prijatelje i da će mu oni pomoći u trenucima kad to ona ne može. Ovo je bio takav trenutak, mene je ta žena smatrala prijateljem svog sina i makar je znala da njezin sin možda ne zaslužuje pomoć, ona ju je od mene očekivala. Ako ništa drugo, ja ću se osjećati ugodno kad me ta žena opet pogleda s ljubavi u svom pogledu i zahvalnošću što sam pomogao najvrjednijem što ona ima u životu, a to je njen sin.

Egon je ostao sve do nekih 21.00 sat. Nakon što je otišao, večerao sam i nakratko porazgovarao sa svojima preko telefona. Još sam malo ostao gledati TV, a zatim sam izašao na terasu gdje sam ostao do kasno navečer. Sišao sam u prizemlje i krenuo do ogradnih vrata, kad mi je zazvonio mobitel.

- Da? – vidjevši nepoznat broj očitani na displeju, otklopio sam vratašča mobitela i javio se.
- Dobra večer, Ervine? – odgovorio je ugodan glas moje prijateljice.
- Tihana, jesi to ti?
- A jebi ga, ti uvijek sve pokvariš! Ovo je trebalo bit iznenađenje...
- O, Tihanice moja, bogme jest iznenađenje... Otkud ti?!

- A tako, malo sam čačkala po imeniku u starom mobu pa naišla na neke stare prijatelje... Ma šalim se! Ja došla u Rijeku pa kome prvo da se javim nego tebi!
- Ma ajde, baš mi je drago šta te čujem! A u Rijeci si? Šta posjeta ili?
- Ma ne, gotovo je s Švapskom... Dobila ja otkaz!
- Stvarno? A baš mi je žao...
- A jebi ga, tako ti je to... Ma šta ti je žao?! Ja se vratila, a njemu žao!
- Ma nisam mislio to... Ne zajebavaj! Nego reci ti meni, kad ćemo se mi vidjet?
- Ah, ja mislila da nikad ne'š pitat!
- Samo ti zajebavaj... Joj, kako mi je to nedostajalo!
- Pa ako ti je do zajebancije, zajebavala sam ja tebe i u *mailovima*!
- Ma nije to isto ko kad te čovjek ima kraj sebe!
- Ah, ma koje lijepe riječi... da se žena rastopi! Baš si šarmer!
- Dobit ćeš ti svoje, mala! Nego daj, kad ćemo se vidit?
- Kad god ti odgovara... Ja mogu uvijek – nasmijala se.
- Ja sam na godišnjem odmoru pa i ja mogu kad hoćeš.
- Super... Može onda sutra? Oko podne?
- Može, nema problema... A gdje?
- Je može u onom kafiću na Kantridi, na zadnjoj stanici "jedinice"?

- Može.
- Super. Onda se vidimo sutra!
- Joj, ma baš mi je drago da si se vratila!
- Ma znam, hvala – ponovno se nasmijala.
- Ma nema na čemu. Vidimo se sutra!
- Hvala i laku noć.
- Laku noć – rekao sam i poklopio vratašca mobitela. Vratio sam mobitel u džep.

Izašao sam iz dvorišta i, baš kao i svaku noć, otišao napraviti krug oko plaže. Spustio sam se do plaže i počeo gurati. Bilo je hladnije nego ostalih večeri, a i valovi su bili malo veći nego uobičajeno. Moj pogled je lutao plažom tražeći, pogodite koga. I nakon petnaestak minuta ugledao sam je, negdje baš na mjestu gdje je i jučer navečer sjedila.

- Dobra večer! Opet se susrećemo - nasmiješeno sam uzviknuo dok sam joj prilazio.
- Dobra večer! - odgovorila je digavši pogled i nasmiješivši mi se.

Opet je nastala tišina. Vjetar je sve više puhao, prolazeći kroz njenu ravnu crvenu kosu. Okrenula mi se i pogledala onako tajanstveno s osmijehom na licu.

- Što vi tu točno radite svake večeri? - upitala me pogledavši me i lagano se nasmiješivši.

- Ja!? - nasmijao sam se. - Ne znam... Šećem se, razmišljam okružen mirom, prelijepim pogledom i vjetrom u kosi...
 - Mislite na plažu?
 - Molim?
 - Ono "prelijepi pogled"?
 - Na plažu... - pojačao sam osmijeh na licu - ... i vaš, naravno...
 - Hvala - sramežljivo se nasmijala.
 - A što vi radite?
 - Ne znam... isto razmišljam - pogledala je ispred sebe, pomalo obarajući pogled.
 - Onda obadvoje razmišljamo... - nasmijao sam se.
 - A o čemu? - upitala je.
 - Pa ne znam... o svemu - i ja sam digao pogled. - O čemu vi razmišljate? - upitao sam ponovno usmjerivši pogled prema njoj.
 - ...O životu... o ljubavi... o svemu - nasmijala se, pogledavši me.
 - O životu?... O ljubavi?... O čemu konkretno?
 - Pa... - zagonetno se nasmiješila - nema života bez ljubavi, a nema ni ljubavi bez života... - pogledala me očekujući moj odgovor.
 - Hm... lijepa filozofija... - pogledao sam je onako ozbiljnim pogledom prikrivenim osmijehom.
 - Nije vam to filozofija... to je stvarnost - ozbiljno me pogledala.
- Ponovno je nastala kratka tišina. Pogledavala me kao da bi

me nešto upitala.

- Jeste vi oženjeni? - pogledala me s malenim osmijehom na licu.
- Ne, nisam... Vi, udani? - nasmiješio sam se i ja.
- Ne, ne, nisam udana... - široko se nasmijala. - Imate li neku vezu?
- Nemam vezu... A vi?
- Ne, ne, nemam vezu.
- Tužni ste zbog toga? - uozbiljio sam se.
- Pa baš i ne... Ponekad je bolje biti sam nego... razumijete? - ozbiljno me pogledala, a na kraju svoje rečenice se lagano nasmijala.
- Eh, mislim da da...

Još jednom je nastala kratka tišina. Ja sam razmišljao što bih još rekao na ovo zadnje, a ona je usmjerila svoj duboki pogled na more s kojim se igrao vjetar i stvarao sve veće valove. Bilo je dosta hladno.

- Vama nije hladno? - upitao sam pogledavajući njenu bijelu kožu ispod naramenica kratke plave majice koju je imala na sebi.
- Ne, ugodno mi je... Tebi je hladno? - pogledala me. - Joj, oprostite... mislim, oprostite - nasmijala se.
- Ma ne, govorite mi ti - i ja sam se nasmijao.

- Ali i ti meni... govori ti - dodirnula je moju ruku, anđeoski se smiješila.
- Meni je hladno...
- Ha-ha-ha, ti bi meni trebao dati jaknu, a ti se smrzavaš...
- ...Imam ideju! Pođimo kod mene... na piće - oči su mi zasvjetlucale.
- Ti živiš tu negdje blizu?
- Da, moja kuća ti je zadnja, na kraju plaže... - pokazivao sam rukom.
- Pa... možemo... ali samo nakratko - ustala je, otresajući rukama sitni pijesak s dugih nogu. Krenuli smo prema mojoj kući. Ona je hodala pored mene, ne gurajući me.

Razgovarali smo, smiješila se i ponekad prislonila svoju ruku na moje rame dok se smijala. Putem sam doznao da ima dvadeset i četiri godine, živi s roditeljima i sestrom u Austriji, a tu imaju jednu od onih kuća za ljetovanje.

-... Ljeto ti je vrijeme kad tata uzme godišnji odmor i makne se od svog posla pa obično dođemo tu. Inače, tata mi je predsjednik jedne austrijske firme za izvoz i proizvodnju kozmetike pa mu je posao uvijek na prvom mjestu. Mama ne radi, nikad ni nije. Njen se dan svodi na vječita preuređenja po kući, tračanja s njenim dosadnim prijateljicama, odlascima na duge i dosadne večere i

zabave te, naravno, stalnim komandiranjem i naređivanjima svima oko sebe kao da je najpametnija i najvažnija na svijetu. Jako glupo. Ponekad me to njeno ponašanje ljuti i živcira, ali je i jako jadno. Ni moj tata nije ništa bolji od nje, ograđen je u nekom svom svijetu koji mu odgovara i zato je prepustio sve njoj. Ona glumi nekakvog hirovitog šefa, a njega je baš briga za to. To me ljuti, jako mi to smeta. Ni moja sestra nije ništa bolja, prava ulizica. Ona je četiri godine mlađa od mene, ali je dosadna poput mojih roditelja. Ima dosadno društvo, druži se s prijateljima koje odaberu roditelji, školuje se po njihovoj želji, a oni su joj čak i našli nekog dečka. Uglavnom, jako "snobovski", kako si rekao neku noć... A ja? Pa ja sam ti... ja sam drugačija, drugačija u smislu da se ne slažem s njima i da uvijek zbog toga imam problema. Ali što je zanimljivo, čovjek se navikne... živjeti sam, neshvaćen, ljut i ogorčen na ljude koje su te doveli do te ogorčenosti. Sobom i svojim životom. To što se čovjek navikne je u jednu ruku dobro kad gledaš ovako, ali je jako zamorno i ponekad pomalo depresivno za mene. Razumiješ, zašto se navikavati na ono čime nisi zadovoljan u životu? Ne, jer uvijek to možeš nekako promijeniti i barem malim dijelom postati zadovoljan onim što te čini nezadovoljnim. Ili te bar činilo nezadovoljnim... Ali ne i kod mene, ne. Ono, zašto bi ja ikad bila zadovoljna onim što druge čini nezadovoljnim? Ili još bolje, zašto

mene ne bi činilo nezadovoljnim ono što druge čini zadovoljnim? Pa nismo svi isti i nitko ne bi trebao razmišljati i činiti kao drugi. Svi smo mi različiti, drugačiji od drugih. U redu, poštovati, voljeti, pa i slušati drugog, ali ipak nam treba nešto osobnog prostora gdje ćemo voljeti, činiti i biti ono što jesmo i ono što mi želimo. Ma kako to izgledalo glupo drugima... Razumiješ ti o čemu ja pričam? – nasmijala se i pogledala me.

- Vjeruj mi, i bolje nego što misliš – pogledao sam je zamišljenim pogledom.

- Uvijek sam se puno svađala s roditeljima, gotovo oko svega, oko svake i najmanje sitnice – nastavila je. - U toj nekakvoj težnji da se maknem od ljudi i situacija koje me jednostavno guše i ne daju mi slobodno živjeti prije dvije godine sam s dečkom kojeg oni nisu prihvaćali pobjegla od kuće, no kao i sve u mom jadnom životu i to je ubrzo propalo i morala sam se pokoriti njihovim uvjerenjima, željama i naredbama. Znaš, nije lako boriti se protiv onih oko sebe jer čak i onda kada si ti u pravu, a eventualno da oni to i znaju, samo ne žele priznati, oni su jači jer njih je uvijek više, a ti si uvijek sam. Sad sam sama, nemam prijatelje, zanimaciju niti ikakvih želja... Jednostavno ne znam što ću sa sobom i što će biti s mojim životom... Oni su krivi za to. Htjeli su onako kako su oni zamišljali da je najbolje, ja sam se odupirala koliko god sam to

mogla, ali na kraju sam morala popustiti. Nisam nikog htjela povrijediti, a na kraju sam ja ispala povrijeđena... - dok je govorila njeno lice je čas bilo mirno, čas se lagano smiješila, a čas bi izgledalo kao da će zaplakati.

Kad smo stigli do moje kuće prošli smo kroz dvorište u prizemlju na kat. Ušao sam kroz staklena balkonska vrata s terase u dnevni boravak.

- Uđi... - paleći plavkastu lampu na staklenom stoliću kraj kauča, pozvao sam svoju gošću da uđe.

- Hvala... Da zatvorim ova vrata?... Malo puše! - zatvorila je vrata, dodirujući rukama ramena i puštajući onaj zvuk "brrr", kao u vrijeme zime.

- Sjedi negdje... izvoli - pokazao sam joj rukom prema kožnom kauču i dva naslonjača što su okruživala malen stakleni stolić u sredini.

- Hvala... - nasmiješila se i sjela na rubnu stranicu naslonjača okrenutog prema meni.

- Što ćeš popiti? Kavu, sok? - upitao sam je.

- Neki sok... nešto prirodno, ako imaš...

- Imam *juice* od naranče, ja ti to obožavam - okrenuo sam se i kroz voltu krenuo prema kuhinji.

- Prekrasan dn... - viknula je iz dnevnog boravka.

- Ha? - otvorio sam hladnjak i izvadio tetrapak s *juiceom*.
- Kažem da imaš prekrasan dnevni, lijepo uređen... s ukusom - prišla je kuhinji. - Hej, čekaj... pa ja ću to...

Prišla mi je i izvadila dvije čaše s gornjeg kuhinjskog elementa kojeg sam baš otvorio. Uzela je pladanj i na njega stavila čaše. Uputivši se prema dnevnom boravku okrenula se prema meni i pogledala me kao da hoće upitati da ponese i tetrapak *juicea* koji sam držao među koljenima, no nasmiješila se vidjevši da sam tetrapak smjestio između nogu. Naime, tako mi ono što nosim ne padne, a opet se slobodnih ruku mogu gurati naprijed. Ona je krenula ispred mene, a ja sam, napuštajući kuhinju, ugasio svjetlo i zatvorio kuhinjska vrata. Ušli smo u dnevni boravak, ona je ponovno sjela na rubnu stranicu naslonjača sa strane okrenute meni, a ja sam se "parkirao" do nje. Spustila je pladanj na stol, a ja sam joj dodao tetrapak. Dugim, tankim prstima s crveno lakiranim noktima otvorila je tetrapak i nalila nam *juice* u čaše.

- Izvoli - dodala mi je čašu.
- Hvala.
- Mogu te nešto pitati, ali nemoj se naljutit? - nasmiješila se.
- Pitaj - pogledao sam je, nasmiješivši joj se, onako kao odobravanje toga što me željela pitati.

- Ti živiš sam? ...Mislim, s obzirom... znaš... - sramežljivo se nasmiješila.
- S obzirom na moj invaliditet? - ponovno sam se nasmijao kako bih joj pokazao da razumijem njeno pitanje.
- Se ljutiš? - ozbiljno me pogledala.
- Ne, ne, ne ljutim se... Volim iskrene i otvorene ljude, ili sam se barem tijekom vremena naučio da je normalno da me ljudi pitaju o tome... - pogledao sam je i nasmijao se. - Inače - objašnjavao sam
- živim u centru grada, dolje imam stan, a tu sam samo preko ljeta i poneki vikend. Ovdje ti, dolje u prizemlju, stanuje jedan predivan stariji bračni par koji se brine o kući dok mene nema, a ujedno i o meni za vrijeme koje ja provodim tu. Kuhanje, pranje, čišćenje i to...
- A kad nisi tu? - pogledala me, onako sa zanimanjem za to što govorim.
- Kad nisam tu, živim u svom stanu. Tamo živim sam, bez ikoga. Jedna mlađa djevojka, studentica, sestra jednog mog prijatelja, dolazi dva-tri puta tjedno pospremiti, opskrbiti me namirnicama i tako. Inače, u stanu samo prespavam i tako, gotovo cijeli dan sam u uredu, na sastancima ili na putu, jedem negdje vani ili idem kod svojih...

- I možeš sam...? Pitam jer kući u susjedstvu imam jednu poznanicu koja je isto u invalidskim kolicima. Ima ti skoro 30 godina, a stradala je u jednoj prometnoj prije 12 godina. Ima muža, dečkića od 7 godina i sad je opet trudna. Nešto radi, valjda u kući preko Interneta. Mi ti nismo baš sad neke ful velike prijateljice, ali par puta sam razgovarala s njom i da znaš kako je pametna! Inače, ona ti ima ona invalidska kolica što se sama guraju...

- Električna, to su ti električna invalidska kolica...

- ... jer se ne može sama gurati, a stalno vidim kako je u auto unosi muž. Zato pitam.

- Ma nema problema, rekao sam ti da me možeš slobodno pitat. Ja ti većinu stvari radim sam, ili to barem pokušavam, he-he. Nije uvijek najbrže i najlakše, ali je najjednostavnije jer samo se na sebe možeš osloniti. Za ono što ne mogu sam, tražim pomoć. Inače, pokušavam bit otvoren u tim stvarima i ne sramit se zatražiti pomoć u onome što ne mogu...

- To je okej. A tko ti pomaže kad ne možeš sam?

- Da bi nekog pitao za pomoć, trebaš imat određenu otvorenost prema njemu i prije svega povjerenje u njega... U životu ti je jako malo takvih osoba. Meni su to par prijatelja koji su stvarno bliski i moji...

- Tvoji? - upitala me uzevši praznu čašu iz mojih ruku i stavivši je na stol.
- Moja obitelj. Roditelji, brat i sestra... Imamo dvije etaže kuće, u jednoj ti žive mama, tata i seka, a u drugoj brat i njegova obitelj.
- A što ti radiš? Mislim, na poslu?
- Ja sam diplomirani pravnik.
Oči su joj zasvjetlucale kao da me hoće još nešto upitati.
- Svaka čast, Ervine.
- Na čemu?
- Pa na svemu... kako si to uspio... završiti školu, zaposliti se, živjeti samostalno... - nasmiješila se i zamislila.
- To misliš zato šta sam u invalidskim kolicima?
- Pa...
- Vidiš, to je najveći problem vas koji ste, pod navodnicima, zdravi – pogledao sam je pomalo ljuto.
- Ma što? – zbunjeno je pogledala.
- Pa to, "svaka čast" i ta podrugljiva sranja...
- Čekaj, zašto me odmah napadaš?
- Ne napadam te, samo se branim.
- Pa zašto se braniš? Nisam te napala.
- Možda misliš da nisi, ali na neki način i jesi.
- Ma kako to misliš, čovječe? Pa samo sam ti rekla "svaka čast".

- Da, ono kao "jadni invalid je nešto postigao sa životom"...
- Nisi fer, Ervine – ozbiljno me pogledala. - Nisam mislila samo zbog toga što si u invalidskim kolicima... Svakom mladom čovjeku je teško izgraditi neke temelje za život...
- Okej, istina.
- Ne, ozbiljno, evo, pogledaj mene. Šta ja imam od života? Ništa. A opet, s druge strane imam mnoge stvari koje, recimo ti, nemaš. A bi li se ti zato mijenjao sa mnom? Ne bi sigurno. Zašto? Pa baš zato što si ti od svog života ipak učinio nešto, nisi dopustio da te tvoji problemi pobijede i samim time si ti pobijedio njih. Zato ti "svaka čast", a ne zato što si ti u invalidskim kolicima. Okej? – nasmijala se.
- Vau, bogme dobro rečeno – i ja sam se nasmijao. - Oprosti šta sam te napao.
- Nema frke, mali!
- Mali? To ti meni što sam u kolicima?!
- Ma vidi ga...
- Šalim se, šalim! Samo sam te htio malo... znaš!
- Zajebavat, jel' da? – nasmijala se. – Dobro, ajde ti meni sad odgovori na moje pitanje.
- Uh, šta da ti kažem... Nije bilo lako, to svakako. U biti, koliko god je nekad nešto bilo teško, ja sam se svim silama borio da dođem do

toga, ma koliko upornosti, vremena i energije trebalo. A istina je da mi je i za neke, tebi možda sasvim obične i jednostavne stvari, možda čak i sitnice, trebalo puno više vremena i energije. No to je tako, prihvatiš to i ideš dalje. Usto, ma koliko god se ponekad činilo suprotnim, uz sebe sam imao ljude koji su vjerovali u mene i pomagali mi u svemu. Bilo je teško i bilo je problema...

- Nisi se bojao neuspjeha?

- Jesam. Ali opet, ne pokušati ništa gore je nego pokušati i ne uspjeti.

- Ervine, ali nemoj se naljutiti na ovo pitanje...

- Neću, slobodno pitaj.

- Obećaješ?

- Obećajem, Maristella – nasmijao sam se.

- Stella.

- Što?

- Možeš me zvati Stella.

- Okej - nasmijao sam se. - Pitaj!

- Ervine, kako ti je bilo s obzirom na... to što si u invalidskim kolicima? - ozbiljno me gledala.

- Ja sam u invalidska kolica sjeo negdje pred srednju školu, oko četrnaeste godine. Tada mi se biti u invalidskim kolicima i živjeti punim životom nije nikako poklapalo. Ipak, tako sam želio živjeti

punim životom, a bio sam u invalidskim kolicima. Znaš onaj strah da se ništa od toga što želiš nikad neće ostvariti... Na kraju, morao sam prihvatiti da se sve što želim neće ostvariti samo zato što ja to želim, a i za ono što će se ostvariti, moram se itekako boriti. Stella, ja nikad nisam gledao na život kao na jednu cjelinu koja mora biti puno, za mene je život uvijek bio kao kuća od lego kockica, i svaku kockicu moraš marljivo, pažljivo i strpljivo slagati. Poslije dobiješ nešto što kao cjelinu cijeniš i diviš se tome. A ja, ja sam uvijek cijenio i put kojim do te cjeline dolazim. Svaku kockicu za sebe...

- To je baš... super si - gotovo je plakala, ali lagano se smiješila.

- U životu je jako teško kad si drugačiji. Uvijek želiš biti isti kao svi, bez obzira kakvi su drugi. Oni su ipak u većini. Ja sam dugo vremena pokušavao biti isti, no moje zdravstveno stanje nije mi omogućavalo to niti u jednom trenutku. Na kraju mi je bilo dosta mučenja samog sebe. Strah, sumnje, tjeskobe, tuga... a zašto? Da bih bio isti kao neka osoba za koju bih rekao da zapravo nije baš ni vrijedna toga da ja budem isti kao ona. Naposljetku sam prihvatio svoju neobičnost, a ono što sam želio da bude isto kao i kod drugih bilo je baš samo ono što sam ja želio. Ne sve, samo to... - pogledavao sam je, njeno lice je bilo pomalo tužno, ali s malim osmijehom na licu - i na kraju, kad više nisam skrivao ono što je kod mene neobično, osjećao sam se isti kao ja. Ne kao svi, nego

kao ja. Jer ja sam ja. Jedan i jedinstven, ne savršen, ne najbolji, ali ja. Samo ja...

- Ervine, to je tako lijepo i hrabro... - gledala me suznih očiju, slatko smiješeći se.

- Hvala, Stella. Znaš, jednom mi je jedna moja dobra prijateljica rekla da joj se ponekad čini da bi joj život bio lakši da ima neku bolest jer bi tad sve neuspjehe u svom životu mogla opravdati time. Malo nespretno oblikovano, ali imala je pravo. Da bi nešto postigao, ma kako to bilo malo i nevažno, moraš to željeti, uporno to ostvarivati i biti sretan i zadovoljan onim što postigneš. Jer i mala stvar za tebe može biti jako velika za mene. I obrnuto, naravno...

Uzeo sam daljinski sa stolića i upalio liniju što je stajala na polici pored televizora. Vrlo tiho, gotovo nečujno je svirala neka lagana pjesma:

"I know it's not a game to play
Your eyes they show no fear
I burn inside and cannot wait to be
The man that feels your body close
Is here to set you free
To hold you near and satisfy your needs

64. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

You shiver as I touch your neck
And slowly close your eyes
I can't resist you even if I try
We both surrender to the touch
As we lay there side by side
And everything around us disappears

If you believe in love tonight,
I'm gonna show you one more time
If you believe then let it out,
No need to worry there's no doubt
If you believe, if you believe,
If you believe, then let it out

As you run your fingers through my hair
Your lips come close to mine
The tension becomes more than I can bear
Then you wrap your arms around me
And I feel your every move
This feeling could now lead us anywhere
Now we leave the world behind us

65. stranica

Dodir**ljubavi** | Edin**Okanović**

This moment we both share,
Just you and me, that's how it's meant to be
I never wanted you so much
I feel your every breath
As you gently whisper in my ear" ²

Stella je otišla oko 2.00 sata. Odlazeći, poljubila me u obraz i tiho šapnula: "Vidimo se." Ubrzo nakon njenog odlaska otišao sam leći. Ležeći na krevetu, osluškivao sam šum vjetra izvana i sklopljenih očiju razmišljao. Rekla mi je kako voli izaći navečer vani do plaže, da se osjeća vrlo ugodno okružena prelijepim pogledom na beskrajno more i šumom razbijanja valova o plićak. Rekla mi je i kako joj je vrlo drago što me je upoznala i kako smatra da sam vrlo posebna i draga osoba.

Konačno sam utonuo u san... Zaspao sam s laganim osmijehom na licu, izgovorivši tiho njeno ime nekoliko puta dok sam razmišljao.

² Stihovi iz pjesme "**If You Believe**", izvodi **Sasha Alexander**
66. stranica

III. poglavlje

Rano ujutro probudilo me zvono telefona pokraj mene. Protegnuvši ruku uzeo sam telefonsku slušalicu s police iznad svoje glave da bih se javio, kad se javila Ela u kuhinji. Vratio sam slušalicu i pogledao na sat koji je pokazivao točno 9.30 h. Ustao sam nekako lijeno, polagano. Otvorivši zastore koje sam navečer navukao, jaka svjetlost ušla je u polumračnu sobu i na trenutak mi zamutila pogled. Protrljao sam oči i izašao iz sobe. Poslije kupaone odgurnao sam se u kuhinju u kojoj nije bilo nikoga. Prolazeći pokraj velikog kuhinjskog stola uzeo sam s njega novine i izašao na terasu kroz staklena balkonska vrata. Na bijelom plastičnom stolu s par stolica i suncobranom, ugledao sam plavi, plastični pladanj s doručkom i pismom pokraj njega. Približio sam se stolu i uzeo čašu *juicea*. Položio sam novine na stol i podigao ono pismo. Otvorio sam ga i počeo čitati:

"Dragi Ervine!

Prošlo je već dosta vremena otkako sam pred sebe stavila ovaj komad papira i pokušavam ti na njega staviti par riječi.

67. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

Ne znam što da ti kažem, Ervine. Ovdje sam sretna, zadovoljna sobom i ovim što sam postigla. Iako je ovo što imam dosta malo, osjećam da sam u nečemu uspjela i to me neopisivo raduje. S Marcom je sve u redu, predivan je prema meni, pun je razumijevanja i pomaže mi u svemu. Moja obitelj je sretna zato što sam i ja sretna, no njegovi se još uvijek protive našem braku. Kupili smo veći stan zahvaljujući onom novcu. Kupili smo i novi auto na kredit. Radimo obadvoje, ja sam tajnica u jednom poduzeću, a on radi kao čuvar jednog skladišta. Sve u svemu, jako nam je lijepo i sretni smo.

A sad jedna vijest! Jučer sam bila kod doktora i dobila sam predivnu vijest - trudna sam već pet tjedana! Marco i ja neopisivo smo sretni!

Ervine, znam da te ova vijest raduje, zbog mene. Ti si doista velik čovjek i imaš ogromno srce. Nikad ti neću moći zahvaliti na svemu što si učinio za mene. Kako si to učinio nikad ti neću zaboraviti. Doista imaš srce! Ponosi se time! Žao mi je ako sam te ikad povrijedila, vjeruj mi da to nije bilo namjerno. Zašto sam učinila ono što sam učinila? Ne znam, za to mogu samo kriviti svoje srce... Ervine, ja te volim kao člana svoje obitelji, nikad te neću zaboraviti i nikad ti neću moći zahvaliti na svemu što si učinio za mene.

Šaljem ti puno pozdrava od moje obitelji, ali i Marca koji ti je isto tako zahvalan i smatra te čovjekom s velikim srcem.

Do sljedećeg puta, pozdrav iz Rovinja!

P.S. Puno mi pozdravi svoju obitelj, Elizabetu i Valtera, a Dolores reci da još nisam zaboravila njene riječi.

Uvijek tvoja, Lejlina"

Pročitavši pismo položio sam papir na stol. Par trenutaka ostao sam gledajući u njega gotovo smrznutim pogledom. U trenutku kad sam pročitao potpis "Uvijek tvoja, Lejlina" kao da me netko oblio tušem hladne vode. Doista neopisiv osjećaj; sjećanje, uspomene praćene osjećajima boli, tuge, ili mržnje... ne znam. Gledajući u pismo, u jednom trenutku želio sam ga poderati na tisuće sitnih komadića, a u drugom sam želio odmah otići za kompjutor i napisati joj odgovor. Ali što bih joj napisao? Ne, ne, Ervine, prošlo je dosta vremena, dosta si razmišljao, nemoj sad učiniti nekakvu glupost. Polako, ostani smiren.

Glasan zvuk automobila iz dvorišta trgnuo me iz razmišljanja. Pogledao sam u dvorište i ugledao Valtera i Elu u

njihovom plavom Audiju. Okrenuo sam se duboko uzdahnuvši i lagano se nasmijavši sam sebi i onom o čemu sam razmišljao. Položio sam praznu čašu na stol, a zatim uzeo cijeli pladanj sa stola, stavio ga na koljena i odgurao se u kuću. Ušao sam u kuhinju i odložio pladanj na kuhinjski pult, kad je Ela, s vrećicama punim namirnicama, ušla u kuhinju.

- A tu si, Ervine - zadihano je spuštala vrećice kraj prednje strane kuhinjskog pulta.

- Spavao sam do 9 i pol. Zašto me niste probudili!?

- Ma što ćemo te buditi... Uostalom, čula sam da si imao društvo do kasno navečer - vadila je namirnice iz vrećice i stavljala ih po kuhinjskim elementima, u ladice i u hladnjak.

- Kako ti to znaš? - nasmijao sam se.

- Ja ti sve znam! - pogledala me, onako, napravivši očima ono "Vidiš!".

- Ma daj... odakle ti to znaš, stvarno?

- Ma, Ervine, pa ja jesam stara, ali ipak dobro čujem. Hvala Bogu, pokraj moje i Valterove spavaće sobe se prolazi kad se silazi u dvorište... Sinoć oko dva neka je djevojka, izlazeći kroz dvorište, prošla kraj prozora, čula sam je ja. A, eto, pretpostavljam da je došla s prvog kata... - nasmijala se dok je izgovarala ovo zadnje.

- Ma kako ti to čuješ, molim te?

- A pa, cura ti, hvala Bogu, ima one visoke potpetice što odzvanjaju o beton - opet se nasmijala, okrenuvši mi se.
- Ela, molim te! Nije mi to cura... - htio sam izgledati ljuto, ali osmijeh na mom licu pokazivao je da nisam.
- Da, da... - ona se nasmijala i nastavila slagati namirnice.
- A gdje ste bili? - upitao sam nakon par trenutaka šutnje.
- Pa spavali smo, gdje bi drugdje bili!?
- Ma jutros, ne sinoć! - nasmijao sam se i zakolutao očima.
- Išli smo na placu. Da znaš kakva je u Rijeci gužva! - malo se nasmiješila na svoju zabunu za pitanje od malo prije, a onda se opet uozbiljila i nastavila sa spremanjem namirnica.
- A gdje je Valter? - upitao sam.
- Dolje je, unosi naše namirnice.
- Ne ide raditi danas?
- Ide, ali je rekao da će prvo malo raditi po vrtu pa će popodne otići da vidi kako je prošao dan - izvadila je i zadnju kutijicu iz posljednje vrećice. - *Ecco*, a sad idem dolje spremi i naše stvari... Nego, što ćeš danas za ručak? Mislila sam, možda pomfrit i... - približivši se vratima na terasu, okrenula se.
- ... Ma ne trebaš ništa. Imam dogovor s jednom prijateljicom, a popodne ću do Robija i Dolores pa ćemo ići negdje van, ne brini ti - prekinuo sam je.

- Ah, dobro, napraviti ću ja nama dolje pa ako budeš htio, bit će... - odmahнула je rukom i izašla iz kuhinje na terasu.
- E, da... jutros te zvala Jasmina - zatvarajući vrata, zastala je i ponovno se vratila unutra.
- Čuo sam ja telefon, ali si se javila prije mene. I što je rekla?
- Rekla je samo da ti kažem da sve vrijedi onako kako ste se dogovorili - pogledala me malo sumnjičavo.
- Aha... - nasmijao sam se njenom pogledu.
- A što ste... - nasmijala se i odmahнула rukom.
- Doći će danas pa ćeš čuti sve... Zapravo, ni ja ne znam o čemu se točno radi, rekla mi je samo da mora razgovarati sa mnom.
- Ah, ta mladež! - opet se nasmijala i ponovno krenula otvoriti vrata.
- Imaš pozdrav od Lejlene - uozbiljio sam se.
- Od Lejlene? - naglo se okrenula.
- Da...
- Od naše Lejlene? - stavila je ruke oko struka.
- A nego od koje druge!? Uostalom, ona nije "naša"... više - lagano sam se nasmiješio, a imao sam ozbiljno lice.
- Ono pismo od jutros? - i ona se uozbiljila.
- Da...
- I što piše? - pogledala me u oči.

- Piše da... sve joj je dobro, sretna je, s onim joj je sve kao u bajci, imaju stan, auto, zaposlili su se... i trudna je - pokušavao sam to izgovoriti nezainteresirano, kao da mi je svejedno.
- Trudna!? - uzbuđeno se nasmiješila.
- Da... - moj pogled se iz ozbiljnog još više rastužio.
- Što je, Ervine? Nisi valjda još... - osmijeh joj je nestao s lica te se uozbiljila gledajući me u oči.
- Što? Zaljubljen? – pogledao sam je jednako ozbiljnim pogledom.
- Ne, Ela, mogu ti sa sigurnošću reći da nisam zaljubljen u nju.
- Ako više nisi zaljubljen u nju, zašto onda takav pogled?
- Eh, sve više mislim da nisam ni bio zaljubljen u nju...
- Ti mene zezaš ili se nisi naspavao?
- Ne, ozbiljno, mislim da me više privlačio sam pojam ljubavi i to da imam djevojku, a ne baš ona kao ona... Razumiješ me.
- Otkud sad ta iznenadna promjena u razmišljanju?
- Pa nije baš da je nagla, ipak su prošle tri godine otkako me ostavila.
- Pa nije baš ni da te ona ostavila...
- Nemoj mi to govorit, molim te...
- Dobro... Samo nemoj nikad zaboraviti što si učinio i da svi koji znaju što si učinio znaju da je trebalo imati hrabrosti učiniti to - na trenutak me gledala ravno u oči, a ja sam šutio s nepomičnim,

zamišljenim pogledom uperenim u pod. Elizabeta, vidjevši da ništa ne odgovaram, pomilovala me po licu i izašla na terasu. Ostao sam sâm u kuhinji.

Odgurao sam se u radnu sobu i upalio kompjutor. Izvadio sam pismo koje sam stavio pokraj stranice svojih invalidskih kolica. Otvorio sam pismo i ponovno ga pročitao. Par trenutaka ostao sam razmišljajući i gledajući u monitor kompjutera. Približio sam tastaturu i počeo pisati:

"Draga Lejlana,

evo, baš kao što si i ti napisala, i ja sjedim gledajući u kompjutor i pokušavam ti nešto napisati.

Ja sam ti od prošlog tjedna na godišnjem odmoru pa sam otišao dolje u kuću... Inače, ljenčarim i dosađujem se po cijele dane. Stari ja, ne?

Lei, kako doista ne mogu naći prave riječi, počeo ću s tim da sam ja uvijek bio iskren prema tebi pa ću biti i ovaj put. Tvoje pismo me istovremeno i razveselilo i rastužilo. Ovih godinu dana što je prošlo otkako si zadnji put pisala, često sam mislio na tebe, kako ti je tamo, a na kraju i da li i ti ikad misliš na mene. Znam sve, ali eto to je osjećaj koji ne mogu izbaciti iz sebe.

74. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

Lei, gotovo svake noći prije spavanja razmišljam o onom što sam učinio. Iskreno, dugo vremena proveo sam misleći kako sam to učinio samo zato što sam gledao previše romantičnih drama i čitao previše ljubavnih romana i grizao sam se zbog onog što sam učinio misleći da mi je to najveća greška koju sam u životu učinio. Kako je vrijeme prolazilo nastojao sam jednostavno ne misliti o tome. Što je učinjeno, učinjeno je. Danas sam primio tvoje pismo i pročitao da si sretna i voljena. Time sam zadovoljan jer si osoba koja je to zaslužila. Poslije sam zaključio da ono što sam učinio nije bilo zbog ničeg drugog nego onog što ja osjećam prema tebi i onog što smatram da ljubav je, a to je da osoba koju voliš bude sretna i voljena pa makar i ako ti nisi taj čiju će ljubav osjećati. Drugim riječima, srce me i danas boli kako je sve ispalo i, jednim dijelom, zbog onog što sam učinio, no ako sam time postigao da budeš sretna i voljena pa makar i daleko od mene i s drugim, neizmjereno mi je drago zbog toga i učinio bih to opet.

Lei, ja nisam neki velik čovjek, no ja sam te uvijek učio da slijediš svoje srce ma koliko to koštalo i tebe i druge, zato se i ne mogu ljutiti na tebe jer znam da je sve što si učinila bilo samo slijedeći ono što ti je srce govorilo...

Drago mi je za tvoju trudnoću jer znam da si oduvijek željela dijete i znam da ćeš biti predivna majka.

Još samo ovo moram reći: nadam se da Marco zna cijeniti ono što ima.

Uvijek ću te voljeti i bit ću ti zahvalan na tvojoj ljubavi, makar je ona prijateljska.

Pozdravi svoje, a odavde ti svi šalju pozdrave. Čuvaj mi se i javljaj se.

P.S. Popodne ću ići do Dolores pa ću joj prenijeti tvoje pozdrave, a njezina je vijest, za koju bi sigurno voljela da je znaš, da je već mjesec dana zaručena s Robijem.

Ervin"

Završivši s pisanjem, isprintao sam pismo ne čitajući ga više. Iz ladice na desnoj strani stola izvadio sam bijelu kovertu. Složio sam papir i stavio ga u kovertu. Zalijepio sam je i na pozadini napisao adresu. Stavio sam kovertu u džep majice. Izašao sam iz radne sobe i odgurao sam se na terasu. Spustio sam se na prizemlje spustnom rampom pokraj stepenica na lijevoj strani terase. Sišavši u dvorište kraj prizemlja, ugledao sam Valtera u vrtu. Mahnuo sam mu i produžio dalje do garaže. Utipkao sam pin garažnih vrata u malenu sistemsku kutijicu na zidu pokraj i vrata su

se otvorila. Približio sam se svom tamnocrvenom VW Golfu i otvorio vrata. Maknuo sam papučice invalidskih kolica i prebacio noge u automobil. Rukama, jednom na vrhu prednjeg stakla, a drugom na stranici invalidskih kolica, prebacio sam tijelo na crno, kožno sjedalo. Sklopio sam invalidska kolica, maknuvši jastuk iz njih, i gurnuvši svoje sjedalo naprijed, ugurao sam ih na stražnje sjedalo. Kliznom ručicom sa strane povukao sam svoje sjedalo nazad. Izvadio sam ključeve iz ulegnuća s automobilskih vrata i stavio ih u bravu s desne strane volana. Upalio sam automobil i pritiskom na ručicu oblika mjenjača, tj. ručnih komandi, prebacio sam u rikverc i izvezao automobil na dvorište. Okrenuo sam automobil i prišao zatvorenim vratima ograde oko cijele kuće. Potrubio sam da me Valter pogleda. Pogledavši me, spustio je crveno crijevo kojim je zalijevao vrt i ubrzanim korakom krenuo prema vratima. Prišao im je i otvorio ih, čekajući s vanjske strane da izađem kako bi ih opet zatvorio. Ubacio sam u prvu brzinu i lagano izašao. Prolazeći dignuo sam ruku u znak zahvale i pozdrava. On se nasmijao i uzvratilo mi pozdrav dignuvši svoju ruku. Krenuo sam cesticom do izlaza na glavnu cestu. Upalio sam radio, svirala je živahna *dance* glazba. Vozio sam lagano, brzinom od desetak kilometara na sat, a ispred i pokraj automobila nizali su se kupači noseći sladolede ili osvježavajuća pića. Puhao je lagan povjetarac koji mi je ugodno

zujao kosom... Putem sam navratio do poštanskog ureda i poslao pismo, a zatim nastavio do kafića gdje smo se Tihana i ja dogovorili naći. Kada sam stigao, njen crni Ford Ka već je bio tamo. Parkirao sam do njega, izašao iz automobila i ušao u kafić. Bilo je relativno malo ljudi, ona je sjedila za stolom u kutu.

- Hej, mala! – prišao sam, pruživši joj ruku.

- Ej, prijatelju stari! – prišla mi je i poljubila me. Nasmijao sam se...

Tihana je djevojka koju sam upoznao u trećem razredu srednje škole. Ona je godinu dana prije toga stradala u prometnoj nesreći te joj je stvarnost da je završila u invalidskim kolicima bila relativno nova. Ipak, prilagodila se tome mnogo bolje negoli što sam ja, barem u tim trenucima. Ona je za mene predstavljala svojevrsni idol, hrabru i samouvjerenu osobu koju hladan i osuđujući odnos društva previše i ne zamara te sam i ja jednog dana htio postati kao ona. Tihana je oduvijek bila djevojka o kakvoj bih samo sanjao da mi bude djevojka, no upravo zbog te povezanosti, iskrenosti i povjerenja u nju, prihvatio sam je kao prijateljicu i kao takvu stavio sam je u srce. Neke stvari ona je shvatila malo pogrešno... No ubrzo smo to u iskrenom i otvorenom razgovoru riješili te smo ostali dobri prijatelji. Tihana je dobra osoba, uvijek mi je bila dobra prijateljica. Ima trenutaka u životu za koje doista puno znači imati nekoga kraj sebe, a u takvim trenucima ona je uvijek bila ta koja

je bila uz mene. Ona je bila osoba koja bi satima mogla biti uz mene, zagrliti me i šutjeti, ne pitajući me pitanja kao "kako si?"... Nakon fakulteta, Tihana je otišla pronaći posao kod majke u Njemačku, ali unatoč velikoj udaljenosti ostali smo bliski i povezani jedno s drugim...

- Ajde, parkiraj se tu! – vratila se na svoje mjesto.

- Dugo čekaš? Morao sam nešto do pošte... - smjestio sam se preko puta nje.

- Ma ne, par minuta...

- Eh... Reci ti meni kako si? Šta ima kod tebe? Evo, kol'ko vidim Njemačka te proljepšala – nasmijao sam se.

- Bogme, uvijek si znao s riječima... A evo, ide nekako. Ti?

- A isto tako, ide nekako.

- I šta se radilo dok me nije bilo?

- U biti sve ono šta sam ti pisao *mailom*, novog ništa. Kako to da si dobila otkaz?

- A znaš da sam imala ugovor na dvije godine...

- Pa jesi tražila šta drugo?

- Ma u biti i nisam... Više mi je bilo dosta te Njemačke, je da nisam bila sama i to, ali ipak je kad si kući drugo...

Prekinula ju je konobarica. Upitala nas je što želimo popiti i ubrzo nam donijela pića, Tihani *Sprite*, a meni *juice*.

- Vidim još imaš Forda... - zapalio sam cigaretu.
- Aha... Ma razmišljala sam ga prodat i kupit nešto veće, al' ne da mi se zajebavat s komandama i te papire... Dok služi, dobar je. Ti još imaš Golfa?
- Aha... Ma kao što ti kažeš: "Dok služi, dobar je."... Bio sam i ja nešto gledao kupit kakvog karavana, ali ono...
- Ah, ma nazdravimo mi svojim autima! – nasmijala se i podigla čašu.
- Ajde, samo nek' nas oni služe! – podigao sam svoju čašu i nazdravili smo.
- Nego, Ervine, a otkad ti to pušiš?
- Šta ti to ne znaš? Ah, već mi se čini ko da pušim godinama... ima već godinu dana, al' to ti ja samo par cigareta na dan... onako, to je dobro za živce – nasmijao sam se.
- Ah, ma za živce ti je bolja ženska!
- Ma da?! A to za smirivanje živaca ili?
- He-he-he... A i jedno i drugo...
- Ovog drugog mi stvarno ne treba...
- Nego, aj' ti meni reci šta ima s tim, kad već pričamo o ženskama... Ima koja, ha? – pogledala me.
- Joj, koje pitanje... Ma nema ništa, znaš da ti ja nisam na "ti" s tim stvarima.

- A ima šta u planu?
- Možda... - nasmijao sam se.
- A što to "možda" znači?!
- Znači... možda.
- Ma daj, ozbiljno!
- Ma ne, neću ništa o tome dok šta ne bude... Ako bude... - pogledao sam je. – A znaš, Tihana, meni je malo neugodno o ovoj temi.
- A ma zašto? Šta zbog onog? – ozbiljno me pogledala.
- Da...
- Ma daj, Ervine, pa to je bilo davno... Uostalom, dogovorili smo se da si nećemo zamjerat na tome... Mi smo prijatelji!
- Ma jesmo, al' opet ono... Al' ajd', u redu ako je i tebi... Nego, jel' imaš ti šta reć o ovoj temi?
- Ma nemam baš... Onaj švaler iz Švabije, al' to je u biti gotovo...
- On ili ti? Znaš...
- Ma, ajmo reć pola-pola!
- Vidim da te to baš i ne zabrinjava previše.
- Ma jebi ga, barem imaš likova kol'ko ti srce hoće... - ponovno se nasmijala.
- Ma je, al' opet... Likova imaš, al' ne onih pravih...

- Ja ionako nikad nisam znala izabrat pravog... - naglo se zacrvenjela u licu.
- Okej, sad mi je stvarno neugodno...
- Ah, ta tvoja sramežljivost je i dalje slatka...
- A da? A tko ti kaže da sam i dalje sramežljiv?
- Ma da, koje pitanje... Tvoje oči to govore! ... Nego, 'oćeš doć sutra navečer na tulum kod mene?
- Tulum? Povodom tvog povratka?
- Aha, priređuju ga moje frendice, al' bit će u prizemlju moje kuće.
- Ma znaš da ja nikad nisam bio baš neki lik za tulumе.
- Ervine, sve se mijenja...
- Ljudi ne, ali ako da, onda jako teško... Vjeruj.
- Ma daj, ajd' dođi!
- A dobro, doć ću.
- Super! Joj, da znaš kako mi je nedostajalo ovo naše druženje – nasmijala se, a zatim ozbiljno pogledala.
- Znam, i meni je... Drago mi je da mi se prijateljica vratila!
- Je, nazdravimo u to ime!

Vratio sam se kući malo prije 15.00 sati. U dvorištu nije bilo Valterovog Audija pa sam pustio auto ispred garaže. Uzgurao sam se na kat i otišao u dnevni boravak. Uzeo sam daljinski s televizijskog stalka i približio se kauču nasuprot televizoru. Prebacio

sam se na kožni kauč i zavalio među njegove debele jastuke. Usmjerno sam daljinski prema TV-u i počeo mijenjati programe tražeći nešto zanimljivo za gledanje. Ležao sam na kauču oko jedan sat i već sam polako počeo sklapati oči razmišljajući o pismu koje sam jutros primio kad je zazvonio telefon.

- Molim - javio sam se pospanim glasom.
- Ola, Ervine! - odgovorio je vedar glas moje mlađe sestre.
- Hej, Jasmina...
- Ne spavaš valjda?
- Ma ne, legao sam tu na kauč i nešto gledam na TV pa tako... A što nisi ti rekla da ćeš danas doć?
- Ma jesam, al' sve mi se pobrkalo - odgovorila je otpuhujući.
- Što ti se pobrkalo?
- Ma sve!
- Što nije u redu? Ajd' ti reci svom braci - nasmijao sam se.
- Uopće nije smiješno!
- *Sorry*... - opet sam se nasmiješio. - Nego stvarno, zašto nisi došla?
- Išla sam s curama u grad, a dolje ti je takva gužva da smo izgubile vremena ko u priči...
- Pa dođi sad...
- 'Oćeš bit tu?

- Dogovorio sam se s Robijem i Dolores, al' znaš da za tebe uvijek imam vremena.
- Ma što bih ja bez tebe! Ali neću sad, bolje sutra, ionako mi treba vremena da smislim kako ću ti reć - nasmijala se.
- Nešto "bed"?
- Ma nije... zavisi kako se uzme - opet se nasmijala.
- Hm... ajde dobro - nasmijao sam se i ja.
- Nego, kako si ti?
- Pa dobro, preko dana se samo izležavam, a navečer izađem vani. Ela mi sve kuha i sprema, ne mislim na ništa... baš se odmaram. A kako si ti?
- Ja sam više umorna od faksa, učenja i ispita. Jedva čekam da sve završi i da i ja "pustim mozak na pašu"... - nasmijala se na ovo zadnje.
- Kako su svi gore?
- Tata i mama su dobro, malo se žale što te već dugo nema. Damir je otišao na put u Švicarsku, a Aida i Azra su više kod nas nego dolje u njihovoj etaži. Moj Alen je dobro, isto je umoran od faksa i jedva čeka da sve završi pa da se idemo odmarati... - objašnjavala je svako malo uzdišući.
- Lijepo, lijepo... - zamišljeno sam odgovorio.
- A kako je dolje kod tebe? Kako su Ela i Valter?

- Rekao sam ti, ovdje nema ništa novog i ništa baš zanimljivog. Ela i Valter su dobro, isto po starom...
- Jutros sam te ja zvala pa mi se Ela javila...
- Znam, rekla mi je...
- Eh... Okej, onda se vidimo sutra pa ću ti sve ispričati.
- Dobro, vidimo se sutra!
- Ćao! - pozdravila me i prekinula vezu.

Protrljao sam oči i pogledao na sat. Potražio sam daljinski, koji sam ispustio, među jastucima kauča, te sam, našavši ga, ugasio televizor. Prebacio sam se nazad u invalidska kolica i odgurao na terasu. Na terasi nije bilo nikoga. Približio sam se bijelom, plastičnom stoliću u desnom dijelu terase i uzeo mobitel koji sam jutros tijekom doručka ostavio na stolu. Nakon par pritisaka na tipke prislonio sam mobitel na uho.

- Ej, Ervine! - nakon par trenutaka zvonjave javio se ženski glas. Znala je tko zove prema prikazu brojeva na mobitelu.
- Hej, Doli! Što se radi? - odgovorio sam jednako vedro.
- Ma ništa, gledamo na videu neki film koji je Tea donijela i čekamo te.
- Tea je kod vas?
- Da. Došla je jučer, a bit će tu oko tjedan dana.
- 'Oće ona s nama?

- Ako ti ne smeta?
- Ma ne... pa zašto bi? - nasmijao sam se.
- Ma tako pitam... Nego kamo ćemo ić?
- Nemam pojma... što Robi kaže, kamo da idemo?
- Evo sad ću ti ga dat pa se dogovorite.
- Ajde pa se vidimo. Ćao!
- Ćao! - Dolores me pozdravila i dodala mobitel Robiju.
- Ehe, ove žene samo kompliciraju! - javio se Robi, svojim vedrim i jakim glasom. Ja sam se samo nasmijao. - Da, kamo ćemo ić!? - nastavio je.
- Evo ja sad krećem, a vi malo razmislite - ubacio sam se.
- Dobro, mislim da nam je najbolje negdje u Opatiju, al' vidit ćemo. Ti kreni, a mi ćemo nešto smislit...
- Evo sad ću. Vidimo se!
- Ajde dobro. Vidimo se za oko pola sata!
- Ajde! - prekinuo sam vezu i spremio mobitel u džep bijele košulje koju sam imao na sebi.

U invalidska kolica, zbog svoje bolesti, sjeo sam malo prije polaska u srednju školu. Tada sam se dosta promijenio, od svog razmišljanja, načina života, odnosa prema ljudima, pa do prijatelja. Roberta i Dolores poznavao sam negdje od sredine osnovne škole. Mislim da su mi oni jedini prijatelji od prije mog sjedanja u

invalidska kolica s kojima sam ostao stvarno dobar. Mojim sjedanjem u invalidska kolica sve se promijenilo. Lutao sam u razmišljanjima tražeći odgovore na pitanja koja su poticala bol, tjeskobu, ljutnju i samoću. I volio sam biti sâm, sâm razmišljati o svemu pa sam sebe samog znao najbolje razumjeti. Kakav je bio moj život u to vrijeme? Nikakav. A kakav je uopće mogao biti!? Sjedio sam sâm u kutu velikog parkirališta iznad mog naselja i promatrao skupinu mojih vršnjaka u drugom kutu. Svaki osmijeh na njihovom licu bio je kao nož u srce, pogled na djevojku i mladića koji zagrljeni hodaju samo još jedan bolan podsjetnik na ono što ne mogu... Nisam izlazio vani jer me mučilo od toga kako sjedim, imam li ravnu kralježnicu, da li su mi noge mršave, da li se guram dovoljno brzo pa sve do toga da nisam htio proći Korzom zbog mnogobrojnih pogleda ljudi, a u kafićima me bilo sram načina na koji podižem čašu sa stola, a ruka mi drhti... Bili su to takvi trenutci koje jednostavno nisam bio spreman podnijeti. Niti pomiriti se s njima... Par godina proveo sam tako zatvoren u sebe i svoju samoću, promatrajući promjene s mojim tijelom i kako to utječe na moj život. I upravo u tom vremenu izgubio sam mnoge prijatelje, neke čak i zauvijek, jer kada sam izašao iz svoje tame, oni su bili nepovratno predaleko od mene. A, eto, kroz sve vrijeme ostao sam dobar s Robijem i Dolores. Ne znam da li zbog toga što su oni baš

tada bili tako posebni ili možda ipak nisam htio izgubiti sve svoje prijatelje, a možda pomalo i zbog jednog i zbog drugog... S njima sam bio iskren i otvoren, oni su mi pomagali i razumijevali me koliko god su mogli, a opet, odnosili su se prema meni s potpuno jednakim prijateljstvom koje veže dva, ili u našem slučaju, tri dobra prijatelja. Robert je imao 26, a Dolores 25 godina, svi smo bili ista generacija te smo skupa pohađali osnovnu i srednju školu. Poslije smo se razišli prema odabirima faksova, no naše prijateljstvo ostalo je jednako jako kao i u "starim školskim danima". Robert i Dolores održavaju vezu od, čini mi se, prvog razreda srednje škole, a prije tri-četiri godine stvari su postale ozbiljne. Obadvoje su otišli od roditelja i žive u iznajmljenom stanu u predgrađu grada. Prošle su godine, a njih se dvoje nije ženilo niti su to uopće planirali, sve dok prije mjesec dana nisu objavili službene zaruke. Ne mogu reći da je bilo iznenada i neočekivano, no ipak me razveselilo.

Četrdesetak minuta nakon što sam automobilom izašao iz dvorišta svoje kuće, parkirao sam svoj tamnocrveni VW Golf kraj Robertovog metalik zelenog Fiata Bravo. Ugasivši motor automobila, otvorio sam vrata i gurnuo svoje sjedalo naprijed do volana. Izvadio sam invalidska kolica, rasklopio ih i stavio crni jastuk. Prije nego sam se prebacio u invalidska kolica, par puta

stisnuo sam automobilsku sirenu na volanu kako bi Robert izašao iz kuće. Naime, njihov stan je u prizemlju, ali se na ulazu nalaze tri stepenice koje ne mogu prijeći sam. Prebacivši se u invalidska kolica dohvatio sam papučice spremljene u podnožju suvozačevog sjedala i u trenutku kad sam ih stavio, Robert je izašao iz kuće.

- Nisam te ni čuo! - nasmijanog, duguljastog lica uzviknuo je dok mi je prilazio.

- Ah... vidim, vidim... - vraćao sam noge na pedale invalidskih kolica.

- I kakav ti je auto? - upitao je pružajući mi ruku.

- A, dobar je, ne žalim se. Ovaj popravak sam platio dosta, ali stvarno sad je sve super.

- Voziš ga puno?

- Ma ne... pa di bi ga sad uopće vozio!? Cijelo vrijeme sam u kući, van izađem samo navečer kad ovo sunce zađe... Evo, jutros me zvala Jasmina pa kaže da se moji žale što već duže nisam bio gore...

- Kako je ona?

- Ona... - nasmijao sam se. - Dobro, samo se žali da je više umorna od faksa i da jedva čeka da završi.

- A kako ti je brat? Njegovi?

- On je u Švicarskoj na nekom putu, a žena i kćer su stalno gore kod mame i tate u kući... tako kaže Jasmina.
- Bogme... kako je vruće! - uzdahnuo je.
- A, je, je... Nego, jeste vi spremni?
- Ma njih dvije nisu još - odmahnuo je rukom. - Ajmo u kuću... Dok mi nešto popijemo, one će se spremiti!
- Ajde... - zatvorio sam vrata automobila i zaključao ih.

Dan je bio lijep... Spustili smo se do Opatije i nakon ručka u jednoj od opatijskih pizzerija, otišli smo u šetnju duž obale. Ispred su hodali Robert i Dolores, držeći se za ruke poput kakvih zaljubljenih adolescenata. Iza njih išli smo Tea i ja. Tea je Doloresina starija sestra. Ima 28 godina i oženjena je oko pola godine. Živi u Zagrebu gdje je i upoznala muža tijekom četiri godine faksa koji je pohađala u Zagrebu. U razgovoru s njom doznao sam da radi kao turistički vodič u jednoj zagrebačkoj turističkoj agenciji. Muž joj radi u firmi svog oca, a koliko sam shvatio, muž joj dolazi iz jedne od imućnijih obitelji. No, bilo kako bilo, muž joj je otišao na poslovni put u Njemačku pa je ona za to vrijeme uzela godišnji odmor i došla na more kod sestre. Sjećam se, dok je bila na faksu u Zagrebu, povremeno je vikendima dolazila doma u Rijeku. Tada bi znala izaći s Robertom, Dolores i sa mnom. Pošto je završila faks, odlučila je ostati u Zagrebu. Od tada

je nisam vidio, a, evo, prošle su oko četiri godine. Djevojka, danas već žena, nije se baš uvelike promijenila, barem prema izgledu. Njena duga crna kosa i svjetlucave oči davale su predodžbu djevojke od nekih 20 godina, no ipak se radilo o "ozbiljnoj" ženi od 28 godina. S druge strane, kako se ponašala i kako je razmišljala, pokazivalo je da se radi o jednoj zreloj i potpunoj osobi. Tijekom našeg razgovora rekla mi je da njen muž ima vrlo bliskog prijatelja koji je u invalidskim kolicima. Tada me, pomalo prikriveno sramežljivim pogledima i osmijesima kojim je prikivala neugodnost iščekivanja mog odgovora, upitala o raznim stvarima vezanim uz moj svakodnevni život te kako moj invaliditet utječe na neke od svakodnevnih situacija. Iako bi njena, ponekad i pomalo nespretna, ali vjerujem, dobronamjerna pitanja, možda povrijedila ili naljutila osobu u invalidskim kolicima kao ja, meni nije bilo teško niti me ljutilo razgovarati o tome. Odavno sam naučio voljeti osobe koje su otvorene i iskrene, a mislim da pričati o svojem invaliditetu nije ni najmanje omalovažavajuće niti mi to u krajnjem slučaju smeta. Ipak, kad gledam s nekakve objektivne strane, ja sam taj koji jesam i nema nikakvog smisla pokušavati to skrivati pred drugima ili, što je još gore, pred samim sobom. Opet, invaliditet je tek jedan dio mene, a ne sve što ja jesam, odnosno, drugim riječima, prvi sam ja kao osoba, a tek onda invalidska kolica u kojima sjedim.

Ako ništa drugo, shvatio sam da u životu postoje trenutci kad doista moraš razmišljati i govoriti o svojem invaliditetu, ali postoje trenutci kad invalidnost doista treba zaboraviti i uživati u tom trenutku života kako najbolje znaš i možeš. Kažu da je čovjek star toliko koliko se osjeća starim, a ne koliko ima godina, pa je čovjek invalid onoliko koliko se invalidom osjeća, a ne onoliko koliki je njegov invaliditet.

Dovezavši njih troje kući, još smo par trenutaka ostali razgovarajući na parkiralištu. Dolores me pozdravila i otrčala u kuću na WC. Ostao sam sjediti u automobilu, a Robert i Tea su stajali pored automobilskih vrata.

- Znaš, Robi, danas sam dobio pismo od Lejlene...
- Lejlene!? Ta ti još piše? - uzbuđeno je upitao, pogledavši me.
- Već dugo mi nije pisala...
- Vidi ženske! Kako se usuđuje!? - ljuto je uzviknuo. - Ta stvarno nema srama!
- Molim te... - slegnuo sam ramenima.
- A tko je ta Lejlena? - radoznalo će Tea, pogledavši na čas mene, na čas Roberta.
- Ma nitko... - odgovorio sam pomalo tužno.

- ... Ma to ti je jedna luda, oprost, Ervine, šta ovo kažem, kuja koja nema niti dostojanstva niti srama! - na kraju Robertovog uzvika na licu mu se pojavio ciničan osmijeh.

- Robi, molim te... - pogledao sam ga.

- Ništa ne razumijem! - opet će Tea.

- Ma to ti je jedna ženska koja ga je odbacila kao najgore smeće, a on opet postupa prema njoj kao "najdivnijoj, najljepšoj i najpametnijoj ženi na svijetu" i ne želi priznati da je daleko od onog što on misli o njoj... - usred Robertovog objašnjavanja Tei je zazvonio mobitel.

Izvadila je mobitel te se javila odmaknuvši se par koraka od Roberta i mene.

- Daj, molim te, Robi... Zaboravi prošlost. Što je bilo, bilo je...- rekao sam nakon što se Tea odmaknula.

- Oprost, Ervine, ali ti jako dobro znaš što ja mislim o toj ženi... Okej prošlost, ali iz prošlosti treba učiti... - samouvjeren je slegnuo ramenima.

- Je, a što me je ta prošlost mogla naučiti?

- Da imaš malo više samouvjerenja i da ne vjeruješ ljudima tako slijepo.

- Kako to misliš da budem više samouvjeren?

- Pa da si bio malo samouvjereniji, ne bi je pitao ništa prije što si je htio zaručiti pa bi možda danas stvari bile drugačije.
- Ma daj, Robi, moje samouvjerenje nema veze s tim šta sam je pitao, radilo se o iskrenosti i njenom prihvaćanju mene. Kao čovjeka u invalidskim kolicima, naravno.
- A zašto si je uopće pitao? Pa mislim, cura je bila s tobom neko vrijeme i valjda je za to vrijeme shvatila da si u invalidskim kolicima, ne? – slegnuo je ramenima.
- Ma okej je to, ali ja ti razmišljam da sam ja u invalidskim kolicima i ja sam taj invaliditet morao prihvatiti htio ja to ili ne, a ona ima izbor i zato sam je pitao smeta li joj moj invaliditet. Istina je da je ona to znala i bila sa mnom u vezi, što ajde znači da joj to nije problem, ali ipak je brak ozbiljniji od veze. Moje je bilo da je pitam.
- Eh, filozofe...
- A čuj, kakve to veze ima s vjerovanjem u druge?
- Pa eto, jesi vjerovao da će reć da joj tvoj invaliditet ne smeta i udat se za tebe?
- Pa jesam...
- Eto vidiš, o tome pričam! – pogledao me onako siguran u sebe, kao da je došao do nekakvog velikog zaključka.

- Ma povjerenje nema mnogo s time... Sjeti se da je ona meni sve rekla, nije mi lagala pa tako nije baš ni da je iznevjerila moje povjerenje... barem ne u tom smislu.
- Ma u neku stvar nije, Ervine... Kada vjeruješ u nekoga, nije baš da od njega očekuješ samo da govori istinu i to... Ipak tu ima nešto više. Šta nije tako?
- Ma je, Robi... I nije da je branim, ali ona je na kraju krajeva samo slijedila svoje osjećaje... A ne možeš zamjerati čovjeku što osjeća nešto.
- Da, ne možeš zamjerati što osjeća... Ali možeš zamjerati kad te onako povrijedi. Uostalom, kako možeš govoriti o osjećajima nekog tko je prema tebi bio tako bezosjećajan?
- E, moj Robi, a šta sam ja drugo mogao učiniti nego pustiti je da ode? I što da ja radim što je otišla?
- Razumijem ja tebe, al' opet ti kažem da se ne bi trebao niti čuti s njom. Konačno je zaboravljaš, pusti to do vraga...
- Ali nije ona kriva šta sam ja proveo toliko vrijeme...
- Ej, Ervine, znaš da te ja volim kao da si moj brat i znaš da nema toga što ne bih učinio za tebe, ali ti najiskrenije kažem da ta žena nije bila za tebe... I dobro, što sad hoće od tebe?
- Ma ništa, pisala je kako joj je tamo i...

- Prvo te dobro zajebala i sad kad konačno izlaziš iz depresije u kojoj si njenom krivnjom bio gotovo tri godine, sad hoće nešto od tebe!

- Ma neće ništa, samo piše...

- Da, da, "prodala" ti je neke svoje priče!

- Nije mi "prodala" nikakve priče...

- Ma daj, Ervine, molim te! - nasmijao se.

- Joj, Robi, joj... - i ja sam se nasmijao.

- Ma znaš da ti ja nikad ne bih napravio niti poželio ikakvo zlo, ali ta ti je žena stvarno bila najveća greška u životu... Ozbiljno ti kažem.

- Hvala ti, Robi... - prekinuo sam ga - stvarno ne znam što bih da nemam tebe i Doli kraj sebe...

- Ma daj sad! - nasmijao se, stavivši ruku na moje rame.

Tea je završila razgovor i ponovno se vratila do nas dvojice. Upitala je: "I tko je ta Lejlina ono?" na što smo Robert i ja istovremeno uzviknuli: "Tko ti je Lejlina!?" Tea se samo nasmijala i odmahнула rukom.

Kući sam se vratio negdje oko 21.00 sat. Ele i Valtera nije bilo, noć će provesti kod Eline sestre u Istri. Parkiravši automobil u garaži, zatvorio sam garažna vrata i otišao spustnom rampom gore na terasu gdje sam kroz kuhinjska vrata na terasu ušao u kuhinju.

U kući nije bilo nikoga. Otvorio sam hladnjak i pretražujući po njegovim policama, uzeo nešto za jesti. Odgurao sam se u dnevni boravak gdje sam se opet prebacio na kauč. Izvalivši se, uzeo sam daljinski i upalio televizor. Otprilike sat vremena otkako sam se vratio kući opet sam izašao na terasu. Spustio sam se u dvorište i izašao na cesticu duž plaže, zatvorivši vrata ograde. Na kraju cesticke, malenim pješčanim silazom na plažu, koji sam koristio kao spustnu rampu do plaže, spustio sam se do plaže i približio se obali. Nastavio sam gurajući laganim tempom uobičajenim za moje večernje šetnje. Bilo je ugodno. Puhao je slabašan vjetar koji bih osjetio u kosi tek pri okretu ruku o kotače mojih invalidskih kolica kada bih svakim zamahom naprijed povećao brzinu. More je bilo posebno mirno. Maleni valovi na kraju plicaka prelijevali su se jedan preko drugog ne puštajući šumeće zvukove niti pjenušave balončice bijele boje. U daljini su se čule riječi pokojeg razgovora ili zvuci osmijeha pokojeg od prolaznika stazom iznad plaže...

- Pogodi tko je! - prislonivši svoje mekane dlanove na moje oči, odstraga mi je prišla Stella. Prepoznao sam je po nježnom glasu.

- Hm... - nasmijao sam se.

- Hajde... pogodi! - i ona se nasmijala.

- A što ću dobiti kao nagradu ako pogodim?

- Hm... a što bi ti? - još nježnije se nasmijala.

97. stranica

Dodir**ljubavi** | Edin**Okanović**

- Pa ne znam... možda poljubac?

Na trenutak je nastala ugodna tišina. I dalje držeći svoje ruke na mojim očima, okrenula se i prišla mi s prednje strane. Sagnula se i približila mi se. Spustila je glavu, usne su nam se dodirnule. Bilo je... bilo je neopisivo lijepo. Njene mekane usne mirisa ruže lagano su dotaknule moje. Na licu osjećao sam njenu mekanu kosu, a njene plave oči bile su sklopljene. Maknuvši ruke s mojih očiju, nježno je prošla rukom po mojoj kosi. Želio sam zaustaviti taj trenutak.

- Stella... - tiho sam izgovorio njeno ime, nakon toga otvorivši oči.

I ona je otvorila oči. Pogledala me prelijepim pogledom plavih očiju, svjetlucavih poput zvjezdica na modrom nebu. Smiješila se anđeoskim osmijehom.

IV. poglavlje

Par trenutaka poslije počelo je kišiti. Odlučili smo se vratiti do mene kući na razgovor koji nam je, pored naših pogleda i osmijeha, bio potreban. Ušavši u kuću, otišli smo do dnevnog boravka. Nasmiješio sam se njenom vrckastom pogledu kojim je promatrala unutrašnjost dnevnog boravka.

- Što je? - nasmiješeno me upitala.
- Imaš onaj prelijepi pogled od prve večeri kad smo se upoznali.
- Ervine, mogu te nešto pitati? - pogledala me svojim tajanstvenim pogledom.
- Možeš.
- Jesi ti imao mnogo djevojaka? - zacrvnjela je u licu.
- Hm... nisam - nasmijao sam se. - A zašto pitaš?
- Pa tako si... tako drag i...
- Dobro, dobro! - prekinuo sam je. - Nemoj da se ja crvenim.

Ona mi se smiješila, jednako anđeoski kao i kad me maloprije poljubila na plaži.

- Ne... imao sam dvije djevojke... zapravo jednu jer druga se ni ne broji - prvo sam se uozbiljio, a onda sam se opet nasmijao. - Ova prva, ova za koju kažem da se ne računa... tada sam imao negdje

15 godina, imao sam nogu u gipsu zbog jedne operacije. Bilo je ljeto pa sam bio puno ispred kuće. Ta djevojka je živjela par kuća do moje. Bila je simpatična cura, nekih par mjeseci mlađa od mene, ista generacija kao i ja. Često smo se družili, razgovarali i mala mi se svidjela, znaš ono, prve ljubavi i to... - objašnjavao sam.

- I što se dogodilo? - dodirnula me po ruci. Nasmijao sam se.

- Ništa, baš ništa...

- Ma daj, kako to?

- Tako, nije bilo ništa... - nasmiješio sam se njenoj radoznalosti.

- Pa jesi li je pozvao van? Jesi li joj rekao da ti se sviđa?

- Ne - pogledao sam je s osmijehom na licu. Slegnuo sam ramenima.

- Ma daj, pa ti me zezaš! - široko mi se nasmijala. - A ova druga?

- Nju sam upoznao na faksu. Ona je živjela dosta blizu mene, a ja sam ti tada počeo voziti auto pa sam tako par puta povezao i nju.

- I što je bilo s njom?

- Njoj sam rekao da mi se sviđa - nasmijao sam se.

- I? - radoznilo me pogledala.

- I ona je rekla da se i ja sviđam njoj. Da sam sladak - pogledao sam je, ono kao da je pogledom pitam za komentar. Nasmijala mi se.

- I?

- I ništa. Bili smo skupa.
- Ma daj... I što je bilo? - pogledala me, onako kao da se ljuti. Tad se opet nasmiješila.
- Bili smo skupa skoro dvije godine, tad smo prekinuli...
- Tko je prekinuo, ti ili ona?
- Ona - nasmijao sam se.
- Zbog... ili? - ozbiljno me pogledala. - Jel' ona hodala?
- Je, hodala je, a nije zbog toga... bar ja mislim - nasmijao sam se.
- Pa zbog čega onda?
- A ne znam, rekla je da smo različiti i da joj se sviđa drugi - još sam se više nasmijao, onda sam opet slegnuo ramenima.
- Ti to mene zezaš?
- Ne, ozbiljno...
- Pa kako ti je mogla samo reći da joj se sviđa drugi?
- Ah, tako... Ma u stvari sam kriv i ja...
- Kako to misliš? Zar se i tebi sviđala druga?
- Ma ne, ja sam ti nju volio više nego ikog na svijetu...
- Pa zašto si onda kriv ti?
- Stella, ja sam ti jako jednostavan čovjek. Ili nešto ide ili ne ide, nema onog između. Ili bar ne bi trebalo biti...
- Kako to misliš?

- A joj, Stellice moja... Ljubav ti je prekrasna ako je uzajamna i ako je taj osjećaj potpuno slobodan. Na to te nitko ne može natjerati, a ako je iz bilo kojeg razloga onda ta ljubav nije više onakva kakvu ja želim... - lagano sam se nasmijeo.

- Pa što je bilo s vama?

- Lejlina je, tako se ona zvala, bila jedna prelijepa i prepametna djevojka koja je živjela, ono kako se kaže, punim plućima. Od trenutka kad smo odlučili biti zajedno pa do večeri kad smo prekinuli, ja i ona imali smo jedan predivan odnos pun povjerenja, iskrenosti i ljubavi. Meni je u tom razdoblju odnos prema mojoj invalidnosti još bio klimav, znaš, još nisam bio načisto ni sam sa sobom. Ona je to razumjela. S njom sam mogao biti sasvim iskren i otvoren, i baš mi se to kod nje toliko sviđalo. Bože, koliko sam je volio! I onda... - pogledao sam je, pažljivo me slušala.

- Ervine, ako ne želiš o tome, u redu je...

- Ma ne, hvala. To je bilo davno... Uglavnom, Lei je, tako sam je ja zvao, uvijek sa mnom znala gdje je. Ja sam joj prvih dana našeg poznanstva ispričao sve vezano uz svoj invaliditet jer mi je bilo jako važno da upozna i zavoli pravog mene sa svim mojim prednostima i nedostacima. Isto tako, nisam želio da jednog dana zbog toga što sam joj nešto prešutio kaže kako sam je u nečem prevario i kako bi drugačije postupila da je to znala. Stoga je jedno od mojih prvih

pitanja bilo: "Lei, hoćeš li me moći voljeti bez obzira na to što sam ja u invalidskim kolicima?" Rekla mi je da ona voli sve što sam ja, od onog unutra do onog što je vani. Isto tako, rekla mi je da sam predivna osoba i da ako sam zbog invaliditeta postao takva osoba, onda joj to što sam u invalidskim kolicima ne smeta ni najmanje. Ruku na srce, ona me naučila da razmišljam da bez obzira na svoj invaliditet mogu biti voljen, da to ni u čemu nije prepreka i da me to ni u čemu ne sprječava da budem potpuna osoba. Bio sam tako zaljubljen, volio sam je više od sebe...

- Joj, Ervine, pa zašto ste vi onda prekinuli... Ne mogu to shvatiti...

- Stella, trebao bih ti nešto reći...

- Što?

- Ovako, cijelo vrijeme ti govorim o nekoj iskrenosti pa je, vjerujem, u redu i da ja budem iskren... Ja mislim da je razlog našeg prekida bio moj invaliditet...

- Pa rekao si...

- ... Shvati, teško mi je okolo govoriti o tome... Mislim da je shvatila da nikad nećemo plesati, da je nikad neću prenijeti preko kućnog praga, da neću moći igrati nogomet s našim djetetom... Mislim da je to shvatila i prepala se toga...

- Malo naivno...

- Nije, Stella. Gledaj, ja sam se prepao svoje invalidnosti i nisam je htio prihvatiti, a ja nisam ni imao izbora. Ona je.
- Ali to nije...
- Ja nju ne krivim. Nikad nisam i neću. Ako je tko kriv, onda sam to ja. Ja sam ovakav, ne ona.
- Ma, Ervine, ti si tako drag, pametan i lijep...
- Nemoj, molim te... - rukom sam prošao kroz kosu. Zapravo sam skrivao osmijeh.
- Ako te ta cura ostavila radi tvog invaliditeta, oprost, ali onda je ona glupa i u svakom pogledu je ona ta koja je izgubila. Ne ti - pogledala me svojim prekrasnim plavim očima.
- Hvala, Stella... - i ja sam pogledao nju.
- A ti? - upitao sam je kako bih promijenio temu.
- Što ja? - nasmiješeno me upitala.
- Jesi ti imala mnogo dečki?
- Momaka...
- Ha?
- Ja ti kažem momaka... Znaš, meni ti je tata iz Austrije, mama je iz Hrvatske, a ja sam rođena i živim u Austriji pa neke stvari kod hrvatskog jezika uvijek brkam - nasmijala mi se.
- Dobro, dobro... Jesi ti imala mnogo momaka? - nasmijao sam se i ja.

- Nisam... - pogledala me, smiješeći se, ali s ozbiljnim, pomalo tužnim licem.
- Ma daj! Tako lijepa djevojka... E, to ti baš i ne vjerujem! - mahnuo sam rukom, onako, u znak da se šalim.
- Ma, molim te! - ponovno me dodirnula po ruci, smiješeći se i lagano se zacrvenjevši u licu.
- Ozbiljno ti kažem...
- Ma daj, Ervine! Promijenimo temu, ajde...
- Nećeš mi reći o svojim momcima? - sa širokim osmijehom na licu pogledao sam je ravno u oči.
- Nemojmo o tome... - pogled joj se opet rastužio.
- Hm... sva si mi nešto tajnovita...
- Ma nije to, nego ja ti stvarno nemam što reći o tome... - pogledala me s malenim osmijehom na licu, slegnuvši ramenima. Samo sam se nasmijao.
- A, dobro, dobro... - nasmijala se. - Imala sam ti samo jednog dečka...
- I? - pogledao sam je onako radoznalo, s osmijehom na licu.
- To je onaj što sam ti pričala da smo pobjegli od kuće...
- Aha...

- Ma nije ti to bilo ništa posebno... zapravo i nisam baš bila nešto ludo zaljubljena u njega nego je to bio više neki protest prema mojim roditeljima... Ma jako glupo - pogled joj se ponovno rastužio.

Odjednom smo zašutjeli i sramežljivo se pogledavali dok nam se pogled nije sreo.

- Ono maloprije... - zastao sam.

- ... Ono na plaži? - pogledala me u oči.

- Da...

- Reci - nasmijala se.

- Što se tiče toga...

- Da? - još se jače nasmijala.

- Ja...

- Reci, Ervine... - dodirnula me rukom po kosi.

- Ja... - nasmijao sam se njenom pomalo sramežljivom dodiru.

- Ma reci slobodno...

- Stella... ja... - nasmijao sam se svom zamuckivanju - prošlo je već dugo vremena otkako nisam poljubio djevojku...

- Joj, Ervine... - nasmijala se - meni je bilo predivno i, ako te to muči, uopće se ne kajem zbog toga.

- Ozbiljno?

- Ervine, ti si predivna osoba i meni se jako sviđaš.

- Stella, ti se meni jako sviđaš i prema tebi sam osjetio nešto što već dugo vremena nisam, ali stvarno ne bih htio brzati... Ne bih se opet htio osjećati kao onda...

- Ervine, ja nisam ona... Svi smo mi jako različiti...

- Znam...

Nakratko smo ostali u potpunj tišini i ugodnim pogledima naših očiju. Nisam mogao vjerovati da se ovo događa. Ovo je predivan osjećaj. Kroz moju glavu u par trenutaka prošlo je tisuće misli: "Ervine, sviđaš joj se!"; "Pažljivo, nemoj dopustiti da opet budeš onako povrijeđen"; "Nemoj da ti strah bude prepreka u ostvarenju nečeg ovakvog. Ne budi kukavica!"; "Pogledaj kako te gleda, reci da ona nije zaljubljena u tebe"; "Ne poznaješ je dovoljno, možda se samo igra"; "Slušaj svoje srce"; "Poljubi je opet!".

I jesam. Poljubio sam je. Ako je suditi prema onome da te onaj tko ljubi sklopljenih očiju voli, ona je mene voljela. Čujte mene: voljela! Žena je rekla da joj se sviđam, a ja sam to već protumačio kao da me voli! Ma k vragu sve! Ona se meni jako sviđa i čini mi se da se i ja sviđam njoj; pa zašto onda ne bih pokušao?! Zbog straha? Od čega? Da budem povrijeđen? Da budem tužan? Ma da! A kako ću se tek osjećati ako se sad povučem u sebe i zanemarim sve što mi srce govori? Ma kakav bih ja onda čovjek bio

kad ne bih vjerovao i slijedio ono što mi srce govori? Pa jedino što smatram svojim i čime se uvijek hvalim je moje srce! Neću to sad iznevjeriti! Ne! Pa na kraju, ima jedna pjesma koja kaže "što je sunce ako ne grije?", isto tako je i sa srcem, što je srce ako ne voli! Ne, ne, ne, cijeli svoj život govorim da je ono što čovjek čuva u svom srcu najvažnije i da to nikad ne smije iznevjeriti jer bi u protivnom nestao i smisao njegovog življenja pa naravno da ću sad to i slijediti. Ta žena mi se sviđa, to je jedino u što sam potpuno siguran. Ostalo su nagađanja. Strahovi. Sumnje. Ne smijem se prepustiti tome. Ne smijem. O, Bože, kako mi se ta žena sviđa!

Stella i ja dogovorili smo se da ćemo se vidjeti sljedeći dan, a da ćemo ovu noć dobro promisliti da li je ovo što radimo ono što stvarno želimo i da li je ovo što vjerujemo da osjećamo doista ono što osjećamo. Ona se samo slatko nasmiješila. Upravo u tom njenom osmijehu krije se ona njezina ljepota koja mi se toliko sviđala; savršena jednostavnost, iskrenost i razumijevanje. I točno je to, bez ijedne riječi mogla bi se nasmiješiti i odmah bih znao na što misli i što u tom trenutku osjeća. Promatrao sam njen osmijeh dok sam je pratio van. Neprestano se smiješila, na trenutak se uozbiljila kad me poljubila na izlaznim vratima. Onda se opet nasmiješila. Rastali smo se; udaljila se par metara, okrenula mi se i pogledala me. Podigla je svoj dlan na blijedocrvene usne, poljubila

ga i poslala mi poljubac. Ponovno se nasmijala. Okrenula se i otišla. Bila je prelijepa; taj prizor vječno će mi ostati urezan u srce, kao najljepša slika. Vratio sam se u kuću i odgurio se u spavaću sobu. Legao sam na krevet.

Postoji li trenutak kad ste sami, kad potpuno zaustavite cijeli svoj život i u tom ga trenutku cijelog promatrate i o njemu razmišljate? Tada ste okruženi ničim više od nelagodne tame i katkad tihih stihova neke lagane ljubavne pjesme. Osjećate li se tad samim? Ali samim kao da nitko ne gleda i ne razmišlja o životu kao vi, kao da vas nitko ne razumije. I ponekad se čini kao da upravo samo to i želite, biti sami? I tužni... Sklopio sam oči pokušavajući zaspati...

Probudivši se rano ujutro, ne otvarajući prozore i rolete, odgurio sam se u kupaonu. Otvorio sam lagan mlaz hladne vode kraj bijelog umivaonika i usporenim pokretima, potpuno bezvoljno i otužno, dlanovima ruku prinio vodu licu. Hladna voda iz mojih toplih dlanova kliznula je niz moje pospano lice. Izašavši iz kupaone odgurio sam se u svoju radnu sobu i odmah upalio kompjutor. Približivši se radnom stolu, otvorio sam prozor i navukao rolete razrijedivši ih kako bi ulazio zrak. Uzevši rukom daljinski od linije upalio sam nekakvu polaganu glazbu. Zvuk glazbe namjestio sam tako tiho da se gotovo čuo šum zraka koji je kraj redova roleta

ulazio u sobu. Prisionio sam ruku laktom na stol te naslonio glavu o dlan. Stavio sam naočale na nerazbuđene oči i počeo pozorno pratiti tekst na ekranu monitora. Dlan druge ruke položio sam na kompjutorski *mouse* i pokretao ga po njegovoj tamnoplavoj, spužvastoj podlozi pomičući pri tom tekst na ekranu. U zraku se osjećala nekakva čudna, neugodna i gotovo tjeskobna sparina među koju je teško dopirao svjež zrak kroz razrjeđene prozorske rolete. Jutro sam proveo sam, zatvoren u tamnoj sobi, obvijen tugom i bezvoljnošću, čitajući razne *mailove* i pisma, gledajući stare fotografije i videosnimke iz "dobrih starih dana s Lejlenom".

Našao sam jedan *mail* koji mi je Lejlina pisala nakon četiri tjedna kako smo bili vezi, bilo je to prvih pet dana koje smo proveli odvojeno:

"Ej, ljubavi moja!

Evo mene na kompu u predvorju hotela, samo da ti se javim i pošaljem veliku pusicu, a onda idemo na neki ponoćni party u jednom klubu u centru grada.

Ljubavi, ovdje je stvarno prelijepo, ali mi neopisivo nedostaješ ti, tvoje slatke riječi i tvoji poljupci. Nedostaju mi i tvoji pogledi i kako me gledaš kao da sam najljepša žena na svijetu.

Moje srce i moje misli su s tobom... Volim te kao što nikog nikad nisam voljela!

Želim ti laku noć, lijepe i slatke snove. I da sanjaš mene.
Još 2 dana pa se vidimo, jedva čekam!

Volim te, tvoja Lei"

Doista je čudno, pomalo i smiješno, kako čovjeku u bistrom sjećanju ostanu neki trenutki koji su se u vrijeme njihova događanja činili tako malim, jednostavnim i sasvim svakidašnjim. Hm... A danas, danas prema njima određujem svoju prošlost i tako odgovaram na pitanje jesam li bio sretan... A što je još čudnije, odgovor nisu riječi, već lagan smiješak na licu ili blistav sjaj u očima iz kojih se sprema poteći suza... Stariji ljudi znaju reći da na kraju godine treba na trenutak sjesti, zaustaviti sva događanja oko sebe i dobro promisliti o svemu što se događalo tijekom te godine. Kažu da ako se tijekom prisjećanja nekog posebnog događaja nasmiješ ili zaplačeš, znači da si nešto vrijedno u toj godini proživio i, što je najvažnije, iz toga nešto naučio, a ako ti lice cijelo vrijeme tijekom razmišljanja i prisjećanja ostane hladno, ozbiljno i nepomično, onda znači da se tijekom te godine, ma koliko mi

111. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

ponekad bili uvjereni u suprotno, nije dogodilo ništa tako posebno za tebe i tvoj život i, na kraju krajeva, da si tu godinu života potrošio u ništa... Još je čudnije da, kad se ja prisjećam prošlih godina, postoje sjećanja na trenutke kada se snažno nasmijem ili neutješno zaplačem, a opet, osjećam da sam takve trenutke potrošio u ništa...

Negdje oko podne čuo sam zvuk automobila u dvorištu. Bila je to moja mlađa sestra Jasmina. Izašao sam iz sobe. Odgurao sam se do ulaznih vrata i otključao ih, a zatim se vratio do dnevnog boravka gdje sam na brzinu upalio televiziju kako bi izgledalo da sam nešto gledao. Za par trenutaka Jasmina je ušla unutra.

- Halo! - ulazeći u dnevni glasno je viknula. Ona je uvijek bila vesela, vječno se smiješila. Prišla mi je i zagrlila me.

- Ej, braco, kako si?

- Bok, Jasmina. Ja sam ti okej, malo pospano. Ti?

- Ma znaš da sam ja uvijek dobro. Što gledaš?

- Ma neku seriju, bez veze - uzeo sam daljinski i brzo ugasio televiziju.

- Ervine, ti mene zezaš?

- Ne, što je?!

- Gledao si "X-Files"? - imala je onaj "pametnjakovički" pogled.

- Hm... Ma to, bile su neke reklame pa sam onako bez veze vrtio po programima dok su tamo reklame.
- Ma nemoj? A šta si onda gledao tamo gdje su sad te reklame?
- Ma onu seriju "Životinjski svijet"...
- A da? A na kojem si to programu gledao?
- Na drugom, mislim...
- Drugi program još nije ni počeo!
- Da, da! Na prvom programu...
- A da? Prebaci na prvi, molim te!
- Ma sta je sad ovo, Jasmina?! - nasmijao sam se.
- Prebaci, daj...
- Neću... Šta je ovo?!
- Daj mi daljinski!
- Ne dam... - još jače sam se nasmijao. Opet me onako pogledala. Prišla je televizoru i prebacila program.
- Šta je ovo, Ervine?
- Ej, ej, ovo je glupo...
- Ovo su "Plodovi zemlje". Želiš reći da si to gledao?
- He, ovaj...
- Hoćeš li mi reć što izvodiš? - sad me pogledala ozbiljno.
- Ma joj! Bio sam u sobi, imam posla...
- Daj, Ervine, vidi se da nisi baš najbolje volje. Reci mi što je?

- Ma nisam loše volje. Uostalom, neću te gnjaviti. Nego, reci ti meni što tebe muči? O čemu si jučer htjela razgovarat?
- Neću ti reć ako ti ne kažeš meni.
- Ma daj, Jasmina...
- Ozbiljno!
- Okej, okej. Prvo ti reci meni pa ću ja tebi.
- Obećaješ?
- Dobro, obećajem.
- Evo ovako, znaš da nam je ubrzo kraj s faksom pa s društvom namjeravamo malo slaviti. Par nas, Alen, dva frenda, cura od jednog i ja bismo s kombijem od Alenovog starog htjeli otić do Splita na par dana, onako da budemo sami i to... Mama i tata su protiv toga...
- ... A što ja tu mogu?
- Probaj razgovarat s njima, malo me podupri, znaš... reci im koliko mi to znači...
- Jasmina, ja to ne mogu...
- Ma daj!
- Ozbiljno...
- Zašto ne možeš?
- Zato što su ti oni roditelji, ne ja... Daj ih shvati, ipak ti je prva godina faksa i njima je sve novo i nepoznato... Brinu se, shvati...

- Bogme nisi tako govorio dok si i ti bio u kući – podrugljivo me pogledala.
- Ah, čovjek ne zna neke stvari dok ih sam ne isproba, zato i kažu da čovjek može učiti samo iz svojih grešaka...
- Ma ne seri, sad ti je kao loše? Slobodan, sam...
- Pa upravo tako, cijena te slobode je samoća... A i nitko se o tebi ne brine osim roditelja, a bez da im zato plaćaš, naravno...
- Ma daj, braco, ajd' im objasni da u tome nema ništa loše niti opasno.
- Jasmina, znaš da je opasna ova Jadranska magistrala, a pogotovo vožnja ovih dečki kad se napiju i polude...
- Pa šta onda?
- Nemoj tako. Šta da vam se nešto dogodi?
- Pa šta? To je moj život!
- Nemoj tako, Jasmina. Slažem se da je to tvoj život, ali misli i na druge koji su vezani uz tebe i kojima ti nešto značiš.
- Ma daj, Ervine, pričaj s njima...
- Ne mogu, Jasmina, ipak si ti njihova kćerka i ti živiš pod njihovim krovom...
- I to se može srediti!
- A njihova ljubav? Godine života koje su dali za tebe? Nemoj tako...

- Pa zar nije najvažnije da ja budem sretna? A moja sreća je da idem na taj put.

- Ovako ću ti reć, oni samo misle na tebe i na tvoje bolje. Vjeruj mi, i njih boli da te ne puste na put za koji znaju da bi te učinio sretnom, ali ponekad pružiti sreću nekome znači više od pustiti ga da u tom trenutku bude sretan...

- Ma joj, Ervine...

- Sjeti se kad smo bili manji i živjeli dolje u centru. Svog psića zatvarala si navečer u šupu jer si se bojala da ga ujutro koji dostavni kamion ne bi zgazio. On bi navečer cvilio i bio sav žalostan, ali bi ga ti svejedno zatvarala jer nisi htjela da mu se što loše dogodi. I onda si jednu večer popustila jer si ga previše voljela da ga gledaš žalosnog. I ujutro si ga našla zgaženog na cesti. Tada si u suzama rekla da bi više voljela da si ga držala zatvorenog po noći jer bi mu tako preko dana omogućila da bude sretan...

- Joj, Ervine... - gotovo je zaplakala.

- Stoga učini ono što misliš da je u redu, s tim se slažem, ali u svakom trenutku sjeti se da nisu loši oni koji ti samo žele dobro - rekavši to, zagrlio sam je. Ona je samo duboko uzdahnula. Znam da je shvatila što sam govorio. Svi smo mi bili mladi. U njenim godinama i ja bih vjerojatno htio i radio istu stvar. I mislio bih da samo ja imam pravo i da me nitko ne razumije. Eh, da mi je ovo

razmišljanje bilo u tim danima. Neke stvari bih možda i učinio isto, ali bih sigurno povrijedio manje ljudi. I drugih, ali i sebe.

- Znači nećeš mi pomoć?! - nasmijala se. I ja njoj.
- Poslušaj me, smireno i bez ljutnje razgovaraj s njima i lijepo im kaži koliko ti je važan taj put...
- Dobro, Ervine... A reci mi sad što tebe muči.
- Ma bez veze je, Jasmina, bolje da te ne gnjavim time...
- Ma daj reci, obećao si!
- Okej, okej - nasmijao sam se. - Prije par dana upoznao sam jednu djevojku s kojom sam se sprijateljio. Jako...
- ... Opa, djevojka!
- Ma slušaj me! I sinoć se dogodio naš prvi poljubac. Više njih...
- ... Opa, poljubac!
- Ma daj! Za večeras smo se dogovorili nać i dogovorit se o tome kako stojimo.
- Pa to je super, Ervine!
- Znam, ali jednostavno mi se sve pomiješalo; i strah da opet ne patim, i želja da budem voljen, i osjećaj da volim...
- Ervine, i tu si vjerojatnije pametniji od mene, no ja ću te podsjetit na jedan životni moto koji si me ti naućio; bez obzira na sve, uvijek slušaj svoje srce - nasmijala mi se. Ovu zadnju rećenicu izgovarao sam zajedno s njom, smiješći se. Zagrlio sam je.

Nakon što je Jasmina otišla, vratio sam se u sobu i
pronašao jednu pjesmu koju sam napisao par dana nakon što je
Lejlana otišla:

"Pogledaj to svoje mirno nebo
i ugledaj crni oblak na njem
pitat ću te zašto je on tu
ti okrenut ćeš se i klimnuti glavom
možda i ne znaš da su to moje suze
možda i ne znaš da je to moja bol
tebi je moja bol nevažna
sasvim neprimjetna...

Kao da je to bilo daleko, tako daleko...
danas tako daleko, i tebi i meni
da znaš kako me boli kao da je bilo jučer
svaki pogled na tvoju sliku kao nož je
... u srce koje već krvari.

A tako volim gledati tvoju sliku
... tvoje lice, tvoje oči, tvoje usne...

tada mogu zamišljati da si još uvijek tu...

Nikad neću zaboraviti onu večer
noć kada si mi rekla "zbogom"
... i onu hladnoću u srcu.
Ostavila si me samog...

Jedan pogled u tvoje nevine oči,
ne vidjevši onaj sjaj zaljubljenog bića,
hladan osjećaj da me ne voliš više,
i najtišim glasom rekla si "žao mi je"...

Zašto volim ovu ženu koja odlazi?
Zašto moja ljubav odlazi?
Kako ću se naučiti živjeti bez nje?
Gdje su nestale sve one riječi "volim te"?
Gdje su nestali naši pogledi, naši dodiri?

Nemoj mi govoriti da ti je žao...
Nemoj otići...
Molim te, nemoj me ostaviti samog...
Molim te... ljubavi moja, molim te...

Ti si moj zrak, ti si moja voda...
samo tebe trebam da bih živio.
Ti si sve na što uvijek mislim
sve o čemu svake noći sanjam.
Znaš to, ljubavi moja?

Nemoj me nikad ostaviti samog
ja ne znam živjeti bez tebe.
Nemoj me nikad ostaviti samog
ja ne želim živjeti bez tebe.
Nemoj me nikad ostaviti samog
ja ću bez tebe umrijeti...

Ne možeš izgubiti ono što nemaš,
a ja osjećam da te gubim.

Jesi li me ikad voljela? "

"Jesi li me ikad voljela?"... Lejlana. Je li me ikad voljela? Možda i je. Vjerujem da je. Nadam se da je...

A možda sam ja sve ove godine tugovanja za svojom izgubljenom ljubavi potrošio u ništa. Pomalo je čudno kako je od toliko ljubavi koju sam osjećao prema Lejleni, nastala samo bol i tjeskoba, a sada nakon toliko godina tugovanja za njom ostalo je još samo sjećanje na ljubav, sjećanje na bol... Ugasio sam kompjutor i zapalio cigaretu. Dok je cigareta polako gorjela, shvatio sam da je vrijeme da krenem dalje, dalje sa svojim životom. Tamo dolje na plaži čeka me djevojka u koju sam se zaljubio, djevojka anđeoskog osmijeha i očiju svjetlucavih poput zvjezdica na noćnom nebu...

Jedva sam dočekao večer... Spuštanjem prvog sumraka, pun nekakve neobjašnjive radosti, odgurao sam se u spavaću sobu i počeo se spremati. Birao sam hlače i košulju iz ormara, stavio sam "tonu" gela na kosu te "litre" parfema na hlače i košulju. Otišao sam u kupaonu gdje sam se obrijao i još jednom dotjerao. Izašavši iz kuće, spustio sam se na prizemlje i izašao na dvorište, ne zatvorivši velika ogradna vrata. Ela i Valter još se nisu bili vratili, tako da je kuća ostala prazna. Na prozorskim staklima prekrivenim bijelim zavjesama nadvila se tama iz unutrašnjosti mračnih prostorija, a jedina svjetla gorjela su pred ulaznom terasom na

mom katu i dvjema ukrasnim svjetiljkama kraj predivnih palmi što ih je Valter zasadio u dvorištu. Izvezao sam auto iz garaže i krenuo prema Tihaninoj kući. Došavši ispred Tihanine kuće, parkirao sam u dvorištu gdje je već bilo parkirano dosta auta i krenuo prema ulazu odakle je tutnjala glasna muzika. Ušao sam i potražio Tihanu. Pogledavao sam u gužvi nepoznatih ljudi, ali je nisam našao. Izašao sam na balkon i zapalio cigaretu. Uzeo sam mobitel i poslao poruku na broj s kojeg me Tihana neki dan zvala. Nakon par trenutaka, mobitel je zazvonio.

- Da? – javio sam se, vidjevši na displeju isti broj.

- Ej, sad ću doć do tebe! – viknula je, u pozadini se čula glasna buka muzike i ljudi iz unutrašnjosti kuće.

- Okej... Bit ću tu.

Vratio sam mobitel u džep i naslonio ruke na balkonsku ogradu. Pogledao sam na sat i razmišljao kako ću se večeras nać sa Stellom i kako ćemo razgovarati o onome što nam se događa. Osjećao sam se nekako živčanim i nervoznim, ali osjećao sam i nekakvo veselje unutar mene. Gledao sam ispred sebe i razmišljao, šuteći s osmijehom na licu... Čuo sam balkonska vrata i okrenuo se.

- Pozdrav, dobri čovječe! – Tihana mi je prišla i poljubila me.

- Večeras smo jako lijepi, mlada damo.

- Misliš?!

- Naravno...
- Ah, uvijek si bio slatkorječiv!
- I kako zabava ide?
- Ma ne pitaj to!
- A zašto?
- Eh... Neki dan rekao si da se ljudi baš i ne mijenjaju, meni se čini da su se ovdje svi promijenili – uozbiljila se.
- Možda, nikad ne reci nikad...
- Otkud sad to?
- Ma eto, kad i ja mogu promijenit stav za koji sam bio 100% siguran da nikad neću... onda je sve moguće, samo to moraš željeti...
- A o čemu si promijenio mišljenje? – pogledala me.
- Ma nije važno...
- Da nije o ljubavi? - nasmijala se.
- Ma... prema tebi sam uvijek bio iskren pa ti neću ni sad lagat...
Da.
- To znači?
- Nemojmo o tome, zapravo nemojmo uopće o meni... Ovo je tvoja noć i sve treba bit posvećeno tebi – pogledao sam je i nasmijao se.
- Imaš pravo, večeras je moja noć, sve je moguće.
- Nadam se... Vjeruj.

- To znači?
- Da puno očekujem od ove večeri...
Tihana mi se približila i približila svoje usne mojima.
- Tihana... - odmakao sam glavu.
- Što je? – zburnjeno me pogledala.
- Tihana, malo si popila...
- Ne brini se šta sam popila... Znam šta osjećam.
- Tihanice, nemoj...
- A ovo šta si mi govorio večeras?!
- Šta sam govorio?
- Da se čovjek može mijenjati, da je večeras sve moguće i da puno očekuješ od ove večeri? – pogledala me tužnim pogledom.
- Joj... Molim te, oprosti mi, ali nisam htio da tako shvatiš... Nisam mislio na ovo... Oprosti mi, nisam pazio...
- Nisi pazio na moje osjećaje?
- Oprosti, nisam te htio povrijediti...
- Ali jesi...
- Žao mi je, nisam namjerno... Da bar mogu nešto učiniti da ovo ispravim... Ne želim da patiš zbog mene... - dlanovima sam je primio za ruku.
- Možeš... Znaš to...

- Tihana, toliko je toga nepravednog i nepoštenog na ovom svijetu... Molim te, nemoj da i ja budem takav... Ne mogu se pretvarati da osjećam nešto što ne osjećam...
- Ne osjećaš ništa prema meni? – zaplakala je.
- Tihana, znaš da to nije istina... Jako mi je stalo do tebe...
- Ali me ne voliš...
- Tihana, znaš da te puno volim... Samo ne onako kako bi ti to htjela – obrisao sam joj suze s lica, a ona me šuteći gledala.
- Žao mi je, Ervine, ali ja takvu ljubav ne želim... - odmakla je glavu.
- Ljubav nije kakvu ju želimo, nego kakvu je primamo...
- Nemoj mi pametovat, molim te!
- Tihana, ti si večeras pijana pa vjerojatno nisi ni svjesna što govoriš...
- Da, ali što trijezan misli, pijan govori...
- Ja ti nisam tip za pijane... Mislím da će bolje bit da ja sad idem, čut ćemo se sutra kad se otrijezniš...
- Da, da... Samo ti odi, uvijek bježiš od problema...

Nisam odgovorio, samo sam je gledao na par trenutaka. Izašao sam iz kuće, sjeo u auto i odvezao se.

Parkirao sam auto u dvorištu svoje kuće i odmah se spustio na plažu kraj silaza pred početkom malene staze iznad

plaže. Gurao sam istom stranom plićaka i jednakom snagom kao i one večeri kad smo se Stella i ja upoznali. Kao i svake večeri, moj pogled letio je naokolo tražeći nju... Bilo je hladnije nego prethodnih večeri, ugodnije. Gledao sam ispred sebe, dok je dosta oštar vjetar zujao mojom kosom, obvijen tišinom remećenom tek pokojim pjenušavim zvukom razbijanja vala o obližnje stijene i razlijevanjem mora po sitnom pijesku u plićaku, i laganim mirisom soli nošenim u istim valovima hladnog mora natkrivenog tamom noći. Prošavši uzduž cijele plaže, tužan i razočaran što nisam susreo Stellu, polako sam okrenuo kotače invalidskih kolica i vratio se nazad. Ovaj put gurao sam još sporije i još bliže plićaku tako da je voda prskala udarajući o kotače mojih invalidskih kolica, a zatim se prelijevala u udubljene tragove koji su ostajali iza kotača. Vratio sam se do kuće i ušavši u dvorište, okrenuo se i zatvorio ogradna vrata. Odgurao sam se do garažnih vrata gdje se, na zidu sa strane pokraj raznih prekidača od otvaranja vrata garaže, nekih sklopki vezanih uz vodu, struju i plin u kući pa do prekidača za svjetla, nalazio i onaj za paljene i gašenje rasvjete u dvorištu. Pritiskom na prekidač ugasio sam svjetla na one dvije ukrasne svjetiljke kraj palmi u kutu dvorišta. Okrenuo sam se i u tami odgurao do uzlazne rampe prema mom katu. Tu je još gorjelo svjetlo, točno na stropnoj žarulji pokraj stola otprilike na sredini ruba terase koji je s

kraja ograde gledao na plažu. Na jednoj od stolica kraj stola sjedila je ona, Stella. Lagano se nasmiješila vidjevši me, a zatim je opet okrenula glavu i usmjerila pogled prema plaži...

V. poglavlje

- Hej... - prišao sam joj.
- Hej... - pogledala me, nekako jako tužnim pogledom, ali lagano se smiješeći.
- Tražio sam te dolje na plaži...
- Danas mi se nije htjelo ići na plažu. Ona me rastužuje...
- Tužna si?
- Ma tako...
- Zbog mene?
- Ma ne, nije ti to baš ni tuga, nego više neki osjećaj...
- Kakav osjećaj? – pogledao sam je. – To je zbog mene?
- Ma nije zbog tebe... U stvari je, ali ne u nekom lošem smislu... - i ona je pogledala mene, jednako tužnim i zamišljenim pogledom, ali i dalje mi se nevino i slatko smiješila.
- Što je bilo, Stellice...
- Ne znam. Osjećam se... Ne mogu ti to opisati...

Htio sam ju pitati o tom osjećaju. Htio sam da mi kaže što osjeća. I ima li to veze sa mnom. Htio sam ju pitati što misli o meni. Kolebao sam se; pitati ju ili i dalje razgovarati izvlačeći iz nje riječ po riječ i onda ih tumačiti prema izrazu njenog lica i očiju? A

128. stranica

možda se i ona boji. Možda bi i ona htjela nešto otvoreno reći, ali se boji pa se upravo zato skriva iza svake skromne riječi. Ne znam. Zamislite, u tom trenutku na pamet mi je palo nešto sasvim luckasto. Odmakao sam se od stola, pogledavši je i nasmiješivši joj se dok sam odlazio. Ona me malo zbunjeno gledala dok sam odlazio, no upravo onaj moj pogled i osmijeh kao da ju je smirio. Ponovno je pogledala plažu ispred sebe. Ja sam se odgurao u kuhinju. Tamo su na stolu u kristalnoj vazi bile tri crvene ruže koje je Ela ubrala u vrtu još jučer ujutro. Dvije ruže već su se počele sušiti, venuti, a jedna je bila kao tek ubrana. Predivna. Rascvjetana, sva u žarkom crvenilu. Na par trenutaka nepomično sam stajao pred vazom gledajući u ruže; na trenutak one dvije koje venu, a na trenutak onu jednu koja zrači savršenom ljepotom. Razmišljao sam što bi ljepota ove jedne značila u usporedbi s ove dvije koje su već počele venuti. Tada sam pomislio na doručak jučer i kako sam u istoj vazi vidio iste ruže. Samo tada su ove dvije, danas polako uvenule, krasile moje jutro nevjerojatnom ljepotom i mirisom, a ova jedna tada je bila samo maleni, dosta bezbojan i nelijep, pupoljak ruže u cvatu. Tada sam zaključio: vrijeme. Jedino što se promijenilo je vrijeme, ruža je ostala ista. Nasmijao sam se. Sjetio sam se moje ruže koja me vani čeka, pitajući se kamo sam i zašto otišao. Sklopio sam oči i iz vase

izvukao jednu ružu. Išao sam na to koju ružu izvučem. Otvorio sam oči i pogledao ružu koju sam izvukao, bila je to jedna od one dvije ruže koje su već počele venuti. Ali to me nije obeshrabilo. Nasmijao sam se, ponovno. Krenuo sam van. Ona me čekala. Sjedila je na stolici, sasvim mirnim pogledom gledala je plažu ispred sebe. Kad sam izašao, pogledala me. Pomalo uzbuđeno, kao da joj je drago što me vidi. Prišao sam joj s ružom položenom na mojim koljenima. Pozorno me gledala. Oči su joj svjetlucale, nešto kao da su suzne. Gotovo da nije treptala. A njeno lice bilo je tako bijelo, koža na licu tako glatka. Nije progovorila niti riječ, samo me gledala nepomičnim, dubokim pogledom. I samo se smiješila. Malenim, tako nevinim i slatkim, savršenim osmijehom. Osmijehom u koji sam se zaljubio.

- Stella, ovaj cvijet... - uzeo sam ružu u ruku i podigao je - ... ova ruža predstavlja ljepotu i osjećaje ljubavi koju osoba koja daje ružu osjeća prema osobi koja je prima... - pogledao sam je u oči - ... i, mada je ponekad ta ruža malko uvenula kao i ova, ona ne bi zato trebala biti ništa manje lijepa, a pogotovo to ne znači da je osjećaj ljubavi išta manji...

- Ervine...

- Stella, ne želim okolišati... Upoznavši te onu večer nešto se rodilo u meni. Neki osjećaj. Lijep, kao neki nemir i istovremeno

uzbuđenost, ali lijep osjećaj. Večeri kada sam razgovarao s tobom samo su produbljivale taj osjećaj. A njega sam definirao kao zaljubljenost. Da, zaljubljenost. Ispočetka nisam htio priznati da mi se to događa, a onda nisam htio vjerovati da mi se nešto tako lijepo, ali što istovremeno može biti i jako bolno, događa. Priznajem, lijepo je. Jako. Bojao sam se, priznajem i to. Jer koliko god da je to lijepo, boli... a ja to jako dobro znam. I one večeri kad smo se poljubili već mi je iskreno bilo očito da se nešto događa između nas. No, i tad smo se dogovorili da ćemo do večeras razmisliti o tome na čemu smo mi. Da se ne igramo sami sa sobom i da se ne zavaravamo. I onda, te večeri, kad si odlazila, u jednom trenutku, kad si se okrenula i poslala mi poljubac, nešto je u meni reklo: "Ja sam zaljubljen u ovu ženu!" – ja sam pričao, a ona me i dalje nepomično gledala u oči. Samo se sve više i sve ljepše smiješila.

- Ervine, ovo je tako lijepo...
- ... Stella, želim samo da mi iskreno kažeš što ti osjećaš.
- Ervine, tebi je tako lako reći što osjećaš... Uvijek nađeš prave riječi, ja to ne mogu...
- ... Stella, ne trebaš prave riječi da bi mi rekla što osjećaš...
- Nije to tako jednostavno...

- Je, Stella, vjeruj mi... - ja sam je gledao, i ona mene. U jednom trenutku odmakla je pogled s mojih očiju.

- Ervine, ja osjećam nešto... - ponovno me pogledala. - Ti se meni sviđaš. Tako mi se sviđa to što uvijek znaš što trebaš reći, uvijek znaš kako treba prići nekome... - nasmijala se. - Sviđa mi se tvoj pogled. Imaš vrlo lijep pogled, jednostavno i bez ikakvog skrivanja gledaš nekome u oči, i u tvom pogledu bez ikakve sumnje mogu vidjeti ono što osjećaš...

- ... I što vidiš u mom pogledu? - nasmijao sam se.

- ... Vidim čovjeka u kojeg sam se zaljubila... - i ona se nasmijala - ... i vidiš na što mislim kad kažem da uvijek znaš što treba reći. Pomažeš mi da kažem ono što osjećam...

- ... Stella, jesi li sigurna u to što osjećaš?

- ... Ervine, u mnogo toga u ovom životu nisam sigurna, s nekim ljudima i u nekim situacijama ne znam ni tko sam, ni kamo idem, ni što želim, a ni što drugi žele od mene, ali jedino u što sam u ovom trenutku sigurna je to da si ti ušao u moj život sasvim neočekivano i da si mi se isto tako neočekivano uvukao u srce i misli...

- Drago mi je, Stella - dotaknuo sam njen dlan. Ona je na trenutak pomakla pogled na moju ruku, a zatim opet pogledala u moje oči.

- I mene je strah, naravno. U životu sam dosta toga prošla i najmanja namjera mi je opet patiti zbog bilo koga i bilo čega... ali u tvojim očima vidim iskrenost i vjerujem u tvoje poštenje...
- Ne znaš koliko mi je drago zbog ovog što govoriš!
- I meni je, Ervine, ovo što govorim je ono što osjećam...
- Drago mi je. Drago mi je što to osjećaš, ali mi je i jako drago što si spremna reći ono što osjećaš... To je doista velika stvar i jednom će ti u životu pomoći to što znaš reći što osjećaš i misliš. Jedino što je doista naše, na što nitko ne može utjecati i nitko to ne može promijeniti je ono što je u našem srcu i u našim mislima, a to je potpuno tek onda kad to, bez obzira na sve, znamo i možemo reći...
- Ti tako lijepo govoriš... Volim kad tako govoriš...
- Stella, ponekad čovjek ostane bez svega za što smatra da je važno i da nešto pokazuje, i jedino što mu ostane jesu njegove misli; i čovjek ih se trudi izraziti riječima. Neki govorom, neki pisanjem, a neki djelima. Djela doista vrijede više nego riječi, ali ponekad želiš nešto manje vrjednije, a što se tebi više sviđa. Meni su to riječi; mislim da je ono što čovjek govori najvrjednije u njemu i od njega.
- Ervine, da nije toga, ne vjerujem da bih ti sada govorila ovo... Par puta u životu pokušala sam iskreno reći ono što mislim, želim i osjećam, a to mi se vratilo s tolikom boli i patnjom...

- ... Ponekad nas uče da se velikim čovjekom postaje samo proživjevši životna iskustva, bila ona bolna ili ne. Isto tako govore: što te ne ubije, ojača te. Ima nešto u tome...
- Ervine, znaš da će naša veza jako teško funkcionirati, zato mi moraš biti siguran u ovo što govoriš... Ne želim opet biti ostavljena...
- Stella, sve dok me voliš neće biti tako velikih problema da bi nas razdvojili... Ja sam jak čovjek, uporan u ostvarenju onog što mislim da je ispravno i onog što želim. Na kraju krajeva, moj me život naučio da je to jedini način na koji ga mogu doista i živjeti... A zašto kažeš da će jako teško funkcionirati?
 - Potječemo iz drugačijih sredina, imamo drugačiji način života, drugačije prijatelje, druge smo nacionalnosti, imamo drugačija državljanstva i, što mislim da će nam biti najteži problem, imamo drugačije roditelje. Ovo o roditeljima nisam baš sigurna, ali vjerujem da je tako...
- Stella, jesi li zaljubljena u mene?
- Jesam...
- Stella, ovo te još moram pitati, hoće li ti moja invalidnost smetati?
- Neće, Ervine, jedino što trebam je tvoje srce, tvoju ljubav...

- ... To imaš; moju ljubav... samo mi je to važno, ostalo će se sve srediti... - u tom smo se trenutku obadvoje istovremeno nasmiješili. Samo smo se pogledali, nismo rekli niti jedne riječi više. Znali smo točno što mislimo, u našim očima vidjela se ljubav. Približili smo se i poljubili. Naše usne dugo su ostale dodirujući jedna drugu. Sklopili smo oči. Čuo sam svaki otkucaj njenog srca. Koža joj je bila tako mekana, pomalo hladna. Kao da je malo drhtala. A mirisala je na ružu, blago mirisom poput one ruže koju sam donio iz kuhinje.

Stella je ostala kod mene do duboko u noć. Samo smo sjedili za istim stolom i razgovarali. Gotovo smo cijelo vrijeme gledali jedno drugom u oči i neprestano se smiješili, čak i kada smo ozbiljno šutjeli. Joj! Gledao sam je i zamišljao nepoznatu djevojku koju sam par večeri prije sreo dolje na plaži. Sjedila je sama i tužna, s glavom naslonjenom na skupljena koljena, a nogavice hlača bile su joj mokre od morskih valova. I bila mi je potpuno nepoznata, a osjećao sam toliku potrebu da započnem razgovor s njom. I jesam. Pogledala me, pomalo preplašeno, pomalo i nesigurno. Crvena kosa, naizgled mokra, padala je na bijelu kožu mekanog lica, a oči jasnoplave boje poput čistog i prostranog neba. Bila je tako lijepa, nisam joj se mogao nadiviti. Prvi put kad mi se nasmiješila kao nekakvom predivnom čarolijom uvukla mi se u srce i misli... I zamišljao sam gotovo do besvijesti. Razmišljao sam kako

sam godinama sređivao svoj život i govorio si kako nikad više neću dopustiti da se zaljubim, ni da si ponovno priuštim osjećaj odbačenosti kakav sam godinama nosio u sebi... Onda sam prestao razmišljati. Odlučio sam voljeti. Bez obzira na sve voljeti; mučio sam se svakakvim mislima, sumnjama i nevjerama u svoje osjećaje jer se strašno bojim. Već sam jednom bio strašno zaljubljen, i u tu djevojku, koja mi je bila prva i jedina djevojka u životu, ali i u sam taj osjećaj da se netko zaljubio u mene. To je značilo da sam dostojan nečije ljubavi, a zapravo je to bio dobiven rat s mojom invalidnosti i osjećajem da sam zbog nje manje vrijedan. No, dobiti bitku nije isto što i dobiti rat. Na kraju sam izgubio sve, i bitku i rat. Djevojka me ostavila, i to ne baš zbog invalidnosti kako si govorim, možda kao za utjehu, nego zato što sam borbu sa svojom invalidnosti stavljao ispred vrijednosti ljubavi koju mi je ona davala. I nakon što je djevojka otišla, zatvorio sam se u svoju bol i, ne izvukavši pravu pouku iz toga, potpuno se posvetio svojoj borbi s invalidnosti. Voziti auto, školovati se, raditi, živjeti samostalno... A zašto? Da bi dokazao sebi i drugima da sam jači od svoje invalidnosti i da zaslužujem dostojanstvo riječi život. Upoznavši Stellu shvatio sam da sam zaboravio na nešto vrlo važno, zaboravio sam na ljubav. A sve borbe s invalidnosti, sva postignuća i sve što vjerujem da jesam, bez ljubavi propada. Jer nema života bez

ljubavi; k vragu i vožnja, k vragu i školovanje, k vragu i zaposlenje, k vragu i samostalnost... k vragu sve ako nemam onog unutaršnjeg osjećaja zadovoljstva samim sobom i svojim životom! A što mi to može pružiti više nego ljubav? Ja nisam dobio nikakve bitke, ja nisam dobio nikakav rat, ja se sigurno nisam naučio živjeti s invalidnosti. Ja sam stavio invalidnost ispred sebe i u ime borbe protiv života s invalidnosti pogazio ono najljepše od života: ljubav. Ja nisam pobijedio nikoga. Invalidnost je pobijedila mene jer život bez ljubavi nije život. Invalidnost se može pobijediti, ali zašto? Da bi izgradio život kojim sam zadovoljan? A, ne, ne. Sva borba u životu treba biti posvećena samo jednom cilju: da budeš sretan. A samo te ljubav može učiniti uistinu sretnim. Ja sam se borio s invalidnosti da budem sretan, a zaboravivši ljubav i boreći se za fizički izgled i mogućnost da ne zatražim pomoć, zapravo sam se borio protiv svoje sreće. Eto. Tek sam sad to shvatio i, što je važnije, priznao si. Znam da je dosta kasno, ali se nadam da nije prekasno. Ovu djevojku, ovu ženu, ovu osobu ću voljeti. Hoću. I dat ću sve od sebe. Za nju. Za našu ljubav.

VI. poglavlje

Sljedeće jutro umrla je Egonova majka. Nazvao me rano ujutro i kratko mi rekao. Njegov glas bio je tako tužan i tih, ali istovremeno i tako smiren. Doista, uvijek mi je bilo čudno to kako čovjek u nekim trenucima osjeća neopisivo razdiranje unutar sebe, a na površini je sasvim smireno lice, kontroliran govor i kretnje tijela. Gotovo da se ne primijeti ono što se unutar njega događa. Čemu to pretvaranje? Želimo li zavarati samog sebe ili se zapravo bojimo onoga što stoji iza tog našeg razdiranja i onoga što bi se dogodilo kada bi to razdiranje izašlo na površinu? Ne znam. Kao malen smatrao sam jakima one koji u takvim trenucima nose takvu smirenost, ali tijekom vremena stekao sam dojam da se iza očigledne jačine krije slabost čovjeka koji se boji pokazati što osjeća. Zašto? Ponekad pokazati svoje osjećaje nosi posljedice s kojima se ne znamo nositi, kako mi sami, tako i ljudi oko nas. Zato smo rastrgnuti odlukom da li smo u tim trenucima sposobni misliti na sebe, a još više na druge... I najčešće ne učinimo ništa. Pristojno se smješamo, nezainteresirano klimamo glavom, a kad nas muka i bol toliko stegne da se osjećamo kao da se gušimo, okrenemo pogled da drugi ne bi vidjeli izraz našeg lica i još se lagano

138. stranica

zakašljemo kako bi skretanje našeg pogleda bilo opravdano. A u stvari, samo skrivamo osjećaje. Opet ono zašto? Kaže se da ništa nije crno-bijelo i da sve ima svoju dobru i lošu stranu. Slaže li se to s čovjekom? Naravno da da, ali pravo pitanje je koliko se čovjek slaže s tim i koliko je to spreman priznati. Ili barem onu lošu stranu... Mislim da je u tim trenucima čovjek doista slab i ne trebamo tražiti jačinu od njega... Baš zato ja volim ono kad čovjek "pukne" i sve iziđe na površinu. Tada vidiš kako se čovjek osjeća i znaš što treba činiti da bi pomogao. Bile to suze, vikanje, bacanje stvari, ma bilo što. Samo ne šutnja. Ne ni zbog samog sebe, ne ni zbog onih oko nas. Jer šutnja praćena dubokim pogledom u daljinu nosi najviše boli. I najgore je što tu bol držimo u sebi i sami imamo svoje shvaćanje nje. Drugi nam tada ne mogu pomoći. I prepušteni smo sami sebi...

Egon nije govorio mnogo. Ja nisam htio zapitkivati jer ni sam nisam znao što treba reći, a i čovjek se u tim trenucima boji da bi ga nešto što bih rekao, pa makar i ne bilo namjerno, moglo povrijediti. Njegova majka bila je, onako naizgled, jaka žena u srednjim pedesetim. Uvijek je izgledala pedantno. Stvarno, gotovo je nikad nisam vidio nenašminkanog lica, uvijek je imala urednu frizuru i bila je obučena poput kakve gospođe visoke klase. A nisu oni baš bili bogati, i upravo sam bio zadivljen time kako se

uređivala i nosila jer doista joj je za to trebalo truda od male plaće daktilografkinje, radila je kao pomoćna tajnica. Osim Egon, imala je još dvoje djece, obadvoje mlađi, kćerku od 20 godina i sina od 14 godina. Uvijek je bila predana majka. Ma znate onaj pogled! U očima bi joj se tako jasno vidjela ta ljubav i briga za djecu. Djeca su joj i bila na prvom mjestu. Suprug joj je bio nekakav lučki radnik, pijanac koji je u kući provodio vrlo malo vremena. Ona se njega gotovo i sramila, nikad nije govorila o njemu. Ponekad mi ju je bilo i žao. Ne znam, promatrao sam sve sa strane, tek kao prijatelj njenog sina, no činilo mi se kao da je sve na njoj, i kuća i zarađivanje i odgoj djece, a znam i da sam se ponekad znao pitati do kada će ta jadna žena izdržati... Prema meni je bila izvanredna; sjećam se, toliko puta bih došao kod njih doma, a Egon bi bio negdje okolo vani po naselju, i dok bih čekao da se vrati, ona bi sa mnom sjela u kuhinji, napravila bi nam kavu i onda bi razgovarali. Onako u razgovoru znala je ponekad početi govoriti o problemima, a onda bi se kao probudila iz nekakvih misli i brzo promijenila temu. Znala mi je reći da bi voljela da njen sin jednog dana postane osoba kao ja. Znam ja da nisam savršen, a vjerujem da je to dobro i ona sama znala, ali u tim trenucima kada sam nekako lutao između svojih osobina i činjenice da sam u invalidskim kolicima, u trenucima razmišljanja, straha i slutnji kako će sve to

utjecati na moj život sutra, takve riječi su me uvelike radovale. Njene riječi nosile su neku vjeru u mene i podršku da sve što pokušavam od života nije uzalud... Tada sam je, prije dvije godine, prvi put počeo viđati nekako tužnu, bez onog njenog osmijeha zbog kojeg bi i čovjek sam odmah osjetio neku radost i veselje. Nakon par mjeseci upitao sam što joj je. Dobro se sjećam, prvi dan se samo nasmijala i odmahнула glavom. Nakon par dana ponovno sam čekao Egonu i dok smo ona i ja razgovarali, ponovio sam pitanje. Rekla mi je kako ima nekih manjih zdravstvenih problema, ali da ne želi baš razgovarati o tome jer da ne želi bez razloga zabrinjavati djecu. Niti tada joj nisam povjerovao da su manji, iako nisam baš mislio da će biti tako kao što je ispalo, a niti sam bio zato da to taji jer, hvala Bogu, njena djeca nisu više tako mala i najviše što joj je u tim trenutcima trebalo bila je potpora, briga i ljubav te njene djece. Nije me poslušala, naravno. Kao brižna majka ostala je pri tome da ne želi zabrinjavati svoju djecu. Promatrao sam je i dalje. Gotovo iz dana u dan mi je izgledala sve lošije, no Egon nikad nije niti razgovarao sa mnom o tome, niti mi je davao do znanja da ga to brine, a meni je bilo neugodno više pitati o tome... I tako je sve to bilo do negdje prije prošle Nove godine. Njegova majka je kolima hitne pomoći odvezena u bolnicu i tamo je ostala gotovo dva mjeseca. Nakon što je izašla iz bolnice potpuno se promijenila. Kao

da to više nije bila ista osoba. Stalno tužna, bezvoljna, šutljiva, zabrinuta, daleka mislima... I na Egonu se primijetila manja promjena. I dalje je on bio veseljak, daleko od toga, ali nestalo je onog ushićenja u njegovim očima. Vidio sam da kao da mi nešto želi reći, no šutio je, a ja nisam htio forsirati. Otprilike mjesec dana poslije rekao mi je da mu majka boluje od raka limfnih čvorova. Bio je to jako dirljiv trenutak kad mi je rekao. Gotovo je plakao. Ipak, čak ni tada nismo vjerovali u mogućnost ovakvog kraja za nju... Njegova majka se liječila. Govorili su uspješno. Još je tri puta bila u bolnici. Ja sam se trudio. Meni je to isto bila novost, nisam znao kako se ponašati, no pokušavao sam pomoći koliko sam mogao i bio sam uvijek uz njih. Sve do kraja...

Pogreb je bio drugi dan popodne. Stella se ponudila ići sa mnom. Nisam je htio voditi na takvo mjesto, a još nije nikog ni poznavala, ali mi je bilo jako drago što se ponudila ići sa mnom. Rekao sam joj to, a ona je odgovorila da bi sa mnom i na kraj svijeta. Otišli smo zajedno. Sjećam se, na pogrebu sam bio malo i posramljen. Egon je, u zagrljaju s bratom i sestrom, plakao za majkom koju su u smeđem lijesu spuštali u tamu crne rupe, a ja sam u sebi osjećao oduševljenje što je Stella tu kraj mene i sreću što konačno kraj sebe imam nekog kao nju tko kaže da će sa mnom i na kraj svijeta. Na kraju pogreba Egon se upoznao sa

Stellom, a zatim je razgovarao sa mnom. Dirnule su me njegove riječi, Egon je jako volio svoju majku. Činilo mu se kako su sve svađe i nesuglasice s njom učvršćivale tu ljubav. Sve drugo bilo mu je prolazno i nesigurno, a samo je ona bila stvarna i kroz cijeli njegov život sa sigurnošću je znao da se ona uvijek brine o njemu i želi mu samo najbolje. Egon je, na žalost na bolan način, shvatio da je majka osoba koju nitko i ništa u životu nikad ne može i neće moći zamijeniti, a da je cijeli smisao njezinog postojanja bila ljubav koju je kroz odgoj i brigu pružila njemu, svom sinu. Egon i ja znali smo razgovarati o odnosu dobre majke i sina i on bi govorio da je dobar roditelj onaj koji pokazuje ljubav, a dobro dijete ono koje pokazuje zahvalnost. Danas mi je rekao da je njegova majka od njega očekivala samo ljubav, ljubav prije zahvalnosti, i da mu je sad žao što joj nije pokazao više ljubavi...

Stella i ja pozdravili smo se s Egonom i njegovom obitelji, rekao sam im da u svemu mogu računati na mene te smo otišli mojoj kući. Stigavši kući nazvao sam svoju majku. Čim se javila, rekao sam joj da je volim. Nasmijanim glasom pitala me radi čega je sad to. I ja sam se nasmijao i rekao: "I hvala ti, mama... na mom životu."

Nakon što sam završio telefonski razgovor s majkom koju je moj poziv toliko razveselio, izašao sam na terasu gdje me čekala

Stella. Počeli smo razgovarati o prolaznosti života i njegovoj krhkosti i dragocjenosti i zaključili smo da postoje stvari s kojima se borimo u životu sve dok ne shvatimo da one zapravo i jesu smisao našeg življenja i da naš život zapravo i nije prolazan ako proživimo njegov smisao...

Sjećam se jedne priče koju mi je Egonova majka ispričala prije mnogo godina: "Bio jednom jedan kralj. Živio je u ogromnom kraljevstvu. Iza velikog dvorca nalazio se kraljev cvijetnjak u kojem je samo on boravio i dok je on tu boravio nitko ga nije smio ometati. Kralj je bio slavan i mudar čovjek koji je tijekom svog života proživio mnogo uspona i padova, osvajanja i pokoravanja te je i sam sudjelovao u mnogim borbama. Narod ga je poštovao i volio jer je bio pravedan kralj koji je uvijek govorio da svatko ima pravo na život i da nitko, osim Boga, nema pravo suditi o valjanosti i vrijednosti nečijeg života. Tijekom godina kralj je oslabio i ostario te se povukao u svoj dvorac odakle je vladao preko svojih podanika. Kralj je bio toliko bogat da je oko sebe imao stotine ljudi, slugu i sluškinja, tako da gotovo ništa nije morao raditi sam, a za samo trenutak sve bi bilo učinjeno kako je zatražio. Kralj je prije volio jahati po cijele dane, no kako su ga godine i ratne povrede stigle, tako se i odrekao tolikog jahanja jer mu je to bilo prenaporno. Stoga se kralj posvetio cvijeću. Odmah iza dvorca, na

velikoj livadi s mnogobrojnim potočićima uokolo, stvorio je veličanstven cvijetnjak s tisućama raznolikog cvijeća i zelenila. Kralj je toliko volio svoj cvijetnjak da je po cijele dane znao boraviti u njemu, a sve do zadnjeg cvijeta zasadio je i održavao sam. Bio je to njegov strastveni hobi... Jednog lijepog proljetnog dana kralj je sišao u svoj cvijetnjak diveći se cvijeću koje je počelo svoje proljetno cvjetanje. Bilo je predivno. Sve je odisalo životnom radošću, sunce je probijalo tople zrake svjetlosti među zelenilo stabljika i raznobojne procvale pupoljke, a u zraku se osjećao predivan proljetni miris. I kralj je uživao. Gledao je okolo, svaki cvijet posebno, približavao mu se, pomirisao ga i nasmijsao mu se... Hodao je tako i pogledavao procvale ljubice, pa ruže, pa karanfile, pa ljiljane, pa maslačke, pa orhideje... doista je bilo mnogo raznolikog cvijeća. Tada je kralj došao do jednog cvijeta kojem nije znao niti pravo ime. Kralj ga je nazivao "moj kraljevski cvijete", a cvijet mu je bio toliko drag jer ga je donio iz zadnje bitke u kojoj se borio. Vidio je cvijet kako je sav pognut i osušen. Prišao mu je i upitao ga: "Što ti je?" Cvijet tiho odgovori: "Tužan sam." Kralj sjedne na travu pokraj cvijeta i upita ga: "A zašto si tužan? Predivan je dan, okružen si predivnim cvijećem, ja sam ti prijatelj..." Cvijet tada pogleda kralja: "Tužan sam jer sam najružniji cvijet u ovom cvijetnjaku. Htio bih biti lijep kao ruža,

imati neko značenje kao ljiljan, nagovješćivati nešto kao ljubice... A ne. Ja sam ovako ružan cvijet, nemam boje niti mirisa i ne predstavljam ništa posebno. Htio bih da ne postojim. Htio bih umrijeti. Svi ovi cvjetovi imaju više prava na život nego ja..." Kralj će na to: "Svi mi imamo pravo na život, bili lijepi ili ne. Svi mi imamo svoj razlog u životu, nagovješćivali mi što ili ne. I za sve nas naš Stvoritelj je htio da budemo baš ovakvi kakvi jesmo, ni bolji ni lošiji, stoga budi siguran da svi mi značimo nekome nešto." Kralj ga pogleda i pošto vidje da se cvijet malko kao razveselio, reče: "I u jedno budi svakako siguran, ti si poseban. Meni si poseban." Cvijet se tada zahvali kralju, kralj se ustane, nasmije i nastavi put dalje... Kada je sljedeći dan kralj došao u cvijetnjak i prišao "svom kraljevskom cvijetu", našao ga je mrtvoga. Uvenuo je, presušio i savio stabljiku na zemlju. Kralj je stao i zaplakao, kad mu jedan obližnji jaglac reče: "Nemoj biti tužan, kralju. On je umro presretan, rekao je da ima prijatelja kojemu je on poseban..." Kralj se tada lagano nasmiješi, pogleda "svoj kraljevski cvijet" još jednom i krene dalje." ³

Predvečer se pred mojim vratima pojavila Tihana. Nakon što je pozvonila, otvorio sam vrata.

³ Prema staroj narodnoj priči

- Bok – pozdravila me. Imala je ozbiljan, tužan pogled.
- Bok – odgovorio sam jednako ozbiljno.
- ... Mogu li ući? – upitala me nakon par trenutaka šutnje.
- Naravno... Uđi.

Ušli smo u dnevni boravak. Maknuo sam pepeljaru sa stola ispred kauča, i stavio je na stakleni ormarić s druge strane zida, pokraj televizora.

- Želiš li što popit? – upitao sam je.
- Ne, hvala...

Ponovno smo zašutjeli.

- Možemo li razgovarat? – pogledala me.
- O čemu?
- O onoj večeri...
- Tihana, jutros sam bio na pogrebu, umrla je majka od mog prijatelja... Egona, znaš onog iz grada... Nije mi baš do razgovora, pogotovo ne do neugodnog...
- Žao mi je... zbog te žene... Ervine, ja ti moram objasniti.
- Ne moraš mi ništa objašnjavat, Tihana... Sve je u redu.
- Ali želim... - pogledala me. – Znaš, otkako sam se vratila imam osjećaj da su svi drugi nešto učinili sa svojim životom, samo sam ja točno tamo gdje sam bila i kad sam otišla...

- ... Vjeruj, ima nas još koji se nismo pomakli s mjesta gdje jesmo duže vrijeme nego što si ti bila tamo... barem ne u duhovnom smislu...
- To me rastužilo... Osjećam se kao da mi prolazi vrijeme, a ja ga bespomoćno pokušavam zaustaviti i učiniti nešto – govorila je dok joj je lice bilo daleko i zamišljeno.
- Tihana, svima nam prolazi vrijeme... Svi smo tu bespomoćni...
- Htjela sam nešto stvarno, nešto realno i postojano... Htjela sam nekog kraj sebe, htjela sam nešto više od tebe...
- Dosad si shvatila da u životu nije sve kako mi želimo... Ali ja jesam stvaran i znaš da ću uvijek biti kraj tebe...
- Ti si mi uvijek bio blizak, čovjek kojem sam mogla reći sve, uvijek si bio uz mene...
- I ti si uz mene, Tihana – lagano sam se nasmijao.
- Žao mi je zbog...
- Nemoj se ispričavat, sve je u redu...
- Prijatelji? – i ona se nasmijala.
- Moje prijateljstvo nećeš nikad izgubiti...
- Žao mi je zbog one večeri... Pogotovo šta sam rekla da bježiš od problema. Opraštaš? – pogledala me.
- Ma nema problema... Uostalom, dijelom si imala pravo.
- Ma da, pa to sam rekla pijana...

- Ne, stvarno... Možda bih ovih godina živio bolje da nisam pobjegao od problema... - lagano sam se nasmijao.
- A od kojeg problema, molim te?
- Od ljubavi...
- Ervine, ma nisi ti pobjegao, samo si se zatvorio u njega... Ti si osoba koja to shvaća ozbiljno i trebalo ti je više vremena da središ s time.
- Nije... Sredio sam ja s time, ali sam se zatvorio uopće od toga baš zato što može biti potencijalni problem... A što je to nego bježanje?
- Žao mi je što sam to rekla... Molim te, zaboravi to...
- Ne, mislim da mi je upravo trebalo da mi netko to kaže... Odlučio sam to promijeniti! – nasmijao sam se na ovo zadnje.
- Kako to misliš?
- Ja sam... Ima jedna... - zastao sam i pogledao je. – Tihana, što ti osjećaš prema meni? Moram te to pitat.
- Veliku ljubav, bliskost, povjerenje, razumijevanje, iskrenost...
- Znači prijateljstvo?
- Više ljubav...
- Da, ali kao prema prijatelju?
- Ervine, sviđam li se ja tebi? – pogledala me očekujući moj odgovor.
- Tihana, ti si super prijateljica...

- Ne mislim kao prijateljica. Ervine, da li se ja tebi sviđam? Kao žena?
- Ali ja tebe ne gledam kao ženu... Ti si moj prijatelj, dio mene.
- Zašto me ne gledaš kao ženu?
- Tihana, zašto mi pričamo o ovome?
- Onu noć očekivala sam drugačiji odgovor... Šta ti nije dosta samoće?
- Tihana... Naravno da je, ali neću se zato tješiti s prijateljicom. Bar ne u tom smislu.
- Ne moraš kao s prijateljicom, ajde me gledaj kao svaku drugu ženu - opet me pogledala kao da očekuje da ostanem bez riječi time što me upitala.
- Ne mogu, Tihana, ne mogu te gledati kao ženu. Oprosti.
- Zašto? – povisila je ton.
- Zato što si mi prijateljica! Ti si mi kao sestra, tebi sam plakao kada me Lejlina ostavila... Ti si mi ugovarala spojeve...
- Ervine, ti si se zaljubio? To si mi pokušavao reć onu noć?
- Tihana...
- Nemoj... Ervine, želim da budeš iskren prema meni... - gledala me gotovo suznih očiju. Taj sam pogled dobro poznavao, kao kad želiš reći, a nemaš prave riječi... i to tako boli.

- Tihana, nemoj govoriti ono što te boli, molim te... I ti budi iskrena prema meni – dodirnuo sam njenu ruku, bila je tako topla.
- Ja samo želim da budeš sretan... Nije li to smisao ljubavi? Nisi li mi tako govorio kad si u suzama gledao Lejlenu kako odlazi drugom... - zaplakala je.
- Hvala, Tihana... to mi puno znači... ti mi puno značiš... - podigao sam joj glavu i pogledao je u oči.
- Je to ozbiljno? To s tom curom?
- Ne znam, ali želim pokušati... Želim nam dati priliku.
- Ima li koristi ako kažem da meni daš priliku...
- Tihana, nemoj mi to raditi... Ne traži od mene da budem gad, i prema njoj, a i prema sebi... Moram pokušati.
- ... Uvijek mi se sviđao taj romantičar u tebi... - ponovno je zaplakala.
- Nemoj plakati, molim te... Loše se osjećam – prišao sam joj.
- Oprosti mi...
- Nemoj se ispričavati... Oprosti ti meni...
- Ervine, mogu te nešto zamolit?
- Reci – lagano sam se nasmiješio.
- Možeš li me zagrliti?

Prišao sam joj i zagrlio. Obadvoje smo šutjeli, u tišini se čuo samo njen plač i jecaji. Nisam znao što trebam napraviti, samo sam je gladio rukom po kosi.

VII. poglavlje

U početku naše veze Stella i ja voljeli smo biti sami, izlaziti tamo gdje ćemo biti sami. Nismo htjeli o našoj vezi govoriti čak niti našim prijateljima niti roditeljima. Ne znam zašto. Možda smo se bojali reakcije drugih, možda nismo htjeli remetiti ono što smo imali dok smo sami... A možda smo htjeli prvo dobro upoznati jedno drugo i biti sasvim sigurni u našu ljubav prije nego što počnemo govoriti drugima. Osim Ele i Valtera za nas nije znao nitko. Dao sam naslutiti Robertu i Dolores da se nešto događa u mom ljubavnom životu, ali im, mada su bili radoznali, nisam previše govorio. Nakon petnaest dana otkako smo Stella i ja bili zajedno, izašli smo na večeru da bi Stella upoznala moje najbolje prijatelje, Roberta i Dolores. Stella je tu večer bila prelijepa. Zračila je ljepotom, radošću, s elegantnim osmijehom na licu i predivnom nevinošću njenih svjetlucajućih očiju. I Robert i Dolores bili su oduševljeni njome, a ja sam se osjećao tako posebnim i ponosnim. U pozadini restorana u kojem smo večerali svirala je pjesma "Thank You For Loving Me" Bon Jovija, a stihove iste pjesme naglas sam ponovio poljubivši Stellu kad je odlazila:

"It's hard for me to say the things
I want to say sometimes
There's no one here but you and me
And that broken old street light
Lock the doors
We'll leave the world outside
All I've got to give to you
Are these five words when I

Thank you for loving me
For being my eyes
When I couldn't see
For parting my lips
When I couldn't breathe
Thank you for loving me
Thank you for loving me

I never knew I had a dream
Until that dream was you
When I look into your eyes
The sky's different blue
Cross my heart

I wear no disguise
If I tried, you'd make believe
That you believed my lies

Thank you for loving me
For being my eyes
When I couldn't see
For parting my lips
When I couldn't breathe
Thank you for loving me

You pick me up when I fall down
You ring the bell before they count me out
If I was drowning you would part the sea
And risk your own life to rescue me

Lock the doors
We'll leave the world outside
All I've got to give to you
Are these five words when I

Thank you for loving me

155. stranica

Dodirljubavi | EdinOkanović

For being my eyes
When I couldn't see
You parted my lips
When I couldn't breathe
Thank you for loving me

When I couldn't fly
Oh, you gave me wings
You parted my lips
When I couldn't breathe
Thank you for loving me" ⁴

Tu večer, taj osjećaj, doista neću zaboraviti cijelog života.
Te večeri sam osjetio da je ona prava žena za mene...

Nakon tri tjedna otkako smo Stella i ja bili zajedno, sjedili smo navečer za stolom na terasi moje kuće.

- Ervine...
- Što je, ljubavi?
- Voliš li me?
- Naravno da te volim.

⁴ Stihovi iz pjesme "**Thank You For Loving Me**", izvodi **Bon Jovi**
156. stranica

- Puno?
- Do neba i nazad!
- I ja tebe, ljubavi.
- Stellice, - nasmijao sam se - ima li neki posebni razlog da mi to sad govoriš? Ah?
- Ma ne, ljubavi...
- Sigurno?
- Ljubavi, znaš da me pomalo hvata neki strah.
- Od čega?
- Sutrašnje večere s tvojim roditeljima.
- Ma daj... - pogledao sam je u oči. - Zašto strah?
- Ne znam. Bojim se da im se neću svidjeti...
- Pa?
- Ma daj, Ervine! - i ona se lagano nasmijala.
- Ljubavi, nema nikakve veze da li ćeš im se svidjeti ili ne. Mislim, naravno da bih više volio da se slažu s tobom, no to neće utjecati na ono što ja osjećam prema tebi. Uostalom, nema razloga da im se ne sviđaš, vjeruj mi.
- Kakvi su tvoji roditelji?
- Kakvi?
- Da. Kakvi su prema tebi? Kakvi su prema tvom bratu i sestri? Kakvi su jedni prema drugom? Kakvi su ljudi? Znaš...

- Ma šta ja znam kakvi su... Pa normalni su, roditelji kao roditelji.
- Daj... - ljuto me pogledala.
- ... Moji roditelji su ti svijet za sebe.
- Kako to misliš?
- Lijepo. Njima ti je dovoljno vrlo malo da bi bili zadovoljni i sretni...
- To je lijepo.
- Ne znam baš...
- Zašto to kažeš?
- Ma donekle je to u redu, vrlo je ugodno imati roditelje koji će samo jednim "hvala" biti istinski sretni i istog trenutka na njihovim licima vidjet ćeš im volju da idu dalje, da ti pomažu i da ti pružaju najljepše što mogu...
- Ali?
- ... ali ponekad mi se čini da čim malo iziđeš iz tog njihovog svijeta, ma koliko to bilo nevino i ništa loše niti zlonamjerno, osuđuju te zbog toga i smatraju to nečim nepojmljivo lošim.
- Svi mi imamo nešto što bi se dalo mijenjati pa ponekad to i mi sami želimo.
- ... Ja svoje roditelje nikad ne bih mijenjao. Naprotiv, ako ikada i sam budem roditelj, htio bih i svom djetetu pružiti svu onu ljubav, radost, brigu, pomoć i razumijevanje koje su mi uvijek pružali i koju mi pružaju i dan danas. Moji roditelji su mi dali život, i ne

samo moj, nego i svoj. Pružili su mi sve, doista najviše što su mogli. Jako ih volim. I oni mene. Lice moje majke nešto je najljepše što sam ikad vidio, osmijeh na njenom licu jedan je od onih trenutaka koji me čini najsretnijim čovjekom na svijetu, a za i jednu suzu na njenom licu dao bih i svoj život. Još samo kad se sjetim koliko li je samo plakala zbog mene...

- Svi mi griješimo, ljubavi, to je ljudski.

- Upravo je najgore što vjerujem da u tim trenucima nisam griješio. Nisu ni oni. Zapravo je to bila razlika u pogledima na svijet. I to je baš ono o čemu sam ti maloprije pričao... No, ne brini se, oni su ti dobri ljudi i prihvatit će te jednako dobro. Vjeruj mi.

Stella mi nije odgovorila ništa. Naslonila je glavu na moje rame i sklopila oči. Šutjela je, valjda je razmišljala o nečemu. U tišini sam čuo samo njene udisaje. I ugodan miris parfema koji je imala na sebi...

Iduću večer našli smo se pred vratima kuće mojih roditelja. Stella je, baš kao i večer kad je upoznala Roberta i Dolores, bila prelijepa. Duga crna haljina, crne cipele s visokom potpeticom i uzdignute kose. Ja sam imao crno odijelo, tamnoplavu košulju otkopčanog prvog gumba i crne cipele. Osjećao sam se tako elegantnim, tako odvažnim. Pozvonivši, poljubili smo se i jedno drugom primili ruku. Otvorila je mama. Prvo nas je par trenutaka

promatrala s osmijehom na licu, a onda je rekla: "Kako ste mi lijepi i elegantni!" Sagnula se, čvrsto me zagrlila i poljubila. Tada se uspravila i upoznala sa Stellom. Njene riječi bile su: "A tko je ova prelijepa djevojka?" Stelli je tog trenutka pao kamen sa srca. Ušli smo u kuću. Večerali smo. Poslije večere smo otišli u dnevni boravak i razgovarali. Nedugo zatim Jasmina se vratila s nekog koncerta. Pri kraju večeri došao je i moj brat i njegova žena. Svi su upoznali Stellu i bili su jednako oduševljeni njome kao i svi s kojima sam je upoznao. Vratili smo se dosta kasno. Stellu sam ostavio na putu ispred njene kuće te se odvezao svojoj. Parkirao sam auto ispred ograde kako ne bih pravio buku u dvorištu i nepotrebno smetao Eli i Valteru u snu. Odgurao sam se na kat i ušao u kuću. Tek kada sam sjeo na kauč u dnevnom, ponovno sam "odvrtio" cijelu večer u svojoj glavi. Konačno sam zaspao, sretan kako mi se život počeo mijenjati nabolje...

Dvije večeri poslije došao je trenutak da i ja upoznam Steline roditelje. Toga sam se bojao od trenutka kada smo si Stella i ja izjavili ljubav. Zašto? Zato jer ja jako dobro znam da se moja invalidnost može prikazati kao velik nedostatak. Imao sam nekakav osjećaj da će moja invalidnost ostaviti baš takav dojam na Steline roditelje. Ne znam zapravo ni zašto, ljude nisam niti vidio niti upoznao, ali valjda sam po svemu što sam slušao od Stelle

zaključio da su ljudi s predrasudama i da će moja invalidnost sigurno biti jedna od njih. Ipak, nisam htio ja imati neke predrasude prema njima i krenuo sam ih upoznati s nadom da će sve proći dobro. Naravno, Stelli o svojoj nesigurnosti zbog upoznavanja s njenim roditeljima nisam govorio ništa...

I našli smo se pred ulaznim vratima velike, bijele kuće u kojoj je Stellina obitelj ljetovala. Stella i ja bili smo obučeni jednako kao i one večeri kada smo prvi put bili zajedno kod mojih roditelja.

- I to je to. Uh... - nervozno sam je pogledao.

- Da, ljubavi, to je to. Bojiš li se?

- Ma ne... Pa iskreno, malo.

- Nemoj, ja sam uz tebe.

- Hvala - nasmijao sam se.

- Ervine, moji roditelji su ti potpuno drugačiji od tvojih. Molim te, ako nešto večeras ne ispadne kako treba, nemoj poslije mene osuđivat kao njih.

- Neću, ljubavi. Nadam se da će sve proći u redu.

- Da bar...

- Stella, ti njima jesi rekla za mene?

- Rekla sam im da ima jedan dečko koji mi se sviđa i znaju da će te večeras upoznati.

- A jesi im govorila o meni?

- Pa jesam, ukratko sam te opisala.
- Oni znaju...?
- Pa... - oborila je pogled.
- Ljubavi, pogledaj me. Znaju li oni da sam u invalidskim kolicima?
- Pa...
- Stella, molim te, reci da si im rekla.
- Ervine, nisam...
- O, ne!
- Ljubavi, nemoj se ljutiti, molim te.
- O, ne, Stella. Pa zašto im nisi rekla?
- Ne znam. Nisam htjela da nešto umisle prije nego te upoznaju.
- Ma joj, ljubavi. Znam da nikad nismo razgovarali o tome, ali sam mislio da si im valjda nešto rekla.
- Žao mi je...
- E... ovo baš i nisam očekivao - nasmijao sam se od muke.
- Želiš li da se vratimo?
- Ma ne, tko ga jebe... - nasmijao sam se ovom što sam htio reći. - Što bude, bit će. Večeras ili neku drugu noć, svejedno je.
- Okej, ljubavi - nasmijala se.
- Što?
- Ništa, sladak si.
- Da, samo ti zezaj.

- Volim te.
- I ja tebe.
- Idemo?
- Idemo!

Stella je pozvonila, a ja sam uzdahnuo pripremajući se na djelomičnu katastrofu kakvu sam i zamišljao... I što da kažem? Užas. Ozbiljno, jezivo. Večer je bila totalni promašaj, a naše upoznavanje čista grozota. Stellini roditelji... Ne znam što reći o njima. Oni su, neću biti bezobrazan, pokvareni gadovi prikrivani iza prividne civiliziranosti, bez srca i pameti, a jedino što ih čini sigurnim u sebe i koliko-toliko zadovoljnim sobom jest novac. Uh, ovo izgleda doista nespretno složeno, ali nakon večeri provedene s njima, to je moj dojam. I to je, naravno, pristojnija i ublaženija verzija onog što doista mislim o njima. Jednostavno, uh!

Nakon što je vrata otvorila Stellina mlađa sestra, Antonella, otišli smo u dnevni boravak gdje sam upoznao "gospodina" i "gospođu" Herchwald. Nakon općeg, neskrivenog zaprepaštenja mojim kretanjem u invalidskim kolicima, otišli smo u blagovaonicu gdje smo, ne razgovarajući mnogo, večerali. Poslije večere me Stellin otac elegantno pozvao u knjižnicu da "nasamo razgovaramo". Nisam mogao vjerovati, kakva bezobrazna drskost i kakva umišljenost i naivnost. Pa nismo u 18. stoljeću! Uostalom,

nisam je zaprosio pa da sad moram nešto razgovarati s njim ili nešto tako... No, nema problema, iako sam otprilike znao kako će taj razgovor izgledati, bio sam dovoljno siguran u sebe da odem s njim u knjižnicu. Stella, njena majka i sestra ostale su u dnevnom boravku. Ne znam o čemu su razgovarale, ali po povratku iz knjižnice, što je bilo relativno brzo, po njenom licu vidio sam da ni njihov razgovor nije bio ništa ugodniji od onog mog s "gospodinom" Herchwaldom. Vrativši se iz knjižnice u dnevni boravak, pravivši se glupim, rekao sam da bih trebao ići. Na upit "gospođe" Herchwald zašto tako brzo, elegantno sam odgovorio da se ne osjećam ugodno u njihovoj kući i otišao. Stella je izašla sa mnom.

- Ovo je bilo *cool*! - nasmijala se.
- Ozbiljno misliš?
- Aha.
- Svejedno, oprosti što sam bio bezobrazan.
- Ma nema veze.
- Morao sam, sad mi je lakše kad sam tako odgovorio.
- Iskreno, prošlo je bolje nego što sam očekivala.
- To kažeš zato što nisi čula razgovor tvog oca i mene!
- Šta ti je rekao?
- Poslao me u neku stvar.
- Ozbiljno?

- Ne baš tim riječima, ali je manje-više tako.
- Ma šta je rekao?
- Prodao mi je neku spiku kako...
- Spiku? - nasmijala se.
- Priču.
- Aha. Zgodno.
- Hm... Uglavnom, rekao mi je kako je brat jednog partnera iz njegove firme čovjek u invalidskim kolicima i kako se doista divi "takvim" ljudima, samo nikad nije razmišljao kako će se njegova kćerka zagledati u jednog "takvog". To "takvog" mi se nije nimalo sviđalo, izgleda kao omalovažavajuće, ali se nisam obazirao, nego sam mu rekao da djelomično shvaćam. On je to valjda shvatio kao moj odgovor da odustajem od naše veze, malo se razvedrio i počeo mi govorit kako otvoreno nema ništa protiv "osoba kao ja", ali vjeruje da nismo u stanju pružiti stanovite trenutke niti sigurnost u životu zbog našeg "problema" i kao da zato smatra da ne bih bio dobar za njegovu kćerku. Na kraju mi je još pružio ruku i zahvalio što sam "dovoljno savjestan" i rekao nešto kako on razumije da njegova kćerka, na žalost, ima neke svoje "mušice" koje ne donose ništa dobro, ali da ga spašava to što ima savjesnih i odlučnih ljudi kao ja.
- I?

- Tada sam se nasmijao i rekao mu da me nije potpuno shvatio. Pitao je kako to mislim. Rekao sam da sam svjestan svojih "nedostataka" i da znam da to mogu riješiti samo na dva načina: ili da prohodam ili da se ti i ja rastanemo. Ovo prvo se, ma koliko to ja i drugi željeli, neće dogoditi, a bogme se ni ovo drugo neće dogoditi jer to ne želim...
- Joj, i šta je on rekao?
- Ništa, tada se opet smrkao i jasno mi rekao da ne odobrava i ne želi našu vezu i da će učiniti sve što može da završi "tu glupost".
- A ti?
- Puknuo sam od smijeha!
- Ma ozbiljno te pitam, budalo moja – nasmijala se.
- Rekao sam mu da mi je jako žao što misli tako, da vjerujem da se i njegova supruga slaže s njim, ali da je jedino do čega mi je stalo tvoje mišljenje, i dok god si ti za našu vezu, ja ću se truditi da ona uspije ma tko se tome protivio. I rekao sam mu da učini što ga je volja i što misli da treba učiniti. Iako... - zastao sam.
- Iako što?
- Ovo je dobro. To ga je naljutilo.
- Reci, daj!
- Rekao sam kako baš i ne vjerujem da neki arogantni i umišljeni takozvani patrijarh, može mnogo učiniti po ovom pitanju...

- Joj, ma kako dobro - nasmijala se.
- Ma šta se ti smiješ? - i ja sam se nasmijao.
- Jako mi je drago!
- Ma zašto? Zato što sam ti se svađao s ocem?
- Pa da...
- Ah?
- Konačno me netko branio!
- Ma joj, Stellice moja...
- Puno te volim.
- I ja tebe.

Stella se tad vratila svojoj kući, a ja sam još malo ostao vani oko plaže...

Iduće jutro Stella je rano došla do mene. Rekla mi je kako se sinoć svađala s roditeljima zbog mene te kako su ovi rekli da se za dva dana vraćaju u Austriju. Smirio sam Stellu i rekao joj da ćemo nešto riješiti, neka mi vjeruje. Dogovorili smo se za večeru, tu ispred na terasi. Stella je otišla, a ja sam ostao sâm.

Gledao sam nepomično u daljinu. Zamišljao sam onu večer kada sam je prvi put vidio... To lijepo lice bijelo poput anđela, velike plave oči i crvene usne... I njen osmijeh, njen nevini osmijeh najsretnijeg bića na svijetu... A sad je Stella plakala jer je morala otići, otići od mene, a ja sam odlučio što ću učiniti. Ovaj put ću se

boriti za ljubav, ovu ženu koju volim i koja voli mene neću pustiti da ode... Taj dan, taj dan... bio je dobar. Definitivno dobar.

Navečer, Stella je za koji trenutak trebala doći do mene, kako smo se i dogovorili. Pripremio sam stol na terasi. Na stolu je bio malen buket cvijeća, bijela svijeća što je lagano gorjela i dvije čaše šampanjca. Iz dnevnog boravka svirala je glazba:

"I could hardly believe it
When I heard the news today
I had to come and get it straight from you
You said you were leaving
Someone swept your heart away
From the look upon your face I see it's true

So tell me all about it
Tell me about the plans you're making
Oh, tell me one thing more
Before I go

Tell me how am I supposed to live without you
Now that I've been loving you so long
How am I supposed to live without you

And how am I supposed to carry on
When all that I've been living for is gone

I'm too proud for crying
Didn't come here to break down
It's just a dream of mine is coming to an end
And how can I blame you
When I built my world around
The hope that one day
We'd be so much more than friends

I don't wanna know the price
I'm gonna pay for dreaming
Even now it's more than I can take

Tell me how am I supposed to live without you
Now that I've been loving you so long
How am I supposed to live without you
And how am I supposed to carry on
When all that I've been living for is gone

I don't wanna know the price

I'm gonna pay for dreaming
Oh, now that your dream has come true

Tell me how am I supposed to live without you
Now that I've been loving you so long
How am I supposed to live without you
And how am I supposed to carry on
When all that I've been living for is gone" ⁵

Sjedio sam pored stola kad se popela rampom s dvorišta na terasu. Izgledala je prelijepo, smiješila se... Izvukao sam joj stolicu. Sjela je. Gledao sam je u predivne oči, svjetlucave poput zvjezdica na vedrom noćnom nebu. Ona se neprestano smiješila, onim njenim predivnim osmijehom anđela.

- Izvoli... - otvorio sam šampanjac i dodao joj čašu.
- Što slavimo, ljubavi?
- Život... I našu ljubav.
- Večeras si jako lijep – pogledala me.
- To je samo zato što si ti tu... Tvoja ljubav me čini lijepim.
- ... Opet tvoje slatke riječi... - nasmijala se.

⁵ Stihovi iz pjesme "**How Am I Supposed To Live Without You**", izvodi **Michael Bolton**

- A kad smo kod toga, ti si najljepše biće koje sam ikada vidio...
- Ah...
- I, naravno, najpametnije, najdraže, najosjećajnije, najnevinije, najslađe, najdivnije...
- A ti si čaroban... Ja tvoju ljubav nisam zaslužila...
- Nema toga što nisi zavrijedila, samim time što postojiš... Tako te volim.
- I ja tebe, ljubavi... - spustila je čašu i poljubila me.
- Stella, ti si najbolje i najljepše što mi se u životu dogodilo... - govorio sam, a ona me gledala onim pogledom kao da sam savršen i smiješila se, a ja sam bio sve sigurniji u svoju odluku.

VIII. poglavlje

Iz džepa bijele košulje koju sam imao na sebi izvadio sam malenu crnu kutijicu. Otvorio sam je, u njoj je bio prsten. Pružio sam ruku prema njoj i rekao:

- Ljubavi, volim te više nego ikog na svijetu. Otkad me voliš, učinila si me najsretnijim čovjekom na svijetu. Ja nisam savršen, život sa mnom neće biti bajka... Nikad nećeš plesati sa mnom, neću te prenijeti preko kućnog praga, naše dijete neću učiti igrati nogomet... Moraš to znati... Ali te volim i ako ti je moja ljubav dovoljna... Molim te, udaj se za mene...

- Ervine... - pogledala me suznim očima. - I ja tebe volim! Ali ova prosidba... Željela bi se udati za tebe, ali...

- Udaj se za mene! – pogledao sam je i dalje držeći prsten.

- ... ne želim te prisiljavati na ništa... - niz lice su joj klizile suze.

- Stella, ja tebe volim! Želim da budeš moja žena... Udaj se za mene!

- Jesi siguran da to želiš, ljubavi?

- Ma ženo, udaj se za mene! Želim to svim srcem! Volim te!

- I ja volim tebe. I ti si mene učinio najsretnijom ženom na cijelom svijetu. I ja sam daleko od savršenstva, no ti si meni najsavršeniji.

172. stranica

Život nikome nije bajka, no vjeruj mi da bi život kraj tebe za mene bio najljepša bajka. Plesat ćemo na naš način, sjest ću ti na koljena i prevest ćeš me preko kućnog praga, naše dijete učit ćeš nešto puno važnije od nogometa... Ja sve to znam, ljubavi, ali to mi nije važno... Hoću, Ervine, udat ću se za tebe... - nasmijala se, a suze su joj opet potekle niz lice.

Stavio sam joj prsten na ruku. Pogledala me u oči, nasmijala se i poljubila me.

Ima jedan san. Prvi put kad sam ga sanjao imao sam negdje oko desetak godina i od tada ga tijekom godina povremeno sanjam. Ne znam da li se taj san uistinu i dogodio ili nije, ne sjećam se, ali svaki put kad ga ponovno sanjam, san je sve bljeđi i usporeniji, kao poput neke davne uspomene koju tijekom godina polako zaboravljam. No bilo kako bilo, uvijek se trgnem naglo, probudim se i poslije dugo imam nekakav čudan osjećaj u sebi, poput tuge, straha ili... ne znam, ali uglavnom osjećaj nije baš lijep. Ide ovako... "Rana je večer, negdje oko 17.00 sati. Polako pada noć i vani se smračuje jer je duboka zima, negdje polovina XII. mjeseca. Ipak, kroz veliki, bijeli prozor stare bolničke zgrade na putu vani još uvijek se vide sjene prolaznika i dolazećih posjeta koje nestrpljivo očekujemo... Meni je oko deset godina, ležim na željeznom bolničkom krevetu prekrivenom bijelim plahtama.

Nalazim se u bolnici, točnije na zadnjem odjelu, na Odjelu rehabilitacije Dječje bolnice "Kantrida". Posvuda se osjeća onaj monotoni miris lijekova s polica iz ambulante na kraju odjela, odmah pokraj kuhinje u kojoj su medicinske sestre dosta bezbrižno ispijale kave. Upravo taj miris lijekova, koji je sam po sebi izazivao nelagodu, tjeskobu i na kraju tugu djeteta koje se zatvoreno u ove visoke požutjele zidove osjeća potpuno samim i usamljenim, i još zavijen jednim takvim prizorom sestara koje bezbrižno sjede i u jednoj ruci drže šalicu još vruće kave, a drugom pokazuju negativnost postupka djeteta koje ih je u suzama došlo pitati gdje su njegovi roditelji. O, Bože, pa pitam se stvarno kako bi itko, a kamoli takvo malo i krhko stvorenje koje je tek par godina svjesno svog življenja, izdržao sve takve prizore, misli i osjećaje... Soba u kojoj se nalazim je druga po redu od ulaza, velika soba s oko sedam kreveta i dva velika prozora, jedan je gledao na put vani, a drugi na široki hodnik kojim se od ulaza prilazilo sobi. U mojoj sobi dva su dečka, jedan dvije godine mlađi od mene, a drugi jednu godinu stariji i jedna djevojka negdje otprilike mojih godina. Jedan dečko hoda pomoću dvije štake, drugi dečko je u invalidskim kolicima, a djevojka hoda otežano koristeći pomoć osobe koja joj pomaže. Ja sam tada hodao, dosta otežano i usporeno, pridržavajući se za zidove i rubove. Sva djeca nestrpljivo očekuju

svoje posjete, roditelje, rodbinu ili prijatelje... a među njima i ja čekam svoje roditelje... U tom trenutku odjednom kroz veliki prozor u hodniku vidim svoju majku. Stala je, smiješi se i drži široko raširene ruke, ali niz njeno lice neprestano teku suze. Ona plače... Uzbudjen i sretan što vidim majku, ali zabrinut što plače, pokušavam ustati i krenuti prema njoj. Držeći se za rubove kreveta ustao sam na noge, no ne mogu ih podignuti i krenuti prema majci. Nemam snage u nogama. Gledam majku koja još više plače, ali njeno lice je i dalje nasmijano, ona pruža ruku svom djetetu. I ja počinjem plakati... Tada kroz prozor koji gleda na put vani vidim oca koji se prislonio na prozor i zove me van pokazujući mi moju malu mačkicu koju je dovezao od kuće u autu da bih je vidio. Prestajem plakati i sretan i uzbuđen okrećem se prema ocu. Hoću krenuti prema njemu, no opet ne mogu. Nemam snage. Htio bih podignuti nogu i napraviti korak, no ona nepomično stoji ma koliko se ja trudio. Sad me i otac gleda tužno, razočarano. Nije mu jasno zašto mu ne prilazim. Ja ponovno počinjem neutješno plakati. Gledam, s jedne strane majka, s druge otac, a ja nepomično stojim i ne mogu do njih. Nemam snage u nogama..." I noćas sam sanjao isti san. Naglo sam otvorio oči, uzdahnuvši kao olakšanje što sam to samo sanjao. No, je li to doista bio samo san? Ili sam to stvarno doživio? ... Sjećam se uplakanog lica majke, sjećam se da mi je

otac dovozio mačkicu kako bih je u parku ispred bolnice vidio, i sjećam se boli i nemoći u nogama... No, ako se to uistinu tako i dogodilo, zašto onda sad to sanjam? Što to znači? ... Ista pitanja svaki put kad bih se probudio iz tog sna i isti osjećaj ustrašenosti. Odgovor nisam pronašao... Barem do tada.

Prošlo je točno godinu dana otkako smo se Stella i ja upoznali; spušta se večer ista kao kada sam prije godinu dana na ovom mjestu naišao na crvenokosu djevojku plavih očiju. Upoznao sam je, sprijateljili smo se, ušli smo u vezu te se oženili... Večeras sam došao sâm; Stella je ostala kod kuće... s našom nedavno rođenom kćerkom.

Nakon večeri kada smo se zaručili, Stella i ja smo iz dana u dan sve više vremena provodili zajedno, postajali smo sve bliskiji i sve se više zaljubljujivali jedno u drugo. Stellini roditelji ljuti su otišli nazad u Austriju, ali su se i dalje protivili našoj vezi. Ipak, ne može se reći da nam je to previše smetalo. Za nešto više od mjesec dana, Stella i ja, smo se vjenčali pred matičarom. Poslije smo otišli i u njenu i u moju vjersku kuću; tamo smo se obvezali na vječnu ljubav i pomolili jedno za drugo. Navečer smo imali malo slavlje s nekoliko prijatelja i rodbine na plaži gdje smo se upoznali. Stellini roditelji nisu prisustvovali vjenčanju. Naravno, bili su pozvani. No

došla je njena sestra, čini se da su se, unatoč nesuglasica, voljele. Ona je priznala Stelli da joj se divi što je slijedila ono što je željela. Zaželjela nam je sreću... Deset mjeseci poslije Stella nam je rodila curicu. U bolnicu, osim moje obitelji i naših prijatelja te Steline sestre, došli su i njeni roditelji. Naravno, nismo im uskratili da vide svoju unuku. Malena im se nasmijala. I oni njoj. Svatko ima svoje greške, velik je onaj tko ih zna priznati i pokuša ispraviti.

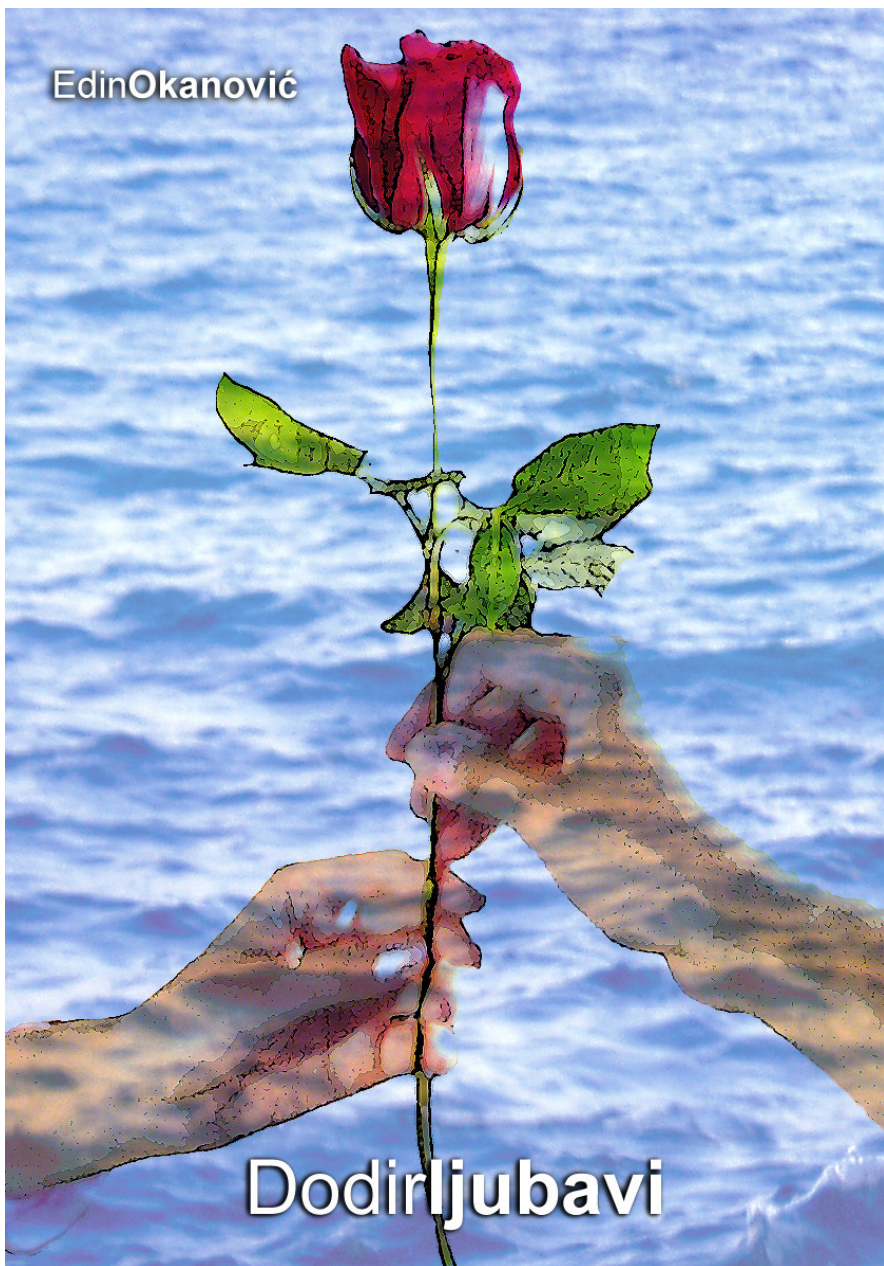
I evo mene, točno godinu dana od trenutka koji mi je promijenio život. Što reći? U ovih godinu dana osjetio sam veću sreću nego što sam si ikad zamišljao... Jedino što mogu reći je da mi je drago što sam skupio hrabrosti i učinio ono što mi je srce govorilo. Što da nije sve ispalo ovako? Ne znam, ali mislim da bih svejedno pokušao... U životu dobivate koliko i pružite. Vaša sreća je samo vaša i vi ju morate pronaći i znati kako ju zadržati... Razlika kod ljudi je samo što nije svakom sreća u istome.

A sada, oprostite, volio bih vam još pričati, ali žurim se kući svojoj ženi i kćerkici...

E, da, onaj san... Mislim da sam konačno shvatio što je govorio. Govorio mi je da uvijek ima ljudi u mom životu koji me vole, koji računaju na mene i na koje se ja mogu osloniti. Pa čak i u trenutcima kao u tom snu kad ne mogu učiniti baš ništa i kao da je sve protiv mene. Čak i u takvim trenutcima imao sam nekog kraj

sebe. Možda malo naivan zaključak, no ipak mi je lakše kad znam da me netko voli. Kao što kažu: "Ljubav nije čudo, ali čini čuda.", ili što mi je još draže, "Čovjek ne može druge natjerati da ga vole, može samo voljeti i dopustiti da ga se voli."

EdinOkanović

Dodir ljubavi